

**FINANTSINSPEKTSIOONI AASTARAAMAT
2010**

1. Juhatuse esimehe pöördumine	3
2. Finantsinspeksiooni juhatuse kinnitus.....	5
3. Finantsinspeksiooni tegevusaruanne	6
3.1. Finantsinspeksiooni lühitutvustus	6
3.2. Juhtimine ja organisatsioon.....	7
3.2.1. Nõukogu tegevus	7
3.2.2. Juhatuse tegevus.....	8
3.2.3. Organisatsiooni areng, personalipoliitika ja koolitus	10
3.2.4. Siseaudiitori kokkuvõte	11
3.3. Järelevalvetegevus.....	12
3.3.1. Tegevuslubade väljastamine, investeerimis- ja pensionifondide ning emitentide prospektide registreerimine.....	12
3.3.2. Turuosaliste riskianalüüs ja tegevuse monitooring.....	15
3.3.3. Turuosaliste kohapealne kontroll.....	20
3.3.4. Eesti üleminek eurole ja finantssektori ettevõtete talitluspidevus.....	22
3.3.5. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine	23
3.4. Finantsteenuste läbipaistvus ja tarbijaharidus	24
3.4.1. Finantsinspeksiooni tegevus tarbijate harimisel	24
3.4.2. Finantsinspeksioonile esitatud finantsasutuste klientide kaebused.....	25
3.5. Tegevus õiguskeskkonna kujundamisel	26
3.5.1. Sissejuhatus	26
3.5.2. Õigusloome.....	27
3.5.3. Basel III ja Solventsus II kapitalinõuete raamistike rakendamine.....	31
3.5.4. Aruandluse areng	32
3.5.5. Finantsinspeksiooni juhendid.....	33
3.6. Siseriiklik ja rahvusvaheline koostöö.....	35
3.6.1. Siseriiklik koostöö.....	35
3.6.2. Tegevus Euroopa Liidu järelevalveasutuste kolmanda tasandi (<i>Level 3</i>) komiteedes.....	36
3.6.3. Rahvusvaheline koostöö rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alal	40
3.6.4. Koostöö välisriikide järelevalvetega	41
3.6.5. Koostöö Euroopa Keskpankade süsteemi komiteedega	42
3.6.6. Koostöö ülemaailmsetes organisatsioonides.....	43
3.6.7. Rahvusvahelised missioonid.....	43
3.6.8. Euroopa Liidu finantsjärelevalve ümberkorraldused.....	44
4. Finantsinspeksiooni 2010. aasta tulude-kulude aruanne.....	45
Tulude-kulude aastaaruanne.....	45
Bilanss	50
Selgitused 2010. aasta bilansi kohta	50
5. Sõltumatu audiitori aruanne.....	51
6. Eesti finantsturu ülevaade.....	53
6.1. Majanduskeskkonna areng.....	53
6.2. Krediitiasutused	54
6.3. Kindlustusandjad	60
6.3.1. Elukindlustusandjad	61
6.3.2. Kahjukindlustusandjad	64
6.4. Fondivalitsejad ja fondid.....	67
6.4.1. Fondivalitsejad.....	67
6.4.2. Investeerimis- ja pensionifondid	69
6.5. Investeerimisühingud	75
6.6. Investeerimisteenused.....	78
6.6.1. Väärtpaberiportfellide valitsemine	78
6.6.2. Väärtpaberite hoidmine	79
6.7. Väärtpaberituru korraldajad	81
6.7.1. NASDAQ OMX Tallinna börs.....	81
6.7.2. Eesti väärtpaberite keskregister	83
Lisa 1. Finantsinspeksiooni struktuur.....	84
Lisa 2. Järelevalvesubjektide loetelu seisuga 31. detsember 2010	85

I • Juhatuse esimehe pöördumine

Hea lugeja!

Eesti inimeste jaoks oli kõige olulisemaks finantsvaldkonna teemaks aastal 2010 ettevalmistus üleminekuks Euroopa Liidu ühiskondale ja euro kasutuselevõtt 1. jaanuarist 2011. Eesti sai eurotsooni seitsmeteistkümnendaks liikmeks ja Eesti finantssektor ühe olulise kvaliteedimärgi juurde. Siinjuures tahan tänada oma kolleege nii Rahandusministeeriumis kui ka Eesti Pangas väga hea töö eest. Finantsinspektsiooni roll euro kasutusevõtus oli seotud ennekõike oma igapäevase tööga, tagamaks finantssektori stabiilsust läbi tõhusa järelevalve.

2010. aasta oli Euroopa finantsjärelevalvete jaoks mõnes mõttes ajalooline. Euroopa liikmesriikide, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendi poolt lepiti kokku regulatsioonide pakett, mille alusel alates 2011. aastast teostavad Euroopa Liidu krediidiasutuste, kindlustusandjate ning väärtpaberituru üle järelevalvet kolm ühtset finantsjärelevalve asutust: Euroopa Pangandusjärelevalve Asutus (*European Banking Authority*) Londonis, Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve Asutus (*European Insurance and Occupational Pensions Authority*) Frankfurdis ja Euroopa Väärtpaberituru Järelevalve Asutus (*European Securities and Markets Authority*) asukohaga Pariisis. Finantsinspektsioon peab oluliseks koostöö tõhustamist Euroopa tasandil. Täpse, selge ja ühetaolise regulatsiooni toimimine Euroopa siseturul aitab tagada ka Eesti hoiustajate, investorite ja kindlustuslepingute omanike õiguste parema kaitse. Tõhus siseturg Euroopa tasandil peab vähendama piiriülest regulatiivset arbitraaži ja seeläbi kaitsma ka Eesti turul tegutsevate finantsasutuste huve. Oma huvide kaitsel teeme tihedat koostööd nii Põhjamaade kui ka Kesk- ja Ida-Euroopa kolleegidega.

Finantsinspektsiooni tähelepanu keskmes on aastaid olnud pensionifondidega seonduv temaatika. Aastaid juhtisime tähelepanu regulatsioonide mõningatele kitsaskohtadele: tasumääradele, fondide vahetamise sagedusele, riskide juhtimise praktikale jms. Väga hea meel on tõdeda, et lõpuks on enamik neist teemadest regulatsioonide täpsustamise näol lahenduse leidnud. Samas oleme ka ise tõsiselt peeglistse vaadanud ja oluliselt karmistanud pensionifondide järelevalvet. Oleme sisse viinud riskipõhise järelevalve mudeli, mis toob endaga kaasa oluliselt tihedama suhtluse ja kontrolli pensionifondide valitsejate tegevuse üle.

Kuigi Eesti majanduse jaoks oli 2010. aasta kriisist väljumise aas-taks, ei tähendanud see, et kapitalijärelevalvelistele küsimuste tuli varasemast vähem tähelepanu pöörata. Meie kõrgendatud tähelepanu oli suunatud nii krediidiasutuste laenuportfellide kvaliteedi analüüsile kui ka kapitalipuhvrite piisavuse hindamisele. Seoses üleminekuga eurole oleme pööramas oluliselt suuremat tähelepanu likviidsusriskide juhtimisele krediidiasutustes. Regulaarselt viime läbi stressiteste, hindamaks krediidiasutuste võimekust vastu seista uutele kriisidele. Püüame oma tegevusega igati ennetada võimalike probleemide teket ja nende võimaliku mõju finantsteenuste tarbijate kindlustundele.

Igal medalil on kaks külge. Kontrollisime 2010. aastal põhjalikult krediidasutuste tegevust makseraskustesse sattunud klientide kohtlemisel. Kontrollide ühe tulemusena kehtestas Finantsinspeksioon juhendi „Vastutustundliku laenamise nõuded“, mis muuhulgas täpsustab krediidasutuse kohustusi laenuvõtjale lepingueelse teabe ja laenudega seotud riskide kohta hoiatuste andmisel ning kliendi jaoks mõistliku laenukoormuse arvutamisel. Teravdatud tähelepanu all oli ka krediidasutuste tegevus oma huvide konfliktide juhtimisel pankrotistunud ettevõtjate varade realiseerimisel või haldamisel.

Väärtpaberiturgudel jätkasime väga jäika poliitikat võimalike turukuritarvituste vastu võitlemisel. Kontrollisime põhjalikult turuosaliste sisemise töökorralduse piisavust investeerimisteenuste osutamisel. Samuti jälgime tähelepanelikult väärtpaberiturul toimuvat võimalike rikkumiste tuvastamiseks. Nii esitasime eelmisel aastal Põhja Ringkonnaprokuratuurile neli teadet võimalike rikkumiste kohta.

Kindlustussektoris on jätkuvalt üheks kõige prioriteetsemaks teemaks koostöös turuosalistega valmistumine uue kapitaliregulatsiooni Solvensus II rakendamiseks, mis on pikaajaline ja väga ressursimahukas projekt.

Hea meel on tõdeda, et Finantsinspeksiooni poolt aastaid tagasi algatatud „minuraha“ projekt on leidnud palju kaasamõtlejaid ja -tegijaid turuosaliste seas ja me oleme kindlalt liikumas rahvusliku finantskirjaoskuse strateegia loomise suunas, mille ettevalmistamisele oleme andmas arvestatavat panust.

Tahan siinkohal tänada ka oma kolleege töördõmu, tugeva kollektiivi ja kõrge professionaalsuse eest. Nii on alati lihtne edasi minna.

Tänan kõiki ja head lugemist!

Raul Malmstein
juhatuse esimees

2. Finantsinspektsiooni juhatuse kinnitus

Tallinnas, 16. märtsil 2011. aastal

Käesoleva aastaaruande koostas Finantsinspektsiooni juhatus ja see on esitatud kinnitamiseks Finantsinspektsiooni nõukogule. Aastaaruanne esitatakse Riigikogule.

Käesolev aastaaruanne sisaldab Finantsinspektsiooni:

Tegevusaruannet lk 6;

Tulude – kulude aastaaruannet lk 45;

Bilanssi lk 50;

Audiitori järeldusotsust lk 51.

Finantsinspektsiooni juhatus kinnitab, et Finantsinspektsiooni tulude-kulude aastaaruanne on vastavuses Finantsinspektsiooni seadusega ja rakendatud arvestuspõhimõtetega.

Raul Malmstein

Kilvar Kessler

Andres Kurgpõld

Kaido Tropp

3 • Finantsinspektsiooni tegevusaruanne

3.1. Finantsinspektsiooni lühitutvustus

Finantsinspektsioon on autonoomse pädevuse ja eelarvega finantsjärelevalve asutus, mis tegutseb järelevalve teostamisel riigi nimel ja on oma tegevuses ja otsustes sõltumatu.

Finantsjärelevalve tegevuse eesmärgiks on aidata kaasa finants-teenuseid pakkuvate ettevõtete stabiilsuse ja teenuste kvaliteedi tagamisele ning seeläbi toetada Eesti rahasüsteemi usaldusväärsust. Järelevalve põhiline eesmärk on tagada, et finantsasutused suudavad kliendi ees võetud kohustused tulevikus täita – maksta välja hoiused, kindlustuskahjud või kogutud pensioni jmt. Samuti on Finantsinspektsiooni oluliseks ülesandeks aidata kaasa Eesti finantssektori efektiivsuse suurenemisele, riskide vältimisele ning finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamisele. Järelevalve tööks on ka selgitada, millised on riskid finantsteenuste tarbijate jaoks ja pakkuda neile vastavasisulist teavet.

Finantsinspektsioon teostab riiklikku järelevalvet Finantsinspektsioonilt tegevusloa saanud krediidasutuste, kindlustusandjate, kindlustusvahendajate, investeerimisühingute, fondivalitsejate, investeerimis- ja pensionifondide, makseasutuste, e-raha asutuste ja väärtpaberituru üle. Eestis tegutsevate krediidasutuste, kindlustusandjate ja investeerimisühingute filiaalide osas teostab esmast järelevalvet krediidasutuse, kindlustusandja või investeerimisühingu päritoluriigi järelevalveasutus.

Finantsinspektsiooni tegevust kavandab ja juhtimist kontrollib Finantsinspektsiooni nõukogu. Nõukogu koosneb kuuest liikmest. Nõukogu esimees on ametikoha järgi rahandusminister. Finantsinspektsiooni igapäevast tööd juhib neljaliikmeline juhatuse, mis kui kollektiivne juhtimisorgan langetab otsuseid hääletenamuse alusel. Juhatuse tegevust juhib juhatuse esimees. Igal juhatuse liikmel on oma vastutusvaldkonnad ning talle alluvad vahetult vastavasse vastutusalasse kuuluvad struktuuriüksused ja/või ametikohad.

Finantsinspektsiooni järelevalvealane tegevus jaguneb **туру- ja teenusejärelevalve** ning **kapitalijärelevalve alasteks tegevusteks**. Kapitalijärelevalve töö eesmärk on turuosaliste riski- ja jätkusuutlikkuse analüüs, turu- ja teenusejärelevalve eesmärgiks finantsteenuste läbipaistvuse, usaldusväärsuse ja efektiivsuse tagamine.

3.2. Juhtimine ja organisatsioon

3.2.1. Nõukogu tegevus

Nõukogu koosseis

Finantsinspeksiooni nõukogusse kuulusid seisuga 31.12.2010:

esimees:

- **Jürgen Ligi**, rahandusminister

liikmed:

- **Andres Lipstok**, Eesti Panga president
- **Matti Klaar**, kindlustustegevuse ekspert
- **Rein Minka**, Eesti Panga asepresident
- **Valdo Randpere**, Tallinna Linnavolikogu liige
- **Veiko Tali**, Rahandusministeeriumi kantsler

Nõukogu otsused

2010. aastal toimus neli nõukogu koosolekut.

Nõukogu kinnitas 2009. aasta aastaaruande ja aruandeaasta kasumi summas 758 000 krooni, mis arvati Finantsinspeksiooni reservi.

Nõukogu kinnitas Finantsinspeksiooni 2011. aasta eelarve summas 66 459 000 krooni ning tegi ettepaneku rahandusministrile 2011. aasta järelevalvetasu mahuosa määrade kinnitamiseks.

2010. aastal muudeti põhjalikult Euroopa finantsjärelevalve süsteemi ning sellest tulenevalt seadis nõukogu prioriteediks rahvusvahelise koostöö edendamise, et Euroopa Liidu tasandil oleksid Eesti finantsturuga seonduvad küsimused tulemuslikult esindatud.

3.2.2. Juhatus tegevus

Juhatus koosseis

Finantsinspektsiooni juhatusse kuulusid seisuga 31.12.2010:

esimees:

- **Raul Malmstein**

liikmed:

- **Kilvar Kessler**
- **Andres Kurgpõld**
- **Kaido Tropp**

Juhatus esimehe volituste tähtaeg on neli aastat, liikmete volituste tähtaeg kolm aastat.

Juhatus otsused

2010. aastal toimus 46 juhatus koosolekut, kus tehti 72 haldusotsust, sealhulgas kaks ettekirjutust ning üks rahatrahvi määramise otsus. Teiste otsuste seas anti 5 finantsasutusele tegevusluba või täiendav tegevusluba, registreeriti 4 uue investeerimisfondi ja ühe uue kohustusliku pensionifondi tingimused ning 3 väärtpaberite avaliku pakkumise ja noteerimisprospekti.

Pangandussektori järelevalves oli sarnaselt 2009. aastale juhatuse kõrgendatud tähelepanu all krediidiriski valdkond. Keskkel kohal oli siin Basel II kapitali adekvaatsuse raamistiku ühe komponendi, sisemise kapitali adekvaatsuse tagamise protsessi Pillar 2 raames järelevalvelise hinnangu protsessi SREP (*Supervisory Review Evaluation Process*) läbiviimine ning sellest tulenevalt krediidasutuste täiendavate kapitalinõuete määratlemine.

Kindlustussektori järelevalves keskenduti 2010. aastal elu- ja kahjukindlustuse uue kapitali adekvaatsuse raamistiku Solventus II järelevalverežiimi rakendamiseks vajalike ettevalmistuste tegemisele.

Aastal 2010 pidas juhatus oluliseks eelkõige pensionifondide järelevalve, aga laiemalt ka fondide järelevalve riskipõhise järelevalvemetoodika arendamist. Kohustuslike pensionifondide puhul keskenduti investeeringute riskipõhisele hindamisele.

Jätkuvalt oli prioriteediks ka väärtpaberituru kuritarvitustega seonduv – võimalike turukuritarvituste ennetamisest kuni vastavasisuliste menetlusteni. Jätkus finantsalaste teadmiste jagamine ning tihedat koostööd õiguskaitseasutustega.

Juhatuse liikmete vastutusvaldkonnad

Juhatuse esimees **Raul Malmstein** vastutab Finantsinspektsiooni strateegia väljatöötamise, üldjuhtimise ja juhatuse töö korraldamise, kogu järelevetevuse koordineerimise ja tõhusa toimimise, siseriikliku ja väliskoostöö koordineerimise, avaliku suhtluse, siseauditi korraldamise, töötajate koolituse korralduse, sisekommunikatsiooni ning finantskirjaoskuse edendamise eest.

Tema vahetus vastutusalas töötavad:

- Juhatuse esimehe abi
- Personali- ja koolitusjuht
- Rahvusvahelise koostöö koordinaator
- Siseaudiitor
- Kommunikatsioonijuht
- Tarbijahariduse projektijuht
- Tarbijahariduse spetsialist.

Juhatuse liige **Kilvar Kessler** vastutab väärtpaberituru järelevalve ja õigusosakonna töö eest, sealhulgas järelevalveliste õigusküsimuste koordineerimise ja vajadusel ettevalmistamise, finantssektori regulatiivse keskkonna arengu ja finants- ning järelevalvepoliitiliste seisukohtade väljatöötamise eest oma vastutusvaldkonnas või koostöös teise juhatuse liikmega ja rahvusvahelise koostöö eest oma vastutusvaldkonnades.

Tema vahetusse vastutusalasse kuuluvad:

- Turujärelevalve divisjon
- Õigusosakond.

Juhatuse liige **Andres Kurgpõld** vastutab kapitalijärelevalve valdkonna toimimise ja arengu eest, sealhulgas krediitiasutuste, kindlustusandjate, investeerimisühingute ning teiste järelevalve alla kuuluvate finantsasutuste kapitalijärelevalve eest rõhuasetusega järelevalvesubjektide riskide analüüsil, maksevõimelisusel, talitluspidevusel, usaldatavusnõuete täitmisel ja muudel kapitalijärelevalvelistel aspektidel. Samuti finantsasutuste turule sisenemise ja turult väljumise protsessi korralduse, sh tegevuslubade väljastamise eest. Tema vastutusvaldkond hõlmab ka regulaarse aruandluse kogumist ning rahvusvahelise koostööd oma vastutusvaldkonnades.

Tema vahetusse vastutusalasse kuuluvad:

- Kapitalijärelevalve divisjon
- Regulatsioonide ja aruandluse divisjon.

Juhatuse liige **Kaido Tropp** vastutab finantsteenuste järelevalve ja inspektsiooni tugiteenuste toimimise ning arengu eest, sealhulgas finantsteenuste turustamise ning teenuste kvaliteedi järelevalve ja järelevalvepoliitiliste seisukohtade väljatöötamise eest oma vastutusvaldkonnas, aga ka piiriüleste teenuste teavituse korralduse, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonna, Finantsinspektsiooni eelarveprotsessi korralduse, organisatsiooni tugiteenuste toimimise ja arengu, infotehnoloogia protseduuride väljatöötamise ja rakendamise ning rahvusvahelise koostöö eest oma vastutusvaldkonnas.

Tema vahetusse vastutusalasse kuuluvad:

- Finantsteenuste järelevalve divisjon
- Siseteenuste osakond.

3.2.3. Organisatsiooni areng, personalipoliitika ja koolitus

Finantsinspektsiooni personalipoliitika eesmärgiks on kõrge järelevalvelise standardi tagamine läbi kompetentsete ja motiveeritud töötajate. Sellest lähtuvalt on välja töötatud Finantsinspektsiooni motivatsioonisüsteem, värbamis-, koolitus- ja arenduspoliitika.

Seisuga 31. detsember 2010 oli Finantsinspektsioonis moodustatud 75 ametikohast täidetud 69 ametikohta. Kuue töötajaga olid töösuhted ajutiselt peatunud nende lapsehoolduspuhkusel viibimise ajaks. Finantsinspektsioonis töötas aasta lõpu seisuga 43 naist ja 26 meest. 2010. aastal asus Finantsinspektsiooni tööle 7 uut töötajat ja lahkus 4 töötajat. Finantsinspektsiooni töötajate keskmine vanus on 36 aastat. Töötajaskonna keskse osa moodustavad finantsanalüütikud, riskijuhid ja juristid. Kõik Finantsinspektsiooni töötajad omavad kõrgharidust.

Finantsinspektsioon hindab oma töötajaid, pakkudes neile mõistlikku kompensatsioonipaketti, tunnustades parimaid ja investeerides töötajate koolitusse ning erialasesse arengusse. 2010. aasta lõpu seisuga õppis 9 Finantsinspektsiooni töötajat magistriõppes ja 4 doktoriõppes.

Töötajate koolitus

Finantsinspektsioon peab väga oluliseks töötajate järjepidevat ja sihipärast koolitamist ja arendamist selleks, et tagada järelevalve kõrge kvaliteet. Finantsinspektsioon pöörab suurt tähelepanu töötajatele vajalike koolitus- ja arenguvõimaluste loomisele. Koolituste planeerimisel lähtutakse organisatsiooni strateegilistest eesmärkidest ja iga töötaja personaalsest arenguvajadusest, mis selgitatakse välja arenguestluste käigus. Arenguestluste raames toimub ka töötajate eelmise perioodi tulemuste hindamine ja uute eesmärkide seadmine eesisevaks perioodiks.

Finantsinspektsiooni töötajate koolitus- ja arenduskontseptsiooni üheks osaks on stažeerimise võimaldamine välisjärelevalvetes ning teistes rahvusvahelistes finantsjärelevalvega seotud organisatsioonides. Stažeerimise eesmärk on lisaks töötajate oskuste, teadmiste ning kogemuste vahetamisele ka ühtse järelevalvelise kultuuri tugevdamine ja järelevalvete vahelise koostöö tõhustamine.

Finantsinspektsiooni töötajad osalesid 2010. aastal nii Eestisesestel kui rahvusvahelistel koolitustel. Toimus ka erialaseid organisatsioonisiseseid koolitusi. Vastavalt Finantsinspektsiooni strateegiale 2007–2010 jätkus riskipõhise järelevalve teostamiseks vajalike koolituste pakkumine. 2010. aasta septembris toimus Tallinnas Euroopa Väärtpaberituru Järelevalveasutuste Komitee CESR kahepäevane koolitus, kus anti ülevaade finantsinstrumentide direktiivist MiFID (*The Markets in Financial Instruments Directive*).

Finantsinspektsiooni 2010. aasta koolituskulud moodustasid ligikaudu 3% Finantsinspektsiooni personalikuludest. 2010. aastal oli keskmine väliskoolituse kulu 22 000 ja riigisisese koolituse kulu 5000 krooni (aastal 2009 olid vastavad arvud 21 000 ja 6000 krooni). Peamisteks koolitusvaldkondadeks olid kapitaliregulatsiooni arendamine pangandus- ja kindlustussektoris, finantssektoris pakutavad investeerimisteenused ja nende järelevalve ning juriidilise kompetentsi arendamine ja edendatud on ka töötajate keeleõpet.

3.2.4. Siseaudiitori kokkuvõte

Finantsinspektsiooni siseaudiitori ametikoht on loodud Finantsinspektsiooni seaduse alusel. Siseaudiitori missioon on aidata juhatusel saavutada organisatsiooni eesmärke parimal võimalikul moel ja mõistlike kuludega. Siseaudiitor allub ja annab aru juhatusele, kes suunab siseaudiitori tegevust, kinnitades siseaudiitori strateegilise plaani neljaks aastaks ja täpsemad tööplaanid kvartalite kaupa. Siseaudiitor annab kord aastas ülevaate oma tegevusest ka nõukogule. Siseaudiitor juhindus oma tegevust kavandades ja läbi viies *The Institute of Internal Auditors* siseaudiitorite eetikakoodeksi põhimõtetest, kuid siseauditi rahvusvaheliste standardite põhimõtteid järgis niivõrd, kuivõrd neid on võimalik ja mõistlik järgida väikeses organisatsioonis.

Siseaudiitor sai täita oma ülesandeid 2010. aastal sõltumatuna ja objektiivselt. Siseaudiitori peamistes ülesannetes ja töökorralduses olulisi muudatusi ei toimunud. Koostöö juhatusega oli 2010. aastal hea.

Siseaudiitori siseauditi ala tegevust suunas peamiselt strateegiline plaan aastateks 2007–2010, millest tulenevalt auditeeris siseaudiitor 2010. aastal peamiselt kahte valdkonda: inspektsiooni põhitegevust ehk tegevust finantsjärelvalve korraldamisel ning organisatsiooni siseelu ja töökorraldust. Inspektsiooni põhitegevuse valdkonna auditite olulisemad teemad olid olulisemate järelvalvejuhtumite menetlemise, väärtpaberituru monitooringu, rahvusvaheliste koostöökokkulepete toimimise, järele-

valvesubjektide klientidele mõeldud trükiste ja ürituste, väikepankade järelvalvelise hinnangu SREP (*Supervisory Review Evaluation Process*) protsessi, elu- ja kahjukindlustuse uue kapitali adekvaatsuse raamistiku Solventsus II järelvalverežiimi rakendamise ettevalmistamise, haldusotsuste tegemise aluseks oleva tõendusmaterjali ja järelvalvesubjektide tegevust suunavate soovituslike juhendite hindamine. Organisatsiooni siseelu ja töökorralduse hindamise tähtsamad teemad kuulusid 2010. aastal majandustegevuse valdkonda. Siseaudiitori ülesannete hulka kuulub ka riigisaladuse ja välisriigi salajase teabe kaitse valdkond.

Organisatsiooni sisekliima oli 2010. aastal hea ja töötajate motiveerituse tase kõrge. Nõukogu ja juhatuse otsuste täitmise distsipliin oli hea. Inspektsiooni juhtimis- ja kontrollisüsteem toimis olulises ulatuses põhjendatud ootuste kohaselt. Siseaudiitoril ei olnud 2010. aastal põhjust menetleda ühtegi raiskamise, vara väärkasutuse ega ka eelarvedistsipliini olulise rikkumise juhtumit.

Finantsinspektsiooni siseaudiitori ülesannete hulka kuulub ka huvide konfliktide ennetamise deklaratsioonide hoidmine ja juhtumite menetlemine. Huvide konflikti ennetamise meetmed toimisid inspektsioonis seaduses sätestatud nõuete kohaselt ja Finantsinspektsiooni töötajad suhtusid huvide konflikti ennetamise küllaldase vastutustundega.

3.3. Järelevalvetegevus

3.3.1. Tegevuslubade väljastamine, investeerimis- ja pensionifondide ning emitentide prospektide registreerimine

Tegevuslubade väljastamine

2010. aastal andis Finantsinspektsioon tegevusloa ühele uuele kindlustusandjale ja ühele uuele investeerimisühingule. Kindlustusandja tegevusloa krediidikindlustusega tegelemiseks sai AS KredEx Krediidikindlustus ja investeerimisühingu tegevusloa AS Trigon Wealth Management. ERGO Kindlustuse AS-ile anti 2010. aastal Finantsinspektsiooni poolt täiendav tegevusluba raudtee veerevkoosseisu kindlustuse, veesõiduki valdaja vastutuskindlustuse ja finantskahjude kindlustusega tegelemiseks. 1998. aastal asutatud AS Trigon Funds sai täiendava tegevusloa investeerimisfondide seaduses nimetatud kliendi jaoks fondi osakute või aktsiate hoidmisega tegelemiseks. 15. jaanuaril 2009 fondivalitseja tegevusloa saanud EFTEN Capital AS sai Finantsinspektsioonilt täiendava tegevusloa investeerimisfondide seaduses nimetatud investeerimiseõustamisega tegelemiseks.

Tabel 1. Tegevuslubade väljastamine 2010. aastal

Valdkond	Teenusepakkuja
Fondivalitseja	Eften Capital AS (täiendav tegevusluba)
Fondivalitseja	AS Trigon Funds (täiendav tegevusluba)
Investeerimisühing	AS Trigon Wealth Management
Kindlustusandja	ERGO Kindlustuse AS (täiendav tegevusluba)
Kindlustusandja	AS KredEx Krediidikindlustus

2010. aastal tunnistati kehtetuks KOBÉ Asset Management AS-ile väljastatud fondivalitseja tegevusluba ja osaliselt kehtetuks investeerimisühingule AS GILD Financial Advisory Services väljastatud tegevusluba.

Investeerimis- ja pensionifondide registreerimine

2010. aastal registreeris Finantsinspektsioon nelja uue investeerimisfondi tingimused: Investeerimisfond TI EFTEN Globaalne portfell, Investeerimisfond TI EFTEN Maailma pärlid, Redgate Intressifond ja BPT Baltic Opportunity Fund. Samuti ühe uue kohustusliku pensionifondi tingimused: ERGO Pensionifond 2P3. Uusi vabatahtlike pensionifondide tingimusi Finantsinspektsioon 2010. aastal ei registreerinud. Lisaks eelnevale registreeriti 23 investeerimisfondi, 6 kohustusliku pensionifondi ning 11 vabatahtliku pensionifondi tingimuste muudatused. Tingimuste muudatuste käigus kontrollib Finantsinspektsioon tingimuste sätete täielikkust, selgust ja kooskõla õigusaktidega.

2010. aastal andis Finantsinspektsioon likvideerimisloa nelja fondi – Swedbank Private Debt Fond, Danske Invest Likviidsusfond, Danske Invest Globaalne Kasvufond ja SEB Likviidsusfond – likvideerimiseks.

Filiaalide asutamisevabaduse load

Euroopa Liidu (EL) liikmesriikide finantsasutuste filiaalid võivad pakkuda Eestis kõiki oma koduriigis pakutavaid finantsteenusi, milleks neil on olemas tegevusluba. EL liikmesriikide finantsasutuste filiaalide järelevalvekorraldus põhineb vastastikuse usalduse põhimõttel. Filiaali järelevalve eest vastutab koduriigi järelevalveasutus. Filiaalile ei rakendu Eesti seadusandlusest tulenevad nõuded kapitaliga seotud normatiividele.

Finantsinspektsioon kogub sellele vaatamata paljudelt väliskrediitiasutuste filiaalidelt järelevalvelist aruandlust eesmärgiga analüüsida, kuidas filiaalide tegevus võib mõjutada Eestis väljastatud tegevusloa alusel tegutsevaid turuosalisi.

2010. aasta jooksul asutasid teistes EL liikmesriikides registreeritud finantsasutused Eestis ühe krediidasutuse, elukindlustusandja ja kindlustusmaakleri filiaali:

Tabel 2. Filiaalide asutamine 2010. aastal

Valdkond	Filiaal Eestis
Krediidasutus	AS Citadele banka Eesti filiaal
Elukindlustusandja	ERGO Life Insurance SE Eesti filiaal
Kindlustusmaakler	UADBB Aon Baltic Eesti filiaal

Olulise osaluse menetlused

Isikud, kes soovivad omandada olulist osalust Eestis tegevusloa alusel tegutsevas finantsasutuses, peavad vastama seadusega kehtestatud usaldusväarsuse kriteeriumitele. Olulisemateks nõueteks on isiku laitmatu ärialane reputatsioon, läbipaistvad ärisidemed ja võime tagada ettevõtte usaldusväärne juhtimine. Finantsinspektsioonil on õigus keelata olulise osaluse omanda-

mine kui isik Finantsinspektsiooni hinnangul nimetatud nõuetele ei vasta.

2010. aasta jooksul viis Finantsinspektsioon lõpule 5 olulise osaluse menetlust. Kõikides menetlustes langetas Finantsinspektsioon positiivse otsuse.

Tabel 3. Oluliste osaluste omandamine 2010. aastal

Valdkond	Subjekt	Osaluse omandamist või suurendamist taotlenud isik
Investeeringühing	Cresco Väärtpaberite AS	Olev Schults
Fondivalitseja	AS GA Fund Management	TTP Holdings OÜ
Fondivalitseja	Redgate Asset Management AS	Neva Capital OÜ
Kindlustusandja	Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS	Pohjola Vakuutus Oy
Krediidasutus	AS Eesti Krediidipank	Bank of Moscow

Piiriülene teenuste pakkumine

Teistes Euroopa Liidu liikmesriikides tegevusluba omavad finantsasutused ei pea Eestis finantsteenuste pakkumiseks Finantsinspektsioonilt tegevusluba taotlema. Piirüleste teenuste osutamist võib alustada peale seda, kui välisriigi järelevalveorgan on teavitanud Finantsinspektsiooni finantsasutuse soovist pakkuda Eestis teenuseid ning edastanud Finantsinspektsioonile seaduses nõutud andmed. 2010. aastal jätkus piiriüleste teenuste pakkujate arvu kasv.

Tabel 4. Piiriüleste teenuste pakkujad Eestis¹

	Arv seisuga 31.12.2010	Arv seisuga 31.12.2009
Pangateenused	252	234
Investeermisteenused	1197	987
Kahjukindlustusteenused	339	322
Elukindlustusteenused	86	83
Kindlustusmaakleri teenused	825	832
Kindlustusagendi teenused	1271	1221
Fondivalitsemisteenused	15	13
Investeermisfondid	59	62
E-raha teenused	13	13
Makseteenused	43	19

Kindlustusvahendajate nimekirja kandmine

Eestis tegutsevad kindlustusvahendajatena kindlustusmaaklerid ja -agendid. Kindlustusmaakler esindab kindlustusvõtja huve. Kindlustusagent esindab kindlustusandja huve, vahendades kindlustusandja teenuseid. Seisuga 31. detsember 2010 tegutses Eestis 34 kindlustusmaaklerit ja 629 kindlustusagenti.

2010. aastal kanti kindlustusmaaklerite nimekirja kolm uut kindlustusmaaklerit:

Tabel 5. 2010. aastal nimekirja kantud kindlustusmaaklerid

Fort Kindlustusmaakler OÜ
Lambert Kindlustusmaakler OÜ
OÜ TIIB Kindlustusmaakler

Kindlustusagendid kannab kindlustusagentide nimekirja kindlustusandja, keda agent esindab. Kindlustusagentide nimekiri on kättesaadav Finantsinspektsiooni veebileheküljel www.fi.ee.

Prospektide ja ülevõtmispakkumiste registreerimine

2010. aastal registreeris Finantsinspektsioon kolm väärtpaberite avaliku pakkumise ja noteerimisprospekti: AS Ekspress Grupp ning AS Baltika aktsiate avaliku pakkumise ja noteerimisprospektid ning uue emitendina AS-i Premia Foods aktsiate esmase avaliku pakkumise ja noteerimisprospekti. Lisaks registreeriti Tartu linna võlakirjade pakkumise prospekt. Kuni 15. oktoobrini 2010 kehtinud valla- ja linnaeelarve seaduse kohaselt tuli valla ja linna kinnine ning avalik võlakirjaemissioon registreerida Finantsinspektsioonis.

Finantsinspektsioon sai 10 teavitust teiste lepinguriikide järelevalveasutustelt Eestis avalikult pakutavate väärtpaberite prospektide registreerimise kohta (arv ei sisalda põhiprospekti lisade ja põhiprospekti alusel kehtestatud pakkumistingimuste teavitusi).

Tulenevalt väärtpaberituruseadusest kontrollib Finantsinspektsioon ülevõtmispakkumise vastavust õigusaktidele ning kooskõlastab ülevõtmispakkumise prospekti ja teate. 2010. aastal kooskõlastas Finantsinspektsioon AS-i Automotive Holding vaba- ja tahtliku ülevõtmispakkumise kõigi AS-i Norma aktsiate suhtes.

¹ Vastavalt kindlustusvahenduse direktiivile 2002/92/EC toimub kindlustusvahendajate piiriülene teenusepakkumine lihtsustatud korras, mille kohaselt ei pea kindlustusvahendaja enne teenuse osutamist sellest sihtriiki teavitama. Seega käesolevas tabelis esitatud andmed hõlmavad üksnes neid kindlustusvahendajaid, kelle osas on päritoluriigi finantsjärelevalve poolt Finantsinspektsiooni teavitatud

3.3.2. Turuosaliste riskianalüüs ja tegevuse monitooring

Krediidiasutused

Eesti majanduse jaoks olid aastal 2010 väga olulisel kohal ettevalmistused Eesti ühinemiseks eurosooniga 1. jaanuarist 2011, mille raames tuli krediitiasutustel tegeleda protsesside ning süsteemide ettevalmistustega Euroopa Liidu ühisraha euro edukaks kasutuselevõtuks. Ettevalmistuste ning võimalike probleemide kohta ülevaate saamiseks toimusid Finantsinspektsiooni ja järelevalvesubjektide regulaarsed kohtumised, finantsjärelevalve esitas turuosalistele erinevaid järelepärimisi eesmärgiga saada infot eurole üleminekuga seotud tööde seisust ning selleks, et vajadusel ennetada võimalikke probleeme.

Krediitiasutuste riskianalüüsi viis Finantsinspektsioon 2010. aastal läbi tavapärase kuu- ja kvartalialanalüüside vormis. Analüüside käigus hinnatakse Eestis tegutsevate krediitiasutuste kõiki olulisemaid riskivaldkondi – krediidi-, operatsiooni-, likviidsus-, turu- ja muid riske -, tuginedes seejuures nii kvantitatiivsele kui ka kvalitatiivsele informatsioonile. Lisaks jälgitakse krediitiasutuste kasumlikkust ning normatiivide täitmist. Analüüside tulemused on sisendiks järelevalvetevõtte planeerimisel ning esmaseks infoallikaks kohapealsete kontrollide läbiviimisel.

2010. aastal oli Finantsinspektsiooni teravdatud tähelepanu all krediitiasutuste laenuportfellide kvaliteet ja vajaduse ilmnemisel krediitiasutuste kapitalipuhvrite piisavus.

Regulaarsete analüüside kõrval viis Finantsinspektsioon 2010. aastal läbi ka krediitiasutuste riskihindamise, mille käigus hinnati kõikides krediitiasutustes kõikide olulisemate riskide ulatust ja sisemiste riskikontrolli protsesside piisavust. Sisemist riskihindamise süsteemi kasutab Finantsinspektsioon krediitiasutuste riskiprofiili hindamiseks ning muuhulgas ka järelevalveliste tegevuste ja ressursside planeerimiseks. Riskihindamise tulemusena leidis kinnitust, et krediitiasutuste olulisemateks riskideks on krediidi- ja operatsioonirisk ning emapankade gruppide tasemel ka likviidsusrisk. Krediitiasutuste jaoks on põhi-

töök olnud eelkõige nende riskide adekvaatne juhtimine. Kuna valdav enamus pangatehingutest tehakse elektrooniliste kanalite kaudu, sõltuvad Eesti krediitiasutused ja nende kliendid väga suures osas elektrooniliste kanalite tõrgeteta toimimisest, mis mõistagi suurendab operatsiooniriski maandamise olulisust. Krediitiasutuste sisemised kontrollimehhanismid toimusid olulisemate riskikategooriate lõikes üldjuhul rahuldavalt ning olid piisavalt rakendatud.

Basel II kapitali adekvaatsuse raamistiku ühe komponendi, sisemise kapitali adekvaatsuse tagamise protsessi Pillar 2 raames viis Finantsinspektsioon 2010. aastal krediitiasutustes läbi järelevalvelise hinnangu protsessi SREP (*Supervisory Review Evaluation Process*). Pillar 2 koosneb kahest teineteist täiendavast komponendist: krediitiasutuste ja investeerimisühingute poolt rakendatavast sisemise kapitali adekvaatsuse tagamise protsessist ICAAP (*Internal Capital Adequacy Assessment Process*) ning järelevalveasutuste poolt rakendatavast järelevalvelise hinnangu protsessist SREP. SREP eesmärgiks on anda hinnang krediitiasutuste sisemise kapitali adekvaatsuse tagamise protsessi ICAAP usaldusväärsusele ja kapitalivajadusele. Järelevalvelise hinnangu tulemusena võib Finantsinspektsioon määrata krediitiasutusele regulatiivset kapitalinõuet ületava täiendava kapitalinõude või rakendada muid järelevalvelisi meetmeid.

Analoogselt 2009. aastale viis Finantsinspektsioon varajase järelevalvelise sekkumise vajaduse väljaselgitamiseks ka 2010. aastal krediitiasutustele läbi krediidiriski stressitesti, kus krediitiasutused esitasid Finantsinspektsiooni poolt etteantud stsenaariumite alusel tehtud arvutused järelevalvele edaspidiseks analüüsiks. Tugevusanalüüside eesmärgiks oli hinnata võimalike laenukahjude suurust majandusarengu konservatiivse stsenaariumi tingimustes ning krediitiasutuste võimet täita sel juhul regulatiivseid nõudeid. Stressitesti järgi jäid krediitiasutuste täiendavad laenukahjud portfelli suhtes mõõdetuna vahemikku 2% kuni 8% ning olid absoluutsummas kokku ligikaudu 4,2 miljardit krooni.

Selleks, et omada paremat ülevaadet eluasemelaenude ning äriühingutele väljastatud erinevate kinnisvaralaenude (eluasemete arendusprojektid, kaubandus- ja büroopinnad, lao- ja tootmis- hooned ning muu kommertsinnisvara) kvaliteedi kohta, jätkas Finantsinspektsioon ka 2010. aastal kinnisvaralaenude monitooringut. Võrreldes 2009. aastaga kinnisvaralaenude kvaliteet paranes – vähenes nende tähtajaks tasumata laenude maht, mille tagasimaksmise tähtajast on möödunud rohkem kui 90 päeva. Mõistlikul tasemel püsis läbi aasta ka laenukahjumite katteks tehtud eraldiste tase. 2010. aastal olid üle 90 päeva viivises olevad kinnisvaralaenud vastavate allahindlustega kaetud keskmiselt 85% ulatuses, 2009. aastal oli sama näitaja 83%. Krediidiasutused on endiselt krediidiriski võimalikul realiseerumise ja sellega seotud allahindluste moodustamisel olnud ülimalt konservatiivsed.

2010. aastal viis Finantsinspektsioon läbi ka likviidsusriski täiendava monitooringu, mille raames kaardistati Eestis tegevusluba omavate krediidiasutuste olukord likviidsuse tagamisel ning anti hinnangud likviidsusriski realiseerumise võimalusele erinevates krediidiasutustes, samuti likviidsusriski juhtimisega seotud protseduuridele ja sisekordadele. Lisaks oli likviidsusriski hindamine ning sellega seotud mõjuanalüüside läbiviimine emapankade gruppide tasemel oluliseks teemaks piiriülestes järelevalvemenetlustes.

Krediidiasutuste investeerimisteenuste alases järelevalves keskendus Finantsinspektsioon 2010. aastal finantsinstrumentide direktiivi MiFID rakendamise kontrollile, eelkõige hinnati organisatsioonide piisavust investeerimisteenuse osutamisel. Samuti kontrolliti, kas investeerimisteenuste pakkumisel klientidele täidetakse teenuse sobivuse hindamisega kaasnevaid kohustusi. Järelevalve fookuses oli siin ka teabe ja reklaami esitamine klientidele. Kontrolliti ka krediidiasutuste tegevust investeerimisfondidele depositooriumi teenuse osutamisel.

Samuti kontrollis Finantsinspektsioon krediidiasutuste tegevust makseraskustesse sattunud klientide kohtlemisel. Kontrollide ühe tulemusena kehtestas Finantsinspektsioon juhendi „Vastutustundliku laenamise nõuded“, mis muuhulgas täpsustab krediidiasutuse kohustusi laenuvõtjale lepinguelse teabe ja laenudega seotud riskide kohta hoiatuste andmisel ning kliendi jaoks mõistliku laenukoormuse arvutamisel.

Kindlustusandjad

Finantsinspektsiooni kindlustusjärelevalve alases tegevuses oli 2010. aastal prioriteetne elu- ja kahjukindlustuse uue kapitaliregulatsiooni Solventsus II järelevalverežiimi rakendamise ettevalmistamine. Kindlustussektori uus kapitaliregulatsiooni ja riskijuhtimise raamistik Solventsus II jõustub Euroopas alates 2013. aasta algusest. Finantsinspektsioon tutvustas järelevalvesubjektidele uue kapitaliregulatsiooni tehnilisi tingimusi, sealhulgas nii tehniliste eraldiste kui ka erinevate riskide kapitalinõuete arvutamise spetsifikatsioone. Rahandusministeeriumi juhtimisel toimuva uue seadusandluse loomisel on koostöös turuosalistega aktiivselt osaletud eelkõige tehniliste osade kommenteerimisel. Finantsinspektsioon viis turuosaliste seas läbi küsitluse eesmärgiga kaardistada Solventsus II ülemineku ettevalmistuste tase kindlustusandjates.

Üheks meetodiks uue riskipõhise regulatsiooni kasutuselevõtuks vajalike tehniliste meetmete väljatöötamisel on olnud kvantitatiivsete mõju-uuringute läbiviimine (*Quantitative Impact Study, QIS*) turuosaliste seas. 2010. aasta sügisel toimus Finantsinspektsiooni juhtimisel järjekorras viies kvantitatiivne mõjuanalüüs QIS 5. Selles üleeuroopalises uuringus osalesid peaaegu kõik Eesti kindlustusandjad. Lisaks uue regulatsiooni võimalikule mõjule kindlustusandjate finantspositsioonile said kindlustusandjad mõjuanalüüsi läbiviimise käigus ülevaate viimastest arengutest uute nõuete rakendamisel.

Järelevalveliste tegevuste raames osales Finantsinspektsioon jätkuvalt piiriüleste kindlustusgruppide järelevalve kolleegiumide töös, kaardistades koostöös riske ning osaledes kapitalinõuete arvutamisel kasutatavate sisemudelite eelmenetlustes. Kolleegiumide koostöövormiks on regulaarselt toimuvad kohtumised seotud järelevalvete vahel. Eesti kuulub viie kindlustusjärelevalve kolleegiumi – Munich RE, OP-Pohjola, If, Mandatum ning Vienna Insurance Group kindlustusgruppide koosseisu.

Finantsinspektsioonilt tegevusloa saanud kindlustusandjate tegevus on märkimisväärses mahus laienenud teistesse Balti riikidesse. Kindlustusandjate laienemise tulemusena on järjest olulisemaks muutunud nende riskide osakaal, mis asuvad väljaspool Eestit. Seetõttu on koostöö naaberriikide järelevalvetega tihenenud, päädides muuhulgas konkreetsete lepete sõlmimisega asjakohase informatsiooni vahetamise kohta.

Jätkuvalt tegi Finantsinspektsioon riskipõhiseid kvartalialanalüüse ka kindlustussektori kohta. Lisaks viidi 2010. aastal elukindlustusandjate hulgas läbi küsitlus õigusaktides sätestatud nõuete täitmisest seoses kohustusliku kogumispensioni II samba väljamaksetega ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete ja tegevuspraktika kohta. Seoses Eesti üleminekuga eurole 2011. aasta alguses kaardistas Finantsinspektsioon sellega seotud võimalikud probleemid ja valmisoleku ka kindlustussektoris.

Kindlustusandjate järelevalves keskenduti samuti lepingueelse teabe esitamise kohustuse täitmise ja kindlustustingimuste selguse kontrollimisele.

Kindlustusvahendajad

Kindlustusvahendajate järelevalves keskendus Finantsinspektsioon eelkõige kindlustusmaakleri kohustuste täitmise kontrollile, mis puudutab maakleri poolt kindlusvõtja kindlustushuvi väljaselgitamist ja kindlustusvõtjale parima pakkumise tegemist ning samuti maakleri poolt kliendile vahendustasu suuruse avaldamist.

Investeeringu- ja pensionifondid

Investeeringufondide järelevalves keskenduti eeskätt investeeringu- ja pensionifondide fondivalitsejate huvide konfliktide maandamise ja investeeringuriskide juhtimise kontrollimisele, samuti arendati antud valdkonnas Finantsinspektsiooni riskipõhise järelevalvetegevuse sisemist mudelit.

Finantsinspektsioon viis fondivalitsejates läbi mitmed huvide konfliktide- ja riskijuhtimisalased kontrollid. Huvide konflikti valdkonnas kontrolliti fondivalitseja organisatoorse lahendi vastavust õigusaktidele ja piisavust, huvide konfliktide maandamist ja vältimist fondi vara investeeringul ning fondide arvel teenuste ostmisel. Samuti hinnati fondivalitseja juhtide ja fondijuhtide tasustamise aluseid ja jälgiti isiklike tehingute tegemist. Riskijuhtimise alaste kontrollide raames hinnati kõikide fondivalitsejate siseprotseduure fondi vara investeeringuga seotud riskide juhtimisel ning nende vastavust 2010. aastal jõustunud Finantsinspektsiooni juhendile „Nõuded fondi vara investeeringuga seotud riskide juhtimisele”. Samuti kontrollis Finantsinspektsioon, kuidas on riskid avaldatud investeeringu- ja pensionifondide osakuomanikele. Finantsinspektsioon kontrollis ka kõikide fondide prospektide vastavust õigusaktidele ja Finantsinspektsiooni juhendile „Riskide kajastamine investeeringufondi prospektis”.

Fondivalitsejate tegevusest ülevaate saamiseks viib Finantsinspektsioon samuti läbi riskipõhiseid kvartalialanalüüse, kus jälgitakse fondivalitsejate kasumlikkust ja usaldatavusnõuete täitmist. Tähelepanu keskmes oli 2010. aastal fondivalitsejate jätkusuutlikkus usaldatavusnõuete täitmisel.

Fondivalitsejate poolt igakuiselt Finantsinspektsioonile esitatavate aruannete põhjal kontrollitakse investeeringute vastavust õigusaktides ja fondi tingimustes sätestatud piirangutele. Erilise tähelepanu all oli 2010. aastal jätkuvalt pensionifondide investeeringute vastavuskontroll, seda eeskätt osas, mis puudutas pensionifondide investeeringuid riskantsematesse ja vähem likviidsematesse instrumentidesse.

Investeeringisühingud

Investeeringisühingute järelevalve aluseks on samuti kvartaalne riskianalüüs. Suuremate järelevalvesubjektide osas toimub lisaks kvartalialanalüüsidele igakuine finantsnäitajate monitooring eesmärgiga võimalikult varakult avastada olulised muudatused järelevalvesubjektide finantsseisundis. Kord aastas viib Finantsinspeksioon läbi investeeringisühingute põhjalikuma riskihindamise, mille käigus analüüsitakse investeeringisühingute finantsnäitajaid, toimuvad kohtumised investeeringisühingute juhtidega, täpsustatakse prognoose ja plaane, saadakse ülevaade siseauditi ja vastavuskontrolli tööst ning sisekontrolli funktsioonide toimimisest.

Aasta jooksul pöörati tähelepanu järskudele muudatustele ettevõtete kasumlikkuses ja klientide varade mahus ning riskide suurtele kontsenteerumistele investeeringisühingute varade struktuuris.

Väärtpaberitur

2010. aastal võeti Balti- ja Põhjamaade reguleeritud väärtpaberiturul kasutusele uus ühine kauplemissüsteem INET. Uus kauplemissüsteem ei tähenda mitte ainult uut tehnoloogilist lahendust, vaid selle käivitamisega ühtlustati ka mõningaid kauplemisreegleid ning laiendati kauplemisvõimalusi.

Investori jaoks on kauplemissüsteemi vahetuse puhul oluline, et loobuti senistest võrdlusliimitidest, mis välistasid aktsiahindade päevasise liikumise suuremas ulatuses kui -15% ja +15% võrrelduna eelmise päeva sulgemishinnaga. Teise olulise muudatusena lisandusid kauplemise spetsifikatsiooni mitmed erinevat tüüpi tehingukorraldused. Näiteks suurmahuliste tehingute puhul lisandus võimalus kasutada varjatud tehingukorraldusi (*Non-displayed Order*), mida näeb üksnes korralduse sisestaja. Kauplemissüsteemi saab nüüd sisestada ka miinimumkogusega korraldusi ehk määrata korralduse juhendis kindlaks kogus, millest väiksema koguse korral tehingut ei tehta. Uus on ka võimalus kasutada seotud hinnatasemega korraldusi (*Pegged Order*) ehk siduda korralduse hind kindlaksmääratud viisil väärtpaberi turuhinnaga – näiteks parima ostu- või müügihinnaga või kursi-

vahemiku keskpunktiga. Finantsinspektsiooni igapäevase turuseire jaoks tähendas uus kauplemissüsteem olemasolevate järelevalveliste tehniliste võimaluste ülevaatamist, et see turukorraldajaga koostöös veelgi operatiivsemaks muuta ning tõhustada reaajas tehingukorralduste ja tehingute jälgimist.

Finantsinspektsioonis igapäevaselt toimuv väärtpaberituru ja tehingute seire võetakse möödunud perioodi kohta kokku iga tööädala alguses valmivas kauplemisülevaates, kus põgusalt analüüsitakse tähelepanu äratanud tehinguid. Kui kerkib esialgseid kahtlusi, kontrollitakse neid järelevalvemenetluses (haldus- ja/või väärteomenetluses). Seoses turumanipulatsiooni kahtlusega algatati 2010. aastal kokku neli väärteoasja. Nimetatud neljast väärteoasjast jõuti ühe osas jõuti väärteootsuseni, mis enne jõustumist menetlusaluse isiku poolt kohtus vaidlustati.

2010. aastal esitas Finantsinspeksioon väärtpaberituru valdkonnas Põhja Ringkonnaprokuratuurile neli kuriteoteadet. Kuriteoteaded esitati siseteabe väärkasutamise, võimaliku tegevusloata majandustegevuse ja kelmuse, investeerimiskelmuse ja tegevusloata majandustegevuse ning ülepiirilise tegevusloata majandustegevusega seoses.

2010. aastal esitas Finantsinspeksioon, tuginedes omakorda Eesti väärtpaberituru kutselise osalise poolt Finantsinspektsioonile esitatud kahtlustusele, välisriigi finantsjärelevalvele teavituse turukuritarvituse kahtlusest seoses vastava riigi börsil noteeritud väärtpaberiga.

2010. aastal viis finantsjärelevalve läbi ka regulaarse kontrolli, kas väärtpaberituru seaduse mõistes emitendi juhi definitsioonile vastavad isikud, samuti emitentidega seotud juriidilised isikud on vastava emitendi aktsiatega tehtud tehingutest Finantsinspektsiooni nõuetekohaselt teavitanud. Lisaks tehingutest teavitamisele kontrolliti ka emitentide poolt esitatud siseteavet valdavate isikute ehk insaiderite nimekirjade vastavust seaduse nõuetele.

Kontrolli tulemusena avastati kolm rikkumist. Insaiderite nimekirjade ülevaatamise käigus avastati kaheksa emitendi puhul puudusi. Peamisteks puudusteks olid nimekirjade mitteõigeaegne kaasajastamine ning seaduse kohaselt nõutava teabe puudulik esitamine. Pärast Finantsinspektsiooni poolt emitentidele vastavate märgukirjade saatmist need kõrvaldati.

Investeeringisotsuste aluseks on emitentide majandusaruandlus. Seetõttu pöörab Finantsinspektsioon olulist tähelepanu emitentide aruandluse kvaliteedile, korrektsusele, usaldusväärsusele ja avalikkusele võrreldaval kujul esitamisele. 2010. aastal viis finantsjärelvalve läbi kaheksa emitendi finantsaruande järelvalvemenetluse, mille käigus vaadati läbi kuus vahearuanne ja kaks aastaaruannet. Emitentide finantsaruannete menetluste põhjal koostati seitse kaasust Euroopa Väärtpaberituru Järelevalveasutuste Komitee CESR andmebaasi esitamiseks, mis võimaldab Euroopa järelvalveasutusel ühtlustada emitentide aruandluse vastavuse kontrolli Euroopa väärtpaberialasele IFRS aruandlusstandardile.

Emitentide juhtimispraktika läbipaistvuse tagamiseks viis Finantsinspektsioon läbi emitentide Hea ühingujuhtimise tava (HÜT) aruannete analüüsi 2009. aasta majandusaasta aruannete kohta. HÜT on mõeldud järgimiseks eelkõige äriühingutele, mille aktsiad on võetud kauplemisele Eestis tegutsevatele reguleeritud turule. Kui seni tulenes börsiemitentide jaoks HÜT-i aruande täitmise kohustus NASDAQ OMX Tallinna börsi reglemendist, siis aruandeperioodide kohta, mis algasid 2009. aasta 1. juulist muutus HÜT-i aruannete koostamine juba otseselt seaduses sätestatud nõude täitmiseks.

HÜT-i eesmärk on aktsionäride õiguste tugevdamine ja emitendi juhtimise arusaadavamaks muutmine. See väljendub ühelt poolt eelkõige läbi aktsionäride võrdse kohtlemise ja piisava ning üheaolise informatsiooni kättesaadavuse. Teiselt poolt on HÜT-i eesmärgiks tagada, et äriühingu juhtimine oleks korraldatud majanduslikult kõige otstarbekamal viisil läbi juhtide hoolsa ja lojaalse käitumise. Finantsinspektsiooni hinnangul ei erine 2009. aasta HÜT-i aruanded oluliselt eelmiste aastate aruannetest. Mitme emitendi puhul oli aga täheldatav pigem formaalne lähenemine aruandele, kus HÜT-i mittejärgimise põhjuseid on selgitatud ebapiisavalt või on jäetud need üldse lisamata.

3.3.3. Turuosaliste kohapealne kontroll

Kõiki finantsturu osalisi hõlmava järelevalvetevõtte käigus viis Finantsinspektsioon 2010. aastal läbi regulaarseid riskianalüüse kuude ja kvartalite lõikes. Samuti viidi läbi piisava kapitaliseerituse analüüs järelevalvelise hinnangu SREP (*Supervisory Review Evaluation Process*) protsessi raames, krediidiriski tugevusanalüüsid, mitmed riskipõhised kitsamalt piiritletud analüüsid (kinnisvaraalaenud, likviidsusrisk), normatiivse keskkonna muutustega seotud mõjuanalüüsid ning osaleti piiriüleste finantsgruppide järelevalveliste kolleegiumide töös, sealhulgas ühises riskihindamise alases tegevuses.

Krediidiasutused

Lisaks muudele järelevalvelistele tegevustele viis Finantsinspektsioon 2010. aastal läbi kohapealsed kontrollid järgmistes krediidiasutustes: AS LHV Pank, AS SEB Pank, Nordea Bank Finland Plc Eesti filiaal ning Swedbank AS.

Aasta jooksul toimunud kohapealsete kontrollide käigus hinnati:

- krediidiriski juhtimist ja hindamist ning vastavust krediidiriski sisereitingute IRB (*Internal Ratings Based*) meetodi kasutamisel krediidiasutuste seaduses sätestatud nõuetele;
- IRB meetodi rakendamist;
- IRB meetodi rakendamist toetavaid infotehnoloogilisi protsesse;
- krediidiriski kontrollifunktsiooni toimimist;
- krediiditegevuse vastavust siseregulatsioonide nõuetele;
- kõrgendatud äririskiga klientide haldamist;
- krediiditegevusega seotud aruandluse korraldust;
- siseauditi funktsiooni toimimist;
- krediidiasutuste tegevust deponooriumi ülesannetes ning sellega seonduvate investeerimisfondide seaduses sätestatud kohustuste täitmist, sealhulgas kohustuste täitmist investeerimisfondidele depoteenusena osutamisel;
- krediidiasutuste sisemiste regulatsioonide ja/või protseduuride ning meetmete vastavust väärt-paberituru seadusele ja väärt-paberiportfelli väärt-paberi hindamisega seotud kohustuste täitmist;
- investeerimisteenuse osutamisel teenuse sobivuse hindamisega kaasnevate kohustuste täitmist;

Kindlustusandjad

Lisaks muudele järelevalvelistele tegevustele viis Finantsinspektsioon 2010. aastal läbi kohapealsed kontrollid kindlustusandjates Compensa Life Vienna Insurance Group SE ja Swedbank Life Insurance SE ning osaleti piiriüleses kohapealses kontrollis kindlustusgrupis, kuhu kuuluvad If P&C Insurance AS ja Mandatum Life Insurance Baltic SE.

Aasta jooksul toimunud kohapealsete kontrollide käigus hinnati:

- kindlustuslepingute sõlmimist, sh kindlustushuvi väljaselgitamist;
- kindlustuslepingute muutmist;
- kindlustusandja poolt kindlustusvõtjale teabe esitamist;
- klientidega ärisuhete loomise protseduure;
- ettevõtte talitluspidevuse protsessi üldist korraldust;
- prioriteetsete äriprotsesside talitluspidevusplaanide;
- IT-süsteemide taasteplaanide;
- rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise protseduuride nõuetelevastavust.

Kindlustusmaaklerid

Lisaks muudele järelevalvelistele tegevustele viis Finantsinspektion 2010. aastal läbi kohapealsed kontrollid kindlustusmaaklerites BCP Kindlustusmaakler OÜ ja OÜ Aon Kindlustusmaakler.

Aasta jooksul toimunud kohapealsete kontrollide raames hinnati kindlustushuvi väljaselgitamise ja parima pakkumise teemisega seotud kohustuste täitmist kindlustusmaaklerite poolt.

Fondivalitsejad ja investeerimisühingud

Lisaks muudele järelevalvelistele tegevustele viis Finantsinspektion 2010. aastal läbi kohapealsed kontrollid fondivalitsejates ERGO Funds AS, AS LHV Varahaldus, AS SEB Varahaldus ja investeerimisühingus EVLI Securities AS.

Aasta jooksul toimunud kohapealsete kontrollide raames hinnati:

- organisatoorsete lahendite piisavust ja vastavust huvide konfliktide vältimise ja maandamise nõuetele;
- huvide konfliktide maandamist ja vältimist fondi vara investeerimisel;
- huvide konfliktide maandamist ja vältimist fondide arvel teenuste ostmisel;
- fondivalitseja juhtide ja fondijuhtide tasustamise aluseid ja isiklike tehingute tegemist;
- riskijuhtimise lahendite piisavust fondide varade investeerimisel;
- rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise protseduuride nõuetelevastavust.

Väärtpaberiturg

2010. aastal pöörati väärtpaberivaldkonnas suuremat järelevalvelist rõhku arveldussüsteemi korraldaja ja registripidaja tegevuse kontrollile. Eesti turul täidab neid kahte väärtpaberituru infrastruktuuri funktsiooni NASDAQ OMX gruppi kuuluv AS Eesti Väärtpaberikeskus. Vastavalt Finantsinspektsiooni seadusele, Eesti väärtpaberite keskregistri seadusele ning väärtpaberituru seadusele teostab registripidaja ning väärtpaberiarveldussüsteemi korraldaja üle järelevalvet Finantsinspektion.

2010. aastal AS-is Eesti Väärtpaberikeskus läbi viidud kohapealse kontrolli aluseks olid Euroopa Väärtpaberituru Järelevalveasutuste Komitee CESR ja Euroopa Keskpankade Süsteemi ESCB koostöös koostatud soovitused. Kontrolli eesmärgiks oli saada piisava detailsusega ülevaade AS-is Eesti Väärtpaberikeskus rakendatud haldus- ja infotehnoloogilistest meetmetest ja hinnata nende vastavust eelpooltoodud soovitustele. Kohapealse kontrolli ulatus oli väga lai ja töömahukas, hõlmates nii üldise õigusraamistiku analüüsi kui ka infotehnoloogiliste süsteemide detailsema talitluspidevuse hindamist. Sealhulgas hinnati Eesti väärtpaberite keskregistri andmetöötlusreeglite vastavust väärtpaberituru seaduses sätestatud nõuetele ning organisatsioonis toimiva tavapraktika vastavust reeglites sätestatule.

3.3.4. Eesti üleminek eurole ja finantssektori ettevõtete talitluspidevus

2010. aastal tegelesid finantsasutused protsesside ning süsteemide ettevalmistustega euro kasutuselevõtuks 1. jaanuarist 2011. Eurole ülemineku ettevalmistuste ning võimalike probleemide kohta ülevaate saamiseks toimusid 2010. aastal Finantsinspektsiooni ja järelevalvesubjektide regulaarsed kohtumised, finantsjärelevalve esitas turuosalistele erinevaid järelepärimisi eesmärgiga saada infot eurole üleminekul seoses teostatavate tööde seisust ning probleemidest. Samuti osalesid Finantsinspektsiooni esindajad 2010. aastal erinevates eurole ülemineku ettevalmistustega tegelevates siseriiklikes töögruppides.

Talitluspidevuse planeerimise kaudu kindlustavad järelevalvesubjektid oma tegevuse või eriolukorras selle tegevuse taastamise, sealhulgas teenused klientidele erakorraliste sündmuste korral. Toimiv talitluspidevuse planeerimise protsess näitab, et finantsasutus on võimalikeks temast sõltumatutel põhjustel toimuda võivateks katkestusteks valmis ja omab plaane oma tegevuse jätkamiseks ning potentsiaalsete kahjude vähendamiseks.

Finantssektori ettevõtetele kehtib Finantsinspektsiooni soovituslik juhend „Nõuded finantsjärelevalve subjekti talitluspidevuse protsessi korraldamisele“, millega on kehtestatud juhised järelevalvesubjektile talitluspidevusprotsessi korraldamiseks ning talitluspidevusplaanide väljatöötamiseks. 2010. aastal analüüsi talitluspidevuse protsessi korraldust ning selle vastavust Finantsinspektsiooni juhendile kõigi finantssektori ettevõtete jaoks koostatud enesehindamise küsimustiku kaudu. Ülevaate talitluspidevusplaanide rakendatavuse osas annavad ka järelevalvele regulaarselt esitatavad vastavasisulised testimiskavad ning tulemuste aruanded. Lisaks hinnati talitluspidevusplaanide ning rakendatud meetmete efektiivsust erinevate kohapealsete kontrollide raames.

Ärikatkestustest ja süsteemirikestest regulaarse ülevaate saamiseks jõustus 1. aprillil 2010 Eesti Panga presidendi määrus „Eesti Panga presidendi 27. märtsi 2007. a määruse nr 4 “Krediidiasutuse ja krediidiasutuse konsolideerimisgrupi usaldatavusnormatiivide aruanded” muutmise“, millega muuhulgas kehtestati operatsiooniriski kahjujuhtumite ja intsidentide aruanne. Aruande eesmärk on saada andmeid viimasel aruandeperioodil registreeritud kahjujuhtumite ja intsidentide kohta äriilinde lõikes.

3.3.5. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine

Vastavalt Finantsinspektsiooni strateegiale 2007–2010 on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alane järelevalve integreeritud finantssektori tegevusriskide järelevalve protsessi. 2010. aastal viis Finantsinspektsioon krediitiasutustes ja elukindlustusandjates läbi mitmed rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alased kohapealsed kontrollid ja kaugkontrollid, kus finantsasutusele esitatud küsimuste vastustest selgus, kas õigusaktide nõudeid täidetakse. Kontrollide peamine eesmärk oli suurendada järelevalvesubjektide teadlikkust rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduses ja teistes asjakohastes õigusaktides toodud normide kohta ning hinnata finantsasutustes rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks rakendatud meetmete efektiivsust.

Ühe, teiste seas kõiki krediitiasutusi hõlmanud kontrolli eesmärgiks oli ebaharilike ja kahtlaste tehingute tuvastamiseks ja jälgimiseks rakendatud protseduuride kaardistamine. Tehingute jälgimiseks kohaldatud meetmed, mis moodustavad olulise osa finantseerimisasutuste poolt rakendatud hooldusmeetmete kompleksist, võimaldavad klientide majandustegevuses tuvastada asjaolusid, mis võivad viidata rahapesule või terrorismi rahastamisele. Samuti on klientide tehingute jälgimise üheks eesmärgiks tuvastada võimalikud tehingud rahvusvahelise sanktsiooni subjektidega. Kõigis krediitiasutustes ja elukindlustusandjates kontrolliti ka siseprotseduuride vastavust rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevates õigusaktides toodud normidele.

22. jaanuaril 2010 jõustunud makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse kohaselt teostab Eestis tegutsevate ja siin asutatud makseasutuste ja e-raha asutuste üle järelevalvet Finantsinspektsioon. Finantsinspektsiooni järelevalveline tegevus hõlmab makseasutustele ja e-raha asutustele tegevusloa andmise, kontrolli tegevuse üle ja tegevusloa kehtetuks tunnistamise. Uute järelevalvesubjektide -makseasutuste tegevuslubade menetluste käigus hindas rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alane järelevalve ka tegevusluba taotlevate makseasutuste rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alaseid siseprotseduure. Tuvastatud puudustele tähelepanu juhtimiseks korraldas Finantsinspektsioon 2010. aasta novembris vastavasisulise teabepäeva, mille üheks eesmärgiks oli muuhulgas tegevusluba taotlevate makseasutuste teadlikkuse suurendamine rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise siseprotseduuride olemusest ja vajalikkusest.

3.4. Finantsteenuste läbipaistvus ja tarbijaharidus

3.4.1. Finants- inspeksiooni tegevus tarbijate harimisel

Järelevalve töö on muuhulgas selgitada, millised on tarbijate jaoks riskid finantsteenuste ostmisel ja pakkuda neile erapoole-
tut teavet. Finantsteenuseid tundev tarbija sõlmib lepingu tead-
likumalt, mis vähendab hilisemaid vaidlusi finantsteenuse osu-
tajatega. Tarbija asjatundlikkus lepingu sõlmimisel on oluline
lisaväärtus turu efektiivse toimimise tagamisel. Vastavalt Finants-
inspeksiooni strateegiale aastatel 2007-2010 on Finantsinspekt-
sioon edendanud oma rolli finantsteenuste tarbijate kirjaoskuse
tõstmisel.

Finantsteenuste ostmisel on tarbijate jaoks mõistlik ning vajalik
võrrelda erinevate pakkujate tingimusi. Selleks, et finantsasu-
tuste kliente teenuste tingimuste võrdlemisel aidata, täienes tar-
bijaveebi www.minuraha.ee rubriik „Võrdle teenuseid“ uute
lahenduste ja informatsiooniga. Koostöös Pangaliiduga valmisid
eesti- ja venekeelsed hoiuste ja krediitkaartide võrdlustabelid.
Võrdlustabelite andmebaasidesse sisestavad hoiuste ja krediit-
kaartide tingimused teenusepakkujad, kes ka vastutavad and-
mete õigsuse ning ajakohasuse eest. Pensionifondide võrdlusta-
beli abil saab võrrelda II ja III pensionisamba fondide tingimusi.
Tarbijaveebi lisandusid samuti teenuste võrdlemist hõlbustavad
küsimustikud „Mida võrrelda?“. Neljateistkümne finantsteenuse
olulisemate tingimuste võrdlemiseks on välja toodud täpsusta-
vad küsimused, millele vastuste leidmine peaks tarbijal aitama
teenuse tingimusi paremini mõista ja leida enda vajadustele
kõige paremini vastav pakkumine.

Tarbijaveebi www.minuraha.ee vajalikkust näitab külastuste
arvu kasv. 2007. aastal külastas portaali 35 869 üksikkülastajat,
2008. aastal 81 209, 2009. aastal 115 796 ning 2010. aastal
127 566 üksikkülastajat. Kõikide külastuste arv on kasvanud
46 516-lt 2007. aastal 186 110-ni aastal 2010.

Kooliaasta alguseks uuenes ja täienes õpilastele rahaasju selgi-
tav veebileht kool.minuraha.ee. Noortele tarbijatele rahaasjade
korraldamist selgitavad sisutekstid lähtuvad noore inimese jaoks
elulistest situatsioonidest – olgu selleks näiteks kas edasi õppima
või suveks tööle minek. Kõnealused tekstid on kättesaadavad ka
vene keeles. Tarbijaveebi kool.minuraha.ee rubriiki „Õpetajale“
on kogutud ülesandeid ja materjale, mida saab õpetaja kooli-
tunnis rahaasjade selgitamisel kasutada. Lisaks on õpilastele suu-
natud veebikeskkonnas võimalik oma teadmised proovile panna
erinevates interaktiivsetes mängudes, vaadata õpilaste tehtud
rahaaemalisi videoid ning lugeda noorte lemmikute kogemus-
test rahaasjade planeerimisel.

Jätkus koostöö õpetajate ja haridusasutustega koolitundides
finantsalase kirjaoskuse teemade selgitamiseks. Koostöös
NASDAQ OMX Tallinna börsiga algatas Finantsinspeksioon õpe-
tajatele mõeldud rahaasjade korraldamise käsiraamatu koosta-
mise ja väljaandmise. Raamat on tugimaterjaliks uues riiklikus
õppekavas sisalduvate finantskirjaoskuse teemade õpetamisel.
Koostöös veebiportaaliga www.pensionikeskus.ee toimus lühi-
filmide lisakonkurss gümnaasiumiõpilastele pensioni ja pikaaja-
lise planeerimise teemadel. Finantskirjaoskuse teemadel jagati
teadmisi õpetajate, Töötukassa spetsialistide ja turvatöötajate
koolitustel.

Finantsinspeksioon osaleb Majanduskoostöö ja Arengu Organi-
satsiooni OECD rahvusvahelise finantshariduse võrgustiku töös.
2010. aastal korraldas OECD esmakordselt rahvusvahelise võrd-
lusuuringu finantsalase kirjaoskuse taseme mõõtmiseks, mille
Eestis viis Rahandusministeeriumi tellimusel läbi uuringufirma
Faktum & Ariko. Uuringust selgus, et elementaarse finantsalase
kirjaoskuse tase on Eestis rahuldav, kuid probleeme esineb
finantsteenuste kasutamise pikema perspektiivi ja arvutusvaja-
duste juures. Vaid 11% vastanutest hindas oma teadmisi finants-
küsimustes täiesti piisavaks ning 39% pigem piisavaks, ligi
pooled vastanuist tunnevad, et nende finantsalane kirjaoskus
vajaks parandamist. Uuring näitas, et sihtrühm, kellele tuleks
finantshariduse edendamisel senisest rohkem tähelepanu pöö-
rata, on kõrgharidusega tööealine linnaelanik, kes teenib kes-
kmisest kõrgemat töötasu, kuid ei pea vajalikuks oma rahaasju
planeerida. Uuringufirma hinnangul on oluline alustada finants-
kirjaoskuse teemade selgitamisega juba põhikoolis, et jõuda
kõigi tarbijateni hoolimata nende edasisest haridusest.

3.4.2. Finantsinspeksioonile esitatud finantsasutuste klientide kaebused

Finantsinspeksioonile esitatud kaebuste arv on aastate jooksul kasvanud, kasv jätkus ka 2010. aastal. Kui 2008. aastal laekus Finantsinspeksioonile 153 ja 2009. aastal 167 kaebust, siis aastal 2010 esitati finantsjärelevalvele kokku 181 kaebust.

Tulenevalt Finantsinspeksiooni seadusest ei ole Finantsinspeksiooni pädevuses eraõiguslike lepinguliste vaidluste lõplik lahendamise, mis on kohtu pädevus. Finantsinspeksioon annab tekinud olukorrale sõltumatu hinnangu ning vajadusel algatab järelevalvemenetluse finantsteenuse osutaja suhtes eesmärgiga tagada finantsteenuste turu läbipaistvus ja usaldusväärsus. Klientide kaebuste kaudu saab Finantsinspeksioon ülevaate finantsteenuste turu peamistest vaidluskohtadest ning vajadusel teeb ettepanekuid õigusaktide täpsustamiseks või annab välja soovituslikke juhendeid finantssektori tegevust reguleerivate õigusaktide selgitamiseks või finantsjärelevalve subjektide suunamiseks.

Aastal 2010 kasvas kindlustusteenusega seotud vaidluste osakaal. Märgatavalt suurenes varakindlustuse ja kaskokindlustuse teenuste klientide kaebuste arv. Kui aastal 2009 moodustasid kaebused krediidasutuste tegevuse suhtes 61% ja kindlustusandjate suhtes 34% kõikidest kaebustest, siis 2010. aastal jagunesid osakaalud kindlustusandjate ja krediidasutuste vahel võrdselt: 49% ja 49%.

Investeeringusühingute, fondivalitsejate ja kindlustusmaaklerite tegevuse peale laekus 2010. aastal kokku vaid neli kaebust.

Kindlustusteenuste tarbimisel põhjustas 2010. aastal enim vaidlusi kahjuhüvitiste suuruse määramine kindlustusandja poolt. Traditsiooniliselt olid kaebused seotud kindlustustingimuste erineva tõlgendamisega kindlustuslepingu poolte poolt ning kindlustusvõtja rahulolematusega kindlustusandja tegevusega kui kahjuhüvitiste maksmisest keelduti. Elukindlustuse valdkonnas tekitas kindlustusvõtjatele probleeme peamiselt elukindlustuslepinguga seotud kulude arvestamine ja nendest arusaamine.

Pangateenuste puhul olid ülekaalus klientide makseraskustest tingitud probleemid. Eelkõige väljendasid kliendid rahulolematust krediidasutuste käitumise osas, mis puudutab laenulepingu muutmise tingimuste ülevaatamist, sh maksepuhkuse võimaldamist, lisatagatise määramist, intressi muutmist jmt. Käenduslepingutega seotud kaebused puudutasid nii tulevikus käendatava kohustuse määratlemist kui ka käendaja teavitamist juhul, kui laenusaja on sattunud makseraskustesse. Esitati ka mitmeid kaebusi, mis puudutasid pangasaladuse võimalikku avaldamist krediidasutuste poolt kolmandatele isikutele. Arveldusteenuste osas olid kaebused seotud teenuse hinna kajastamise, tehingute vaidlustamise ja konto arestimisega.

Kohustusliku kogumispensioni osas oli mitmeid kaebusi seoses sellega, et fondivalitseja viivitas registripidajale valikuavalduste edastamisega.

Investeeringusteenuse osas oli peamiseks probleemiks krediidasutuste poolne hoolekohustuse täitmine väärtpapieriportfelli valitsemise teenuse osutamisel.

Finantsinspektsioonile 2010. aastal esitatud kaebuste arv teenuseosutajate lõikes:

Tabel 7

Teenusepakkuja	Kaebuste arv	Turuosad oma sektoris ³
If P&C Insurance AS	26	27,36%
Swedbank AS	24	47,06%
AS SEB Pank	20	19,97%
BTA apdrošināšanas akciju sabiedrība		
Eesti filiaal	12	4,26%
Danske Bank A/S Eesti filiaal	12	9,40%
Salva Kindlustuse AS	10	7,57%
BIGBANK AS	8	1,43%
AS LHV Pank	8	0,65%
Swedbank Varakindlustus AS ⁴	8	15,86%
ERGO Kindlustuse AS	7	19,69%
Nordea Bank Finland Plc Eesti filiaal	7	13,60%
AS Inges Kindlustus	4	1,97%
AS SEB Elu- ja Pensionikindlustus	4	22,17%
AAS Gjensidige Baltic Eesti filiaal	3	3,31%
MARFIN PANK EESTI AS	3	0,29%
QBE Insurance (Europe) Limited Eesti filiaal	3	2,42%
Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS	3	13,67%
Codan Forsikring A/S Eesti filiaal	2	2,36%
AS Eesti Krediidipank	2	1,75%
ERGO Elukindlustuse AS	2	5,77%
IIZI Kindlustusmaakler AS	2	35,5%
AS Parex banka Eesti filiaal	2	0,67%
Swedbank Life Insurance SE	2	35,61%
Bank DnB NORD A/S Eesti filiaal	1	1,31%
Compensa Life Vienna Insurance Group SE	1	7,36%
D.A.S. Õigusabikulude Kindlustuse AS	1	0,20%
AS GILD Financial Advisory Service	1	5,11%
Mandatum Life Insurance Baltic SE	1	29,08%
Swedbank Investeerimisfondid AS	1	48,37%
AS UniCredit Bank Eesti filiaal	1	1,70%
Kokku	181	

Finantsinspektsioonile 2010. aastal esitatud pöördumiste arv teenuseliikide lõikes:

Tabel 6

Teenuse liik	Kaebuste arv
Arveldused	36
Kaskokindlustus	30
Laen/krediit	29
Varakindlustus	25
Liikluskindlustus	18
Pension II samm	11
Investeermisteenus	10
Elukindlustus	7
Reisikindlustus	7
Isikuandmete töötlemine	5
Pensioni III samm	1
Liising ²	1
Õigusabikulude kindlustus	1
Kokku	181

Pöördumiste arv aastate lõikes:

Tabel 8

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Krediidiasutused	-	-	26	12	16	28	36	24	95	97	88
Kindlustusandjad	232	86	49	29	41	42	30	56	54	55	89
Muud	-	-	-	5	1	4	6	2	4	5	4
Kokku	232	86	78	46	58	74	72	82	153	167	181

² Märkus: Tulenevalt finantsinspektsiooni seaduse §-st 2 lg 1 ei teosta Finantsinspektsioon järelevalvet liisingettevõtete tegevuse üle.

Statistika hõlmab üksnes selliseid liisinglepingutest tulenevaid vaidlusi, kus liisingteenust pakkus Finantsinspektsiooni järelevalve alla kuuluv isik

³ Märkus: Turuosad seisuga 31.12.2010. Turuosad on esitatud ümardatuna, kindlustuses kindlustusmaksete alusel, panganduses varade mahu järgi, fondivalitsejate puhul fondivalitsejate poolt valitsetavate fondide varade mahu järgi

⁴ Alates 1. märtsist 2011 Swedbank P&C Insurance AS

3.5. Tegevus õiguskeskkonna kujundamisel

Finantsinspektsiooni seadusest tulenevalt on Finantsinspektsiooni ülesandeks õiguskeskkonna kujundamisel teha ettepanekuid finantssektorit ja selle järelevalvet puudutavate seaduste ja muude õigusaktide kehtestamiseks ja muutmiseks ning osaleda vastavate eelnõude väljatöötamisel. Finantsinspektsiooni seaduse kohaselt kooskõlastatakse Finantsinspektsiooniga need õigusaktide eelnõud, mis reguleerivad finantsjärelevalve subjekti või Finantsinspektsiooni tegevust või mõjutavad muul viisil finantsjärelevalve eesmärkide saavutamist.

3.5.1. Sissejuhatus

Olukorras, kus paljude riikide valitsused ja keskpangad pidid üleilmse finantskriisi tingimustes sekkuma turgude toetuseks ja usalduse taastamiseks, ei pidanud Eesti riik finantssektori toetamiseks läbi otseste investeeringute turuosaliste omakapitali või garantiidena riigi raha kulutama. Krediidiasutuste stressitestid näitavad, et pangandussektor Eestis seisab hetkel kindlal alusel. Keegi ei suuda aga tulevasi võimalikke kriise tõsikindlalt ette näha ega mõõdanikku arvestades uusi finantsraputusi ära hoida. Riik peab vajadusel olema valmis finantsprobleeme tõhusalt lahendama, milleks on vältimatult vajalik vastav õiguslik alus.

2010. aasta tõi kriiside lahendamiseks finantsjärelevalve õigusliku raami kaks olulist ning vajalikku muudatust. Nüüdsest on riigil õigus Eestis tegevusloa saanud krediidiasutuste aktsionäridelt äärmuslikel juhtudel, eelkõige kui muud meetmed ei anna soovitud tulemust, osalus sundvõõrandada. Sundvõõrandamine eeldab, et krediidiasutuse juhid ja aktsionärid ei soovi teha riigiga koostööd, samuti nende passiivsust osaluste ja täiendava kapitali kaasamisel või aktsiakapitali ümberkorraldamisel või muude sarnaste krediidiasutuse tegevuse jätkusuutlikkuseks vajalike sammude elluviimisel. Sundvõõrandamine on kriisi lahendamise või ärahoidmise meetmena vajalik eeskätt süsteemset tähtsust omavate krediidiasutuste puhul, kus tavapärase pankrotimenetluse algatamine võib kaasa tuua süsteemse riski realiseerumise, põhjustades tõsiseid tõrkeid finantskeskkonnas ja sellest tulenevalt ka ühiskonnas tervikuna.

2011. aastast on Finantsinspektsioonil õigus piiratud juhtudel anda täitmiseks kohustuslik haldusakt selliselt, et akti motiveeriv osa järgneb haldusaktile kolme tööpäeva jooksul. Selle reegli eesmärk on tagada ajakriitilist lahendust nõudvate probleemide korral Finantsinspektsiooni haldusaktide andmine võimalikult lühikese aja jooksul. See on oluline kiiret tegutsemist nõudvates keerukates olukordades, kus ohus võib olla ülekaalukas avalik huvi ja ajalisel ei ole võimalik kirjutada olustikule vastava põhjalikkusega motivatsiooni. Samas, haldusmenetluse põhimõtte kohaselt peab haldusakt olema faktiliselt ja õiguslikult põhjendatud. Seetõttu peab Finantsinspektsioon lisama motivatsiooni hiljemalt kolme tööpäeva jooksul, et tagada akti kontrollitavus. Motivatsiooni lisamisest hakkab enamikul juhtudel kulgema ka kohtule kaebuse esitamise tähtaeg.

⁵ Filiaal ei ole juriidiline isik

3.5.2. Õigusloome

Globaalne finantskriis näitas ka, et riikide koostöös ilmnenud tõrgete põhjuseks on erinevad õigustikud. Igal riigil tuleb esmaselt seista oma kodanike huvide eest ning järjekorras teisel kohal on hinnang, kas taoline käitumine võib tuua laiemale majanduspiirkonnale kasu või kahju. Viimatikirjeldatud lähenemist toetab Euroopa Liidus kehtiv hoiuste tagamise süsteem, mis põhineb riikide tagatisskeemidel. Näiteks Eestis tegutseva Soome krediidasutuse filiaali⁵ paigutatud hoiused on tagatud Soome tagatisskeemiga. Soome krediidasutuse maksejõuetuse korral võib lihtsustatult öelda, et hoiustajatele hüvitab kahju Soome maksumaksja. Rootsi krediidasutuse Eestis tegutseva juriidilisest isikust tütarettvõtjast krediidasutusse pandud hoius on aga tagatud Eesti hoiuste tagamise skeemiga. Tütarettvõtja pankroti korral hüvitab hoiused Eesti maksumaksja. Teisalt, keh-tiva Euroopa Liidu õigustiku kohaselt kuulub näites toodud Eestis filiaalina tegutsev Soome krediidasutus Soome riigi järe-levalve alla. Eestis tütarettvõtjana tegutseva Rootsi krediidi-asutuse järelevalve osas on Eesti ja Rootsi riikidel jagatud vastu-tus, kusjuures teatud juhtudel on Rootsil lõplik otsustusõigus. Eelnevalt kirjeldatud mõnetine vastuolu on tingitud eelistustest: kas prevaleerib ühisturu ja kontserni huvi või peab arvestama eelkõige üksiku Euroopa Liidu liikmesriigi ja tema maksumaksja huve?

Euroopa Liidus on otsustatud täpsemalt reguleerida maksejõue-tust ja üldist kriisijuhtimist eelkõige pangandussektoris. Finants-inspeksioon on seisukohal, et juhul kui liikmesriikide erinev regulatsioon põhjustab tõrkeid ühisturu toimimises, on ühetao-line reguleerimine vajalik. Piiriülese mõjuga finantskontsernide maksejõuetus ning sellega seotud muu kriisijuhtimine peaks kuuluma Euroopa Liidu regulatsioonide valdkonda. Lahenduseks peab olema tasakaalus otsustusõigus, kohustused ja vastutus. Kriisijuhtimise raamistiku kujundamine Euroopa Liidus ja ka sise-riiklikult Eestis on lähitulevikus Finantsinspeksiooni üheks kesk-seks teemaks õiguskeskkonna kujundamisel.

26. veebruaril 2010 jõustus **finantsinspeksiooni seaduse, inves-teerimisfondide seaduse, kindlustustegevuse seaduse, krediidi-asutuste seaduse, võlaõigusseaduse ja väärtpaberituruse seaduse muutmise seadus**, mis harmoneeris finantssektori eriseadused Eesti poolt Maailma Kaubandusorganisatsiooni WTO (*World Trade Organization*) ees võetud kohustusega viia finantssektori eriseadused vastavusse Üldise teenustemüügi lepinguga GATS (*General Agreement on Trade in Services*), mis tähendab Eestile kohustust avada oma turg teistele WTO liikmesriikide ettevõtja-tele.

Seadusega laiendati finantsteenuste piiriülese pakkumise või-malusi pangandus- ja investeerimisteenustele ning kindlustus-tegevusele ja –vahendusele, seda nii Eesti finantssektori ette-võtjatele Euroopa Majanduspiirkonda mittekuuluvates riikides kui ka nende riikide ettevõtjatele piiriüleseks tegutsemiseks Ees-tis. Kolmandate riikide investeerimisühingutel ja fondivalitseja-tel oli Eestis piiriüleste teenuste osutamise võimalus varasemalt juba olemas.

1. juulil 2010 jõustus **äriseadustiku ja teiste seaduste muutmise seadus**, mis tegi võimalikuks Eesti ülemineku eurole 1. jaanuarist 2011. Muudeti kõiki sätteid, mis nägid ette krooni kohustusliku kasutamise. Vastavad muudatused viidi sisse ka krediidiastutuste seadusesse, väärtpaberituruseadusesse, Eesti väärtpaberite keskregistri seadusesse, tsiviilkohtumenetluse seadustikku ning riigilõivuseadusesse.

Finantsinspektsioon andis ka oma seisukoha¹. jaanuaril 2011 jõustunud **äriseadustiku muutmise seadusele**, mis lihtsustas osaühingu instituuti reguleerivat normistikku, sealhulgas võimaldas osaühingu asutamise ilma sissemakseid tegemata, vähendas ühinguõiguslike dokumentide vorminõudeid ning audiitori kaasamise kohustust, kaotas ära seadusjärgse ostueesõiguse osa võõrandamisel ja juhatuse liikme ametiaja tähtsuse.

2010. aasta detsembris esitati Finantsinspektsioonile kooskõlastamiseks **makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse ning sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu**. Eelnõu peamiseks eesmärgiks on ajakohastada e-raha väljastamise ja kasutamise regulatsioon ning võtta Eesti õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2009/110/EÜ. Nimetatud direktiiv muudab omakorda kehtivaid Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiive 2006/48/EÜ ja 2005/60/EÜ ning tunnistab kehtetuks seni e-raha asutuste asutamist ja tegevust reguleerinud direktiivi 2000/46/EÜ. Direktiivist tulenevalt ühtlustatakse eelnõuga e-raha asutuste ning muude e-raha väljastajate tegevusele esitatavaid nõudeid, lihtsustatakse ja laiendatakse e-raha määratlust, kehtestatakse uus usaldatavusnõuete raamistik e-raha väljastavatele asutustele, mille kohaselt alandatakse e-raha asutuste kapitalinõuete alampiiri 350 000 euroni ning täpsustatakse e-raha väljastamise ja tagastamise aluseid, mille kohaselt tarbija saab senisest suurema õiguse igal ajal e-raha tagasi rahaks vahetada.

4. veebruaril 2011 jõustus **kogumispensionide seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadus**, millega muudeti nii kohustusliku kogumispensioni (II pensionisamba) kui ka täiendava kogumispensioni (III pensionisamba) regulatsiooni. Finantskriisist saadud õppetundide põhjal täiendati konservatiivsete pensionifondide investeerimispiiranguid ja muudeti pensionifondidega seotud aruandluse ja avalikustamise korda. Samuti muudeti kohustuslike pensionifondide vahetamise ja sissemaksete suunamise reegleid selliselt, et osakuomanikel on võimalik pensionifonde vahetada ning sissemakseid uude pensionifondi suunata senisest paindlikumalt. Täiendati ka fondivalitsejatele esitatavaid nõudeid: kehtestati nõuded fondi vara investeerimisega seotud riskide juhtimise protseduuri reeglitele ning täiendavad nõuded fondivalitsejaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluvatesse fondidesse investeerimiseks ja selle grupi ettevõtjate poolt korraldatud emissioonides osalemisega seonduvate huvide konfliktide maandamiseks ja vältimiseks.

23. veebruaril 2011 võeti Riigikogus vastu **investeerimisfondide seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadus**. Seadusandlike muudatuste eesmärkideks on reguleerida krediidiastutuste, kindlustusandjate ja pensionifondide ning muude avalike fondide fondivalitsejate ja väärtpaberibörsil noteeritud ettevõtjate juhtide ja juhtivtöötajate tasustamise, sealhulgas tulemustasude maksmise põhimõtteid ning järelevalve teostamist nende põhimõtete rakendamise üle. Samuti sätestatakse nõuded investeerimisriski sisaldavate hoiuse- ja kindlustustoodete (investeerimishoius ja investeerimisriskiga elukindlustus) pakkumisele. Seadusemuudatustega täiendatakse turukuritarvituse regulatsiooni, eelkõige täpsustatakse väärtpaberiturumaniplatsiooni sisu ning tehakse muid tehnilisemat laadi muudatusi, mis muudavad finantssektori õigusaktide teatud sätteid selgemaks ja püüavad lahendada seadusesätete mitmetiõlgendatavusi.

23. veebruaril 2011 võeti Riigikogus vastu ka **majandustegevuse seadustiku üldosa seadus**, millega luuakse majandushaldusõigusele üldosa. Seadusega sätestatakse majandustegevuse vabaduse kasutamise üldised tingimused ja kord ning reguleeritakse majandustegevuse alustamist, teostamist, lõppemist ja jätkamist, registri pidamist, riiklikku järelevalvet ja vastutust. Finantsjärelevalve tegevus on antud seaduse toimealast välistatud.

5. aprillil 2011 jõustuva **võlgade ümberkujundamise ja võlakaitse seaduse** eesmärk on pakkuda ajutistesse makseraskustesse sattunud füüsilistele isikutele võimalus oma võlad ümberkujundada ja seeläbi ületada makseraskused, vältida pankrotimenetlust, õppida toime tulema tulevikus tekkivate finantskohustustega ning taastada oma maksevõime. Seadusega nähakse ette uus kohtumenetlus, milles on võimalik füüsilise isiku võlgade ümberkujundamine, sh maksetähtaja pikendamine, ositi täitmise võimaldamine või ka kohustuste vähendamine. Kirjeldatud menetluse põhimõtteks on, et füüsiline isik peab ise suutma välja pakkuda lahenduse oma võlgade tasumiseks, mida hindavad võlausaldaja ja kohtud ning kes võimalusel kinnitavad väljapakutud kava. Eelduseks on, et võlgnikul on või saab olema sissetulek, millest võlgasid katta ning huvi selle vastu, et vältida enda pankrotimenetlust. Kui võlgnikul puudub võlgade tasumisel igasugune perspektiiv või kui võlgnikul puudub sissetulek, on tema jaoks ainsaks lahenduseks pankroti väljakuulutamise ja pankrotimenetluse järgselt võlgadest vabastamise menetlus.

Võlgade ümberkujundamise ja võlakaitse seadusega üheaegselt muudetakse vastavalt ka asjaõigusseadust, kohtutäituri seadust, maksukorralduse seadust, pankrotiseadust, riigilõivuseadust, tsiviilkohtumenetluse seadustikku, tsiviilseadustiku üldosa seadust, täitemenetluse seadustikku ja võlaõigusseadust. Nende muudatustega ühtlustatakse võlgade ümberkujundamise menetluse ja pankrotimenetluse reeglid. Asjaõigusseaduse, tsiviilkohtumenetluse seaduse, täitemenetluse seaduse ja maksukorralduse seaduse muudatustega täpsustatakse pandist tulenevaid suhteid ning parandatakse pantija positsiooni. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse muudatused lühendavad võlgniku vastu suunatud täitedokumendist tulenevate nõuete aegumistähtaegu, võlaõigusseaduse muudatused täpsustavad viivise arvestamise põhimõtteid.

1. juulil 2011 jõustub **võlaõigusseaduse ja teiste seaduste muutmise seadus**, millega võetakse Eesti õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 2008. aasta 23. aprilli direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (nn uus tarbijakrediidi direktiiv). Tarbijakrediidi direktiivi eesmärgiks on tagada Euroopa Liidus ühtne tarbijakrediidi siseturg ning tugev tarbijakaitse. Direktiiviga ühtlustatakse üle Euroopa Liidu kehtivad nõuded tarbijakrediidilepingute reklaamile, lepingueelsele ja lepingulisele teabele, krediidi kulukuse määra arvutamisele, samuti täiendatakse ja täpsustatakse regulatsiooni tarbija lepingust taganemise õiguse kohta, tarbija õiguse kohta krediit ennetähtaegselt tagasi maksta, tarbija taganemisõiguse kohta tarbijakrediidilepinguga majanduslikult seotud lepingutest ja kõrvallepingutest. Võlaõigusseaduse kõrval muudetakse vastavalt tarbijakaitseadust ja reklaamiseadust.

Koos eelnimetatud võlaõigusseaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega jõustub 1. juulil 2011 **justiitsministri määrus, millega kehtestatakse Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehtede vormid**. Võlaõigusseaduse § 403¹ lõike 8 esimese lause järgi sätestab Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehte vormid justiitsminister oma määrusega. Kõnealuse määrusega võetakse üle tarbija lepingueelseks teavitamiseks mõeldud Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehtede vormid, mis on sätestatud direktiivi 2008/48/EÜ II ja III lisas. Määrus toimib koosmõjus uue tarbijakrediidi direktiivi (2008/48/EÜ) ülevõtmiseks välja töötatud võlaõigusseaduse regulatsiooniga ning täpsustab tarbijale lepingueelse teabe esitamise viisi. Krediidiandjal on kohustus anda potentsiaalsele laenuvõtjale lepingueelsete läbiarvade käigus Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabeleht, millel esitatavate andmete maht ja sisu tulenevad seadusest.

3.5.3. Basel III ja Solventsus II kapitalinõuete raamistike rakendamine

Kuna globaalse finantskriisi käigus ilmnemiseks olulised puudujäägid nii krediitiasutuste kapitaliseerituses kui ka likviidsuse tasemes, asus Baseli Pangajärelevalve Komitee 2009. aastal välja töötama uusi rahvusvahelisi panganduse usaldatavusnormatiive. Uut mahukat usaldatavusnormatiivide paketti tuntakse Basel III nime all. Võrreldes kehtiva Basel II raamistikuga, mille keskmes on kapitali adekvaatsuse normatiiv, lisab Basel III raamistik pangandusjärelevalve käsutusse täiendavaid regulatiivseid instrumente. Basel III rakendudes jäävad endiselt kehtima ka Basel II raamistiku põhikomponendid ja -nõuded.

Basel III raames pangandussektorit oluliselt mõjutavaks regulatiivseks uuenduseks saab olema kvantitatiivsete likviidsusnormatiivide kehtestamine. Likviidsusnormatiivide eesmärgiks on tagada krediitiasutuste piisav lühiajaline maksevõime ning samuti pikaajalise finantseerimise stabiilsus. Lisaks kehtestatakse Basel III raames senisest rangemad nõuded omavahendite kvaliteedile ja mahule. Uue regulatiivse meetmena kehtestatakse Basel III raames finantsvõimenduse suhtarvu normatiiv, mis hakkab kehtima paralleelselt riskiga kaalutud varadel põhineval kapitali adekvaatsuse normatiiviga.

Oluliseks minimaalset kapitaliseeritust puudutavaks regulatiivseks uuenduseks on ka täiendavate kapitalipuhvrite nõude kehtestamine. Täiendavate kapitalipuhvrite nõue kehtestatakse kahe eraldiseisva normatiivi kujul: kapitalitaseme säilitamiseks mõeldud kapitalipuhvri ja vastutsüklilise kapitalipuhvri näol. Kapitalitaseme säilitamiseks mõeldud kapitalipuhvri eesmärgiks on tagada krediitiasutuste võime katta kahjumeid ka tõsise majanduslanguse või muude ebasoodsate turutingimuste perioodil, seades muuhulgas piirangud dividendide väljamaksetele. Vastutsükliline kapitalipuhver on oma olemuselt meede, mille peamine eesmärk on anda pangandusjärelevalve käsutusse instrument, mille abil on võimalik piirata finantsstabiilsust ohustada võivat laenukasvu. Basel III raames võidakse lisaks kehtestada täiendava kapitalipuhvri hoidmise nõue süsteemselt olulistele krediitiasutustele, kelle kapitali- või likviidsusprobleemid võivad ohustada siseriiklikku finantsstabiilsust.

Euroopa Liidus leiab Basel III ülevõtmine aset järk-järguliselt pikema perioodi jooksul. Basel III raamistikule ülemineku esimene faas on planeeritud 2013. aasta algusesse. Kuna Basel III rakendamise raames pürib Euroopa Liit ühtlasi finantssektori regulatsioonide veelgi suurema harmoniseerituse poole (nn *single rule book*), on kaalumisel usaldatavusnormatiivide tehniliste sätete rakendamine tulevikus läbi otsekohalduva Euroopa Liidu määruse. Kuna Basel III rakendamise tehniliste üksikasjade väljatöötamine jätkub ka veel 2011. aastal, tegeleb Finantsinspektsioon Basel III raamistiku täpse mõju hindamisega Eesti pangandussektorile. Kindel võib aga olla selles, et Basel III rakendamine esitab senisest karmimad nõuded krediitiasutuste kapitaliseerituse ja likviidsuse tasemele.

Ka kindlustusandjatele on välja töötatud sarnane senisest riskitundlikum kapitalinõuete raamistik. 2009. aasta aprillis sai Euroopa Parlamendi heakskiidu elu- ja kahjukindlustuse uue riskipõhise kapitali adekvaatsuse raamistiku Solventsus II direktiiv (2009/138/ EÜ), mille lõplik ülevõtmistähtaeg liikmesriikidele on 1. jaanuar 2013. Solventsus II on põhimõtteline kvalitatiivne ja kvantitatiivne muutus võrreldes senikehtiva, peamiselt kindlustusandja tegevuse mahust lähtuva kapitalinõudega. Uus kapitalinõue arvestab suuremal määral majanduskeskkonna võimalikke muutusi ja sellest tulenevat mõju kindlustusandja varadele.

Solventsus II harmoneerib kõikides Euroopa Liidu liikmesriikides tegutsevate kindlustusandjate riskipõhise kapitali ja riskide juhtimise reeglistiku, mis suurendab kindlustusvõtjate huvide kaitset läbi samadel alustel loodud meetmete. I sambaks on siin adekvaatse riskipõhise kapitalinõude arvutamine konkreetse kindlustusandja jaoks. Kapitalinõue peab katma kõik kindlustusandja kvantitatiivselt mõõdetavad riskid, nõude arvutamisel võib kasutada kas standardset lähenemist (solventsuskapitali standardvalem) või finantsjärelevalve loal kindlustusandja enda sisemudelit.

3.5.4. Aruandluse areng

Uue riskipõhise kapitali adekvaatsuse raamistiku II sambaks on kvalitatiivsed nõuded kindlustusandja juhtimissüsteemile ja riskijuhtimisele. Kindlustusandjad peavad regulaarselt läbi viima oma riskide ja solventsuse hinnangu (*Own Risk and Solvency Assessment*, ORSA), mis kajastab kindlustusandja tegelikku riskiprofiili ja kapitalivajadust. Sarnaselt kindlustusandjale annab omapoolse hinnangu kindlustusandja riskidele ka finantsjärelevalve, kellel on õigus vajadusel rakendada järelevalvelisi meetmeid. Solventsus II raames tõhustatakse kindlustusgruppide järelevalvet ja viiakse järelevalvetevaheline koostöö uuele tasemele.

Uue riskipõhise kapitali adekvaatsuse raamistiku III sambaks on avalikustamise ja aruandluse nõuded selle kohta, kuidas kindlustusandjad peavad riskide juhtimise ja kapitali adekvaatsuse alase teabe avalikustama. Avalikustamise eesmärgiks on tagada turudistsipliin ja kindlustusandjate tegevuse stabiilsus. Lisaks avalikele aruannetele kehtestatakse liikmesriikide finantsjärelevalvetele esitamiseks mõeldud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed aruanded.

Aruandluse valdkonnas olid 2010. aasta kõige olulisemad tegevused seotud eurole ülemineku ettevalmistustega 1. jaanuarist 2011. Üleminekuks vajalikud aruannete muudatused ning asjakohased õigusaktid valmistati ette aasta esimesel poolel ning võeti vastu teisel poolaastal.

Muudest aruandluse vallas toimunud arengutest oli olulisem aruannete kehtestamine uutele järelevalvesubjektidele – makseasutustele. 2010. aasta alguses jõustunud makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse kohaselt teostab Eestis tegutsevate ja siin asutatud makseasutuste ja e-raha asutuste üle järelevalvet Finantsinspeksioon. Kehtestati ka operatsiooniriski aruanded krediidasutustele ning jõustus uus investeerimisfondi vara puhasväärtuse arvutamise kord.

Makseasutuste aruanded kehtestati selleks, et saada järelevalvetööks vajalikke andmeid omavahendite normatiivide täitmise ning osutatud makseteenuste kohta. Makseasutustele on plaanis kehtestada ka ühtsed bilansi- ja kasumiaruande vormid.

Krediidasutuste operatsiooniriski aruanded võimaldavad saada parema ülevaate krediidasutuste operatsiooniriskist ning järelevalvetoiminguid eesmärgipärasemalt planeerida. Kaasaegsete, rahvusvaheliselt aktsepteeritavate arvestuspõhimõtete kasutamine vara puhasväärtuse kajastamisel investeerimisfondide aruannetes annab fondide investeringutest adekvaatema ja usaldusväärsema pildi nii järelevalvele kui ka avalikkusele.

Jätkuvad ettevalmistused Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve Asutuses EIOPA ja Euroopa Pangandusjärelevalve Asutuses EBA kindlustusandjatele, krediidasutustele ja investeerimisühingutele välja töötatud aruandepakettide rakendamiseks. Plaani kohaselt võetakse krediidasutuste ja investeerimisühingute uued aruandevormid kasutusele 2012. aasta lõpus ning osaliselt 2013. aastal, kindlustusandjatele on plaanis uusi aruandeid rakendada alates 2013. aastast.

3.5.5. Finantsinspektsiooni juhendid

Finantsinspektsiooni soovituslike juhenditega selgitatakse õigusnorme ja suunatakse finantsjärelevalve subjektide tegevust, samuti vähendatakse juhendite kaudu turuosaliste õigusriske oma käitumise kujundamisel ning regulatiivseid konkurentsieelseid. Soovituslik juhend on sisuliselt järelevalveasutuse ja turuosaliste kokkulepe teatud käitumise rakendamiseks finantssektoris. Soovitusliku juhendi järgimatajätmine võib tähendada lugupidamatust finantssektori hea tava ja konkurentide suhtes, millega rikkuja võtab riski piirangute seadmiseks Finantsinspektsiooni poolt.

2010. aastal jõustusid järgmised Finantsinspektsiooni soovituslikud juhendid:

Tabel 9

Juhend	Jõustus
Investeeringufondi tingimuste muudatuse olulisuse hindamine	1. veebruar 2010
Nõuded fondi vara investeerimisega seotud riskide juhtimisele	15. veebruar 2010
Nõuded finantsjärelevalve subjekti infoturbe korraldamisele	4. mai 2010
Audiitori aruanne investeerimisühingu kliendi vara kaitsmise ja hoidmise põhimõtete toimimise kohta	1. juuli 2010
Mõningad üldiselt tunnustatud kutseoskuste nõuded investeerimisteenuste ja investeerimiskõrvalteenuste osutamisel	1. september 2010

2011. aastal jõustuvad olemasolevad Finantsinspektsiooni poolt vastu võetud soovituslikud juhendid:

Tabel 10

Juhend	Jõustus / Jõustub
Kohustusliku pensionifondi osakute turustamise nõuded	1. juuni 2011
Vastutustundliku laenamise nõuded	1. juuli 2011

- **Investeeringifondi tingimuste muudatuse olulisuse hindamine**

1. veebruaril 2010 jõustunud juhend selgitab fondi- ja investitsiooni haldajate kohustust hinnata fondi tingimuste muutmisel osakuomanike õigustatud huvides tingimuste muudatuste olulisust, et vajadusel tagada osakuomanikele oluliste muudatuste korral seadusest tulenevad õiguskaitsevahendid.

- **Nõuded investeeringifondi vara investeerimisega seotud riskide juhtimisele**

15. veebruaril 2010 jõustunud juhend selgitab investeerimisfondide seaduses sisalduvaid riskijuhtimise nõudeid ning muuhulgas suunab fondi- ja investitsiooni haldajat kasutama kohaseid riskijuhtimise viise. Juhend aitab fondi- ja investitsiooni haldajal paremini mõista vastava kutsetegevuse standardit ja head tava riskijuhtimisel, mis omakorda loob suurema eelduse osakuomanike huvides parima kasu saavutamiseks fondi varade investeerimisel.

- **Nõuded finantsjärelevalve subjekti infoturbe korraldamisele**

4. mail 2010 jõustunud juhendi kaudu ühtlustatakse järelevalve-subjektide infoturbe protsessi korraldamist ja kirjeldatakse infotehnoloogiale esitatavaid nõudeid. Infoturbe käigus hindab finantsasutus oma riske seoses infotehnoloogia lahenduste kasutamise ja ettevõtte tegevuses, valib meetmed riskide juhtimiseks, mõõtmiseks ja maandamiseks ning kontrollib nende toimimist. Juhend sisaldab üldise iseloomuga soovituslikke tegevusjuhiseid ja suuniseid, mida järelevalvesubjektid peavad infoturbe protsessi korraldamisel järgima.

- **Audiitori aruanne investeerimisühingu kliendi vara kaitsmise ja hoidmise põhimõtete toimimise kohta**

1. juulil 2010 jõustunud juhendi eesmärk on selgitada fondi- ja investitsiooni haldajate, investeerimisühingu ja krediidiasutuse sise-eeskirjadega määratud kliendi vara kaitsmise ja hoidmise põhimõtete toimimise kohta audiitori poolt koostatava aruande sisule ja koostamisele esitatavaid nõudeid, esitamise viisi ja tähtaega ning vastutust nimetatud aruande esitamatajätmise või nõuete mittevastava aruande esitamise eest.

Juhendit tuleb kohaldada koos väärt-paberituruseaduses ja teistes õigusaktides kehtestatud nõuetega.

- **Mõningad üldiselt tunnustatud kutseoskuste nõuded investeerimiseenuste ja investeerimiskõrvalteenuste osutamisel**

1. septembril 2010 jõustunud juhend täpsustab mõningaid investeerimiseenuste ja kõrvalteenuste osutaja üldiselt tunnustatud kutseoskuste nõudeid vastavate teenuste osutamisel ning sealhulgas sisustab vastavaid tsiviilõiguse sätteid. Juhend loob eeldused hoolsus- ja lojaalsuskohustuste paremaks täitmiseks investeerimiseenuste osutajate poolt ning huvide konflikti tõhusamaks vältimiseks või paremaks juhtimiseks.

- **Kohustusliku pensionifondi osakute turustamise nõuded**

1. juunil 2011 jõustunud juhend kehtestab nõuded kohustusliku pensionifondi osakute turustamisele. Juhend kohustab pensionifondide pakkujat avaldama olulist teavet pensionifondi ja selle riskide kohta, et pensionifondide kliendid saaksid paremini hinnata pensionifondi oluliste tingimuste ja toimimise asjaolude vastavust oma investeerimiseesmärgile ja riskitaluvusele.

- **Vastutustundliku laenamise nõuded**

Krediidiasutuste seaduse kohaselt on krediidiasutus kohustatud laenuandmisel järgima krediidiasutuse sisemisi krediteerimise põhiprintsiipe, häid pangandustavasid ja vastutustundliku laenamise põhimõtet.

1. juulil 2011 jõustunud juhend selgitab vastutustundliku laenamise mõistet. Juhend täpsustab krediidiasutuse kohustusi laenuvõtjale lepingueelse teabe jagamisel ja laenuandega seotud riskide kohta hoiatuste andmisel ning kliendi jaoks mõistliku laenukoormuse arvutamisel.

3.6. Siseriiklik ja rahvusvaheline koostöö

3.6.1. Siseriiklik koostöö

Vastavalt 2007. aasta detsembris Eesti Panga, Finantsinspektsiooni ja Rahandusministeeriumi vahel sõlmitud koostöökokkuleppele tegutseb kokkuleppe osapoolte esindajatest koosnev alalise iseloomuga kõrgetasemeline komisjon koostöö koordineerimiseks ja kokkuleppega määratud ülesannete täitmiseks. Ühiskomisjoni kuuluvad Finantsinspektsiooni juhatuse esimees, rahandusministri poolt nimetatud Rahandusministeeriumi esindaja ja Eesti Panga presidendi poolt nimetatud Eesti Panga esindaja.

Aastal 2010 toimus kolm ühiskomisjoni korralist koosolekut. Koosolekutel käsitleti osapoolte õigusloome töökavasid, arutati finantsstabiilsuse ülevaateid, kujundati seisukohti Põhja-Balti stabiilsusgrupi töö tarbeks ning käsitleti kriisijuhtimise raamistiku kujundamist.

Tarbijakaitseametiga toimunud koostöö keskendus eelkõige kindlustus- ja kindlustusvahendusturu läbipaistvuse ning kindlustusteenuste tarbijate õiguste küsimustele.

2010. aastal kohtuti regulaarselt Rahapesu andmebüroo ja prokuratuuri esindajatega. Kohtumiste eesmärk oli osapoolte tegevuse koordineerimine pärast makseasutuste tegevust reguleerivate õigusaktide jõustumist, sh makseasutuse tegevusloa taotlejate poolt esitatud teabe kontrollimise ja muu teabe kasutamise tingimuste määramine vastavate haldusmenetluste läbiviimisel.

Finantsinspektsiooni esindajad võtsid osa rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks loodud valitsuskomisjoni tegevusest, samuti osaleti mitmetes ametkondadevaheliste töögruppide tegevuses, kus peamiseks aruteluteemaks olid uute õigusaktide, sh rahvusvahelise sanktsiooni seaduse eelnõu, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu ning makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse eelnõu rakendamise seonduvad küsimused.

3.6.2. Tegevus Euroopa Liidu järelevalveasutuste kolmanda tasandi (*Level 3*) komiteedes

Euroopa Liidu (EL) liikmesriigina on Eesti finantssektor Euroopa ühtse finantsteenuste turu osa, Eesti finantsstabiilsus sõltub koostööst teiste Euroopa Liidu liikmesriikide, eeskätt Põhjamaadega. Rahvusvahelise järelevalvelise tava ja poliitika kujundamist saab Finantsinspeksioon mõjutada osaledes EL finantssektori järelevalve komiteede töös: **Euroopa Väärtpaberituru Järelevalveasutuste Komitees CESR**⁶, **Euroopa Kindlustus- ja Pensionijärelevalveasutuste Komitees CEIOPS**⁷ ja **Euroopa Pangandusjärelevalveasutuste Komitees CEBS**⁸. (Alates 2011. aastast teostavad Euroopa Liidu krediitiasutuste, kindlustusandjate ning väärtpaberituru üle järelevalvet kolm ühtset finantsjärelevalve asutust: Euroopa Pangandusjärelevalve Asutus (*European Banking Authority*) Londonis, Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve Asutus (*European Insurance and Occupational Pensions Authority*) Frankfurtis ja Euroopa Väärtpaberituru Järelevalve Asutus (*European Securities and Markets Authority*) asukohaga Pariisis.) Finantsinspeksiooni strateegia aastateks 2007 – 2010 seab üheks järelevalve tegevuse eesmärgiks mõju kasvu Euroopa järelevalveasutuste koostöövõrgustikus.

Euroopa Komisjoni (EK) 1999. aastal avaldatud dokumendis Finantsteenuste tegevuskava (*Financial Services Action Plan*) on sätestatud meetmed (peamiselt EL määrused ning direktiivid) EL ühtse finantsturu loomiseks ja arendamiseks vastava õiguskeskkonna ning selle rakendamismudeli (nn *Lamfalussy* protsess) kaudu. *Lamfalussy* protsessi eesmärgiks on parendada finantssektorit reguleerivate EL õigusnormide ja nende rakendamise kvaliteeti.

Lamfalussy menetlusel on neli tasandit. Esimesel tasandil (*Level 1*) asetsevad EK poolt otsustamiseks pakutud ning Euroopa Nõukogu (EN) ja Euroopa Parlamendi (EP) poolt kaasotsustusmenetluses vastu võetud määrused ja direktiivid. Nende õigusaktidega sätestatakse raampõhimõtted ja volitatakse EK-i andma rakendusakte. Teisel tasandil (*Level 2*) asetsevad EK rakendusaktid. Nende eelnõud valmistasid 2010. aasta lõpuni turuosalistega konsulteerides ette järelevalveasutuste kolmanda tasandi (*Level 3*) komiteed: väärtpaberituru puhul **CESR**, pangandusturu puhul **CEBS** ning kindlustusturu puhul **CEIOPS**. Neljandal tasandil (*Level 4*) peab Euroopa Komisjon arvestust selle üle, kas liikmesriigid on õigusaktid oma õigusesse üle võtnud. Juhul, kui mingi õigusakti ülevõtmine ei ole toimunud õigeaegselt või on seda tehtud puudulikult, võib Komisjon liikmesriigi vastu algatada kohtumenetluse.

2010. aastal olid Finantsinspeksiooni esindajad nimetatud 43 erineva komitee või töögrupi liikmeks, osaleti 35 erineva komitee või töögrupi kohtumisel ja ühe järelevalvekomitee juhatuse istungitel. Finantsinspeksioonist oli töögruppidesse nimetatud 28 inimest. Finantsinspeksiooni töötajate osalemisel erinevates töörühmades lähtutakse otstarbekuse printsiibist ehk sellest, mil määral on töörühma töö seotud Eesti turuga ning kui oluline on üks või teine teema Euroopa Liidu kontekstis.

⁶ *Committee of European Securities Regulators*

⁷ *Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors*

⁸ *Committee of European Banking Supervisors*

1.1. CEBS ehk Euroopa Pangandusjärelevalveasutuste Komitee **CEBS-i ehk Euroopa Pangandusjärelevalveasutuste Komitee** 2010. aasta olulisemad ülesanded olid seotud finantskriisi järelmõjudega ning regulaarselt hinnati pangandussektori riske. Suuremat tähelepanu pöörati likviidsusriskile, mille käsitlemiseks moodustatud likviidsuse töögrupp (*Liquidity Taskforce*) pidas töökoosoleku 2010. aasta juulis ka Tallinnas. Lisaks riskide tuvastamisele viis CEBS läbi üleeuroopalise krediitiasutuste stressitesti, edendas koostööd grupijärelevalvega seotud küsimustes ning analüüsis varajase sekkumise ja kriisihalduse mehhanisme. Samuti analüüsiti krediitiasutuse juhtimise ja tasustamispoliitika seotud küsimusi. Jätkusid juhendite väljatöötamine Pillar 2 raames järelevalvepraktikate ühtlustamiseks, aruandluse ja avalikustamisega seotud tegevused ning CRD (*Capital Requirements Directive 2006/49/EC*) kohaldamise ja muutmise seotud mõjude hindamine riskidele ja finantsaruandlusele.

2010. aastal osalesid Finantsinspektsiooni eksperdid aktiivselt kolme olulise CEBS-i töögrupi töös: aruandluse ühtlustamisega tegelevas **EGFI-s** (*Expert Group on Financial Information*), kapitalijärelevalve praktika ühtlustamisega tegelevas **GdC-s** (*Groupe de Contact*) ja direktiivide rakendamise võrdlevate analüüside läbiviimisega tegelevas **Review Panel**-is.

Aruandluse, raamatupidamise ning auditeerimisküsimustele keskendunud **EGFI töögrupi** ülesandeks on analüüsida raamatupidamisarvestuses ja auditeerimistegevuses toimivate arengute mõju pangandussektorile. EGFI töö oli 2010. aastal seotud peamiselt ühtsete aruannete formaadi, sageduse ja tähtaegade väljatöötamisega, sest alates 31. detsembrist 2012 peavad kõik Euroopa Liidu järelevalveasutused kasutama kapitali adekvaatsuse aruandluses ühtset aruannete vormi ja esitlust. Ühtsed vormid (*Common Reporting System, COREP*) tuleb välja töötada 2012. aasta 1. jaanuariks ning need peavad olema proportsionaalsed krediitiasutuse suuruse ja tegevuse keerukusega. Arutleti ka siduvate tehniliste standardite väljatöötamise vajalikkuse ja protsessi üle seoses uute ülesannete lisanudumise üle euroopalise pangandusjärelevalve asutuse käivitumisest aastast 2011. Töögruppis olid arutlusel ka mitmed IASB (*International Accounting Standards Board*) poolt välja töötatud eelnõud, sh finantsinstrumentide kajastamist käsitlevad standardid ja ühtne finantsaruannete pakett (*Financial Reporting, FINREP*), samuti analüüsiti ja kommenteeriti audiitoritegevuse seoses Euroopa Komisjoni poolt koostatud audiitoritegevuse rohelist raamatut.

Groupe de Contact (GdC) töö keskendus kapitalijärelevalvelise praktika ühtlustamisele ja infovahetusele. 2010. aastal oli GdC-s arutlusel 25 Euroopa suurema pangagrupi riskihinnang, mis valmis septembriks 2010. Pillar 2 raames käsitleti kontsentratsiooniriski juhendi rakendamist, mille liikmesriigid pidid üle võtma 2010. aasta lõpuks ning vajadust uuendada IRRBB (*Interest Rate Risk in the Banking Book*) juhendit. Samuti teavitati liikmeid SON (*Supervisory Operational Network*) plaanist viia läbi ühisotustusmenetluse protsessi hindamine. Aastat läbivaks teemaks oli riskide, sealhulgas ärilise, strateegilise ja likviidsusriski hindamine. Toetati tulevikus likviidsuse regulatsiooni üleeuroopalist harmoneerimist.

CEBS-i raames tegutseva *Review Panel*-i ülesandeks on pangandusjärelvalve valdkonna õigusaktide rakendamise võrdlevate analüüside läbiviimine liikmesriikides. Aprillist juunini 2010 viis *Review Panel* läbi krediitiasutuste kolleegiumide toimimise hindamise. Valimisse oli lülitatud 17 kolleegiumi 31-st ja 10 konsolideerivat järelvalvet 15-st. Hinnati kolleegiumide tegevuspraktikat, infovahetust, ülesannete jagunemist jm. *Review Panel* esitas ülevaate hindamistulemustest ning soovitusel kolleegiumide edasise töö edendamiseks oktoobris 2010.

1.2. CEIOPS ehk Euroopa Kindlustus- ja Tööandja Pensionijärelvalve Komitee

CEIOPS-is ehk Euroopa Kindlustus- ja Tööandja Pensionijärelvalve Komitees jätkus töö elu- ja kahjukindlustuses uue riskipõhise kapitali adekvaatsuse raamistiku *Solventus II (Solvency II) direktiivi* (2009/138/EÜ) rakendamise ettevalmistamisel. Direktiiv võeti vastu 2009. aasta aprillis, liikmesriikidele on ülevõtmistähtaeg seatud 2012. aasta lõpuks.

2010. aastal osales Finantsinspektsioon *Financial Requirements Expert Group*, *Internal Governance, Supervisory Review and Reporting Expert Group*, *Internal Models Expert Group* ja *Insurance Groups Supervision Committee* töögruppide töös, kus käsitleti läbivalt *Solventus II* rakendamisega seotud küsimusi. Turuosalistelt direktiivi riskipõhise lähenemise kasutuselevõtuks vajaliku sisendi saamiseks viidi 2010. aastal läbi järjekorras viies kvantitatiivse mõju uuring (*Quantitative Impact Study*, QIS 5). Uuringu tulemusi kokkuvõttev raport valmib kevadeks 2011.

Lisaks CEIOPS-i töögruppides osalemisele oli Finantsinspektsiooni juhatuse liige Kaido Tropp valitud 2010. aastal CEIOPS-i juhatusse. Juhatuse töös osalemine võimaldas Finantsinspektsioonil ellu viia strateegias seatud eesmärgid – juhtida tähelepanu väikestele turgudele ning tagada väikese turu eripäradega arvestamine *Solventus II* direktiivi rakendamisel. Oluliselt aitas nimetatud eesmärkide saavutamisele kaasa 2010. aasta juulis Tallinnas korraldatud CEIOPS-i plenaaristung, kus osalesid kõikide komiteesse kuuluvate liikmesriikide ja CEIOPS-i sekretariaadi esindajad.

Financial Requirements Expert Group tegeleb *Solventus II* standardnõuetega kapitali adekvaatsusele ning tehnilistele eraldistele nii kahju- kui ka elukindlustuses. Töögruppis toimusid 2010. aastal arutelud *Solventus II* rakendusmeetmete üle ja diskussioonid Euroopa Komisjoniga QIS5 metodoloogia välja töötamise, tulemuste parima analüüsi ja raporti koostamise üle. Seoses uute pädevuste lisandumisega CEIOPS-i ümberkujundamisel EIOPA-ks (*European Insurance and Occupational Pensions Authority*) olid töögrupi fookuses valdkonnad, kus tulevikus hakatakse koostama siduvaid tehnilisi standardeid. Lisaks otsustati, et enne Euroopa Liidu järelvalveasutuste kolmanda tasandi soovituslike juhendite lõplikku kinnitamist viiakse läbi analüüsi juhendi mõjust turule, järelvalvetele ja kindlustusvõtjatele.

Internal Governance, Supervisory Review and Reporting Expert Group tegeleb kindlustusandjate juhtimisele seatavate kvaliteetivõtte nõuete väljatöötamisega ning järelvalvelise tava kujundamisega. 2010. aastal jätkus *Solventus II* rakendamiseks vajalike juhendite ja aruandluse põhimõtete väljatöötamine. Juhendite koostamisel olid teemadeks kindlustusandja omariskide ja maksevõime (ORSA) hindamine ja hindamise põhialused, aruandluse ja avalikustamise teemal tõusetusid küsimused eelkõige aruannete esitamise sagedusest ja proportsionaalsusest. Lisaks analüüsiti IASB (*International Accounting Standards Board*) poolt 2010. aasta juulis avaldatud kindlustuslepingute standardi eelnõud, mille eesmärgiks on ühtlustada kindlustuslepingute hindamise, esituse ja avalikustamise aluseid. Töö toimus ka aruandluse esitamiseks sobiva IT-lahenduse leidmisel ja lahenduse kujundamisel.

Insurance Groups Supervision Committee on kindlustusgruppide järelvalvega tegelev töögrupp, mis keskendub grupijärelvalve küsimustele ning grupitoe režiimi kehtestamisele *Solventus II* raamistikus. 2010. aastal jätkati kolleegiumide tegevuse seirega ning analüüsiti kolleegiumide tegevust puudutavaid juhendeid. Valmis kolleegiumide tegevusaruanne 2009–2010, kus muuhulgas leidis rõhutamat vajadus pöörata suuremat tähelepanu infovahetuse tõrgeteta toimimisele.

Oluline koht CEIOPS-i töös on ka võrdlevate analüüside läbiviimisel kindlustusjärelvalve valdkonna õigusaktide rakendamise kohta, millega tegeleb **Review Panel**. 2010. aastal olid *Review Panel*-is teemadeks *General Protocol*'i ja *Budapest Protocol*'i alusel liikmesriikides läbi viidud hindamine ning *General Protocol*'i järelanalüüs, mille hindamistulemuste lõppraport valmis 2010. aasta lõpuks.

1.3. CESR ehk Euroopa Väärtpaberijärelevaleta Komitee

CESR-i ehk Euroopa Väärtpaberijärelevaleta Komitee töö fookuses olid 2010. aastal väärtpaberituru regulatsiooni ühtlustamise küsimused Euroopa Liidu tasandil ning MiFID-i (*The Markets in Financial Instruments Directive*), läbipaistvusdirektiivi (*Transparency Directive*), turukuritarvituste direktiivi (*Market Abuse Directive*) ja avatud investeerimisfondide UCITS direktiivi (*Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities*) ning uue alternatiivsete investeerimisfondide valitsejaid käsitleva AIFM direktiivi (*Alternative Investment Fund Managers*) rakendamisega seonduv. Samuti oli komitee töös olulisel kohal reitinguagentuuride regulatsiooni kujundamine, kuna jaanuarist 2011 tegevust alustanud ESMA (*European Securities Market Authority*) sai reitinguagentuuride üle otsese järelevaleta teostamise õiguse. Finantsinspektsioon osales 2010. aastal aktiivselt kaheksa CESR-i töögrupi töös.

CESR-Pol-i ning selle alamtöögruppide tööks on regulatsioonide rakendamise, järelevaleta praktika ja koostöö koordineerimine eesmärgiga suurendada väärtpaberituru läbipaistvust, efektiivsust ning Euroopa väärtpaberituru integreeritust tervikuna, kaitstes seeläbi investorite huve. 2010. aastal olid töögruppis arutlusel lühikeseks müügiga (*short selling*) seotud teemad ja Euroopa Komisjoni ettepanekud vastava regulatsiooni kujundamisel. Samuti olid arutlusel MiFID rakendamist puudutavad küsimused ning tehingutest raporteerimist ja turu kuritarvitust käsitlevad probleemid.

CESR-i **Investment Management** töögrupi eesmärgiks on nõustada Euroopa Komisjoni avatud investeerimisfondide direktiivi UCITS (85/611/EC) ehk nn eurofonde käsitleva direktiivi rakendamisel ja 2011. aastal alternatiivsete investeerimisfondide valitsejaid käsitleva AIFM direktiivi jõustumisega seotud küsimustes ning nende alusel soovitude ja juhendite koostamisel. Samuti aidatakse kaasa liikmesriikide pädevate asutuste vahelisele koostööle fondivalitsejate järelevaleta seotud küsimustes. 2010. aastal võeti vastu mitmed UCITS rakendamisega seotud juhendid. Rahaturufondide (*Money Market Funds*) juhendi kinnitamisel tõusetus diskussioon lühiajaliste ja pikemaajaliste rahaturufondide eesmärkidest ning üleminekuperioodi vajalikkusest juhendi jõustamisel. Sarnaselt TREM (*Transactions Reporting Mechanism*) süsteemiga alustati keskse IT-platvormi loomise ettevalmistusi UCITS andmete edastamiseks.

CESR-i töögrupi **Corporate Reporting Standing Committee** ehk **CESR-Fin**-i rolliks on järelevaleta poliitika koordineerimine aruandluse, auditeerimise ja raporteerimise alal ning koos **European Enforcers Coordination Sessions EECS** ekspertgrupiga Euroopa väärtpaberialaste aruandlusstandardite (IAS/IFRS) ühetaolise rakendamise ja tõlgendamise tagamine liikmesriikide poolt. 2010. aastal olid CESR-Fin töögrupi ülesanded jätkuvalt seotud aruandluse kogumise, avalikustamise ja läbipaistvusega. Septembris avaldati raport IFRS (*International Financial Reporting Standards*) rakendamise tulemustest ning nõustuti alamtöögrupi EECS ettepanekutega avalikustada kaheksas ja üheksas väljavõte EECS-i IFRS andmebaasist.

3.6.3. Rahvusvaheline koostöö rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alal

Finantsinspeksiooni spetsialistid osalesid ka CESR-i juurde loodud töögrupi *Investor Protection and Intermediaries Standing Committee IPISC* tegevuses, kus koostati arvamus Euroopa Komisjoni konsultatsioonile MiFID-i alusel klientide liigitamise küsimuses. Lisaks osaleti CESR-i *Standing Committee on Secondary Markets* töögrupi töös, mille eesmärgiks on analüüsida regulatsioonides ja turustruktuuris tehtavate muudatuste mõjusid kauplemise läbipaistvusele ja efektiivsusele ning panustati CESR *IT Management and Governance Group* töösse.

CESR viib samuti läbi võrdlevaid analüüse väärtpapierijärelevalve valdkonna direktiivide rakendamise kohta, sel eesmärgil tegutses *Review Panel*. 2010. aastal avaldati kokkuvõtte liikmesriikide regulatsioonide vastavusest prospektidirektiivi nõuetele ja analüüs UCITS direktiivi alusel koostatud juhendite ülevõtmisest liikmesriikides.

2010. aastal osalesid Finantsinspeksiooni esindajad regulaarselt Euroopa Pangandusjärelevalveasutuste Komitee CEBS rahapesu tõkestamise töögrupi *AMLTF*⁹ tegevuses, kus peamiste teemadena käsitleti järelevalve korraldamist piiriüleste makseteenuste pakkujate üle. Samuti ühtlustati liikmesriikide tegevuspraktikat tehingutest tegelike kasusaajate tuvastamisel, lihtsustatud hoolusmeetmete kohaldamisel ja liikmesriikide vahelise kokkuleppe rakendamisel suhetes võrdväärsete kolmandate riikidega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2005/60/EÜ ehk rahapesu tõkestamise 3. direktiivile.

Aasta jooksul osaleti aktiivselt Euroopa Nõukogu rahapesu tõkestamise ekspertkomitee *MONEYVAL*¹⁰ tegevuses, kus Finantsinspeksiooni esindaja on Eesti delegatsiooni juht. *MONEYVAL*-i 32. plenaaristungil oli arutluse all komitee tegevuspõhimõtete muutmine, mille kohta esitas muudatusettepaneku ka Eesti ning mis arvesse võeti. Lisaks oli istungil Eesti delegatsioon Sloveenia neljanda hindamisvooru raporti kaitsmisel finantsteemades küsija (*intervening country*) rollis.

⁹ 3L3 Anti Money Laundering Task Force

¹⁰ The Select Committee of Experts on the Evaluation of Anti Money Laundering Measures

3.6.4. Koostöö välisriikide järelevalvetega

Finantsinspektsioon teeb aktiivset koostööd välisriikide järelevalveasutustega, sealhulgas vahetab informatsiooni ja kohtub regulaarselt nii Skandinaavia kui ka Baltimaade finantsjärelevalvete esindajatega ning osaleb järelevalveliste kolleegiumide töös. Finantsinspektsioon oli 2010. aastal arvatud Citadele, Danske, DnB Nor, LBB (Krediidipank), Marfin, Nordea, SEB, Snoras ja Swedbank krediidasutuste gruppide kolleegiumide koosseisu, kus koostöövormiks on regulaarselt toimuvad kohtumised seotud järelevalvete vahel. Eesti kuulub ka viie kindlustusjärelevalve kolleegiumi – Munich RE, OP-Pohjola, If, Mandatum ning Vienna Insurance Group kindlustusgruppide koosseisu. Kolleegiumides toimib regulaarne infovahetus nii järelevalveliste tegevuste planeerimise kui ka järelevalveliste hinnangute andmise osas.

Infovahetuses välisriikide järelevalvetega on Finantsinspektsiooni eesmärgiks saada ülevaade maailma finantsturgudel toimuva mõjust Eesti järelevalvesubjektide emaettevõtjatele ning informeerida omakorda siin tegutsevate finantsasutuste koduriigi järelevalveid Eesti finantssektori arengutest ja järelevalvesubjektide poolt võetavatest riskidest. Samuti toimusid 2010. aastal regulaarsed mitmepoolsed riskikohtumised Eesti ja koduriigi finantsjärelevalve esindajate ning Eesti järelevalvesubjektide emaettevõtjate esindajate osavõtul. 2. septembril 2010 toimus Finantsinspektsiooni initsiatiivil Soome järelevalve eesistumisel esmakordselt Põhjamaade ja Balti riikide finantsjärelevalvete ühiskohtumine eesmärgiga süvendada koostööd ja teabevahetust nii järelevalvelistes küsimustes siseriiklikult kui ka koordineerida võimalike ühisseisukohtade kujundamist Euroopa järelevalveasutuste tasandil.

Järelevalveliste kolleegiumide töö raames toimus samuti mitmepoolseid kohtumisi Skandinaavia ja Baltimaade järelevalvete esindajate vahel. Krediidasutuste osas keskendus järelevalveliste kolleegiumide töö suuresti krediidasutuste gruppide kapitaliseerituse hindamisele läbi Basel II kapitali adekvaatsuse raamistiku ühe komponendi, sisemise kapitali adekvaatsuse tagamise protsessi Pillar 2 raames antava järelevalvelise hinnangu SREP (*Supervisory Review Evaluation Process*) ühisotsustusprotsessi. Piiriüleste kindlustusgruppide järelevalveliste kolleegiumide töö raames osaleti mitme ülepiirilise kindlustusgrupi riskihindamise protsessis.

Koostöös teiste riikide järelevalveasutustega viidi 2010. aastal läbi mitmeid menetlusi. Neist mahukaimad olidki järelevalvelise hinnangu protsessi SREP (*Supervisory Review Evaluation Process*) raames koostatavad järelevalvelised ühishinnangud järelevalvesubjektide kapitaliseeritusele, millest ühe osa moodustab hinnangu andmine krediidasutuste sisemisele kapitali adekvaatsuse tagamise protsessile. Finantsinspektsioon peab järelevalvelise hinnangu protsessi raames väga oluliseks koostööd teiste sama finantsgrupi üle järelevalvet teostavate asutustega. Koostöö eesmärgiks on järelevalvelise praktika ühtlustamine ja kattuvate tegevuste vältimine, et vähendada finantsgrupi administratiivset koormust. Koostööpõhimõtted järelevalvelise hinnangu protsessi raames sätestatakse järelevalvetevahelistes kahepoolsetes või grupipõhistes koostöökokkulepetes.

Kindlustussektori järelevalves peab Finantsinspektsioon lisaks koostööle koduriigi järelevalvetega jätkuvalt oluliseks koostööd Läti ja Leedu järelevalveasutustega olukorras, kus Eesti on seal tegutsevatele kindlustusandjatele koduriigiks. Samuti viidi koostöös koduriigi järelevalvetega 2010. aastal läbi mitmeid kohapealseid kontrolle ning toimus ühisseminar Soome finantsjärelevalve esindajatega.

3.6.5. Koostöö Euroopa Keskpankade süsteemi komiteedega

2010. aastal sõlmiti või uuendati kolm konkreetset järelevalve-subjekti – Swedbank, Nordea ja DnB NOR gruppi puudutavat koostöökokkulepet. 17. augustil 2010 sõlmiti koostöökokkulepe piiriülese finantsstabiilsuse tagamise, kriisihalduse ja kriiside lahendamise kohta Eesti, Islandi, Läti, Leedu, Norra, Soome, Rootsi ja Taani pädevate ministeeriumide, keskpankade ja finantsjärelevalveasutuste vahel (Põhja-Balti MoU). Koostöökokkulepe on sõlmitud piiriüleste süsteemsete kriiside haldamiseks ja lahendamiseks, mis võivad mõjutada leppega seotud riikides finantssektori stabiilsust, kuid ei puuduta otseselt sise-riikliku iseloomuga finantsprobleeme. Põhieesmärgiks on finantssektori ladusa toimimise tagamine kriisiolukorras ja finantskriisi leviku tõkestamine, samuti finantskriisiga seonduvate kogukulude võimalik miinimumini viimine. Koostöökokkuleppe allkirjastanud riikide rahandusministrid, keskpankade presidendid ja finantsjärelevete juhid kohtuvad regulaarselt vähemalt kord aastas, kriisiolukorras *ad hoc*. Esimesel kohtumisel otsustati seatud ülesannete täitmiseks asutada neli töögruppi, millest kahes osalevad ka Finantsinspektsiooni esindajad. Töögrupi *Resolution Tools Working Group*, mis tegeleb kriisi ennetamist ja haldamist puudutavate juriidiliste küsimustega, juhib Finantsinspektsiooni juhatuse liige Kilvar Kessler.

Koostöös Eesti Pangaga osales Finantsinspektsioon 2010. aastal Euroopa Keskpanka juures tegutseva pangajärelevalve komitee **BSC** (*Banking Supervision Committee*) töös. (Alates 2011. aastast võtab BSC töö üle Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu ESRB (*European Systemic Risk Board*) juurde loodav nõuandev tehniline komitee ATC (*Advisory Technical Committee*)). Osalemine Euroopa Liidu (EL) finantsstabiilsuse analüüsi ja infovahetuse protsessis on oluline Finantsinspektsiooni analüüside koostamisel ning koostöö arendamisel järelevete ning keskpankadega kriisijuhtimise valdkonnas. Finantsinspektsioon osales kahe BSC töögrupi – *Working Group on Banking Developments* WGBD ja *Working Group on Macroprudential Analysis* WGMA – töös.

WGMA koostas finantsstabiilsuse raporteid, hinnates seal EL finantssektori stabiilsust läbi iga liikmesriigi panganduse koondandmetel baseeruva makroanalüüsi. 2010. aastal oli WGMA üheks projektiks krediidasutuste võimenduse vähendamise (*deleveraging*) analüüs ja töö kontratsükliilise kapitalipuhvri ettepanekutega. Lisaks tutvuti konsolideeritud andmete alusel Euroopa krediidasutuste finantsolukorraga.

WGBD eesmärgiks on eelkõige EL pangandussektori struktuursete muudatuste analüüsimine ning hindamine. 2010. aastal diskuteeriti pangandussektori üldiste arengute üle ja riigi riski mõjudest pangandussektorile. Koos alamtöögrupiga tegeleti *EU Banking Structures* raporti ettevalmistamisega, mis avaldati septembris 2010 Euroopa Keskpanka veebilehel.

3.6.6. Koostöö ülemaailmsetes organisatsioonides

2010. aastal osales Finantsinspektsioon liikmena ka selliste ülemaailmsete organisatsioonide nagu *International Association of Insurance Supervisors IAIS*, *Bank of International Settlements BIS*, sealhulgas BIS-i Kesk- ja Ida Euroopa Regionaalgrupp *Group of Banking Supervisors from Central and Eastern Europe BSCEE* ja *International Organization of Securities Commission IOSCO* töös. Finantsinspektsiooni esindajad osalesid nimetatud kolme organisatsiooni aastakonverentsil.

Tänu siseriiklikele seadusemuudatustele oli Finantsinspektsioonil 2010. aasta lõpus võimalus esitada taotlus **IOSCO** mitme-poolse koostöökokkuleppe teabevahetuse ning väärtpaperituru järelevalve teostamise valdkonnas täisliikmeks saamiseks, mis pärast põhjalikku sellekohast Eesti õigustiku auditit rahuldati 2011. aasta alguses.

3.6.7. Rahvusvahelised missioonid

2010. aastal toimus kolm **Rahvusvahelise Valuutafondi IMF** (*International Monetary Fund*) visiiti Eestisse. Lisaks märtsis toimunud Artikkel IV konsultatsioonidele (nn *IMF staff visit*) käis septembris Eestis tutvumisvisiidil 2010. aasta juulis Eesti missiooni juhtima nimetatud hr Alexander Hoffmaister. Visiidi käigus tehti ettevalmistusi iga-aastaseks IMF-i Artikkel IV missiooniks. Detsembris toimunud Artikkel IV missioonil tutvuti Eesti makrokeskkonna arengutega, sooviti teavet erasektori kõrge võlakooormuse taseme ja võlakaitseaduse mõjude kohta krediitiasutuste finantsstabiilsusele, saadi ülevaade Põhja-Balti regionaalsetest pangandussektori aladest kokkulepetest, euro kasutuselevõtust ning Basel III mõjudest finantssektori likviidsusele, maksejõulisusele ja laenuvõimele.

2010. aasta detsembris võeti Eesti **Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni OECD** (*Organisation for Economic Cooperation and Development*) liikmeks. Liikmestaatuse saamise nimel ning selle järgselt on Finantsinspektsioon vastanud OECD küsimustele ja päringutele ning osalenud raportite analüüsis.

Finantsinspektsioon andis ülevaate Eesti finantssektori arengust, olulisematest riskidest ja finantsjärelevalve korraldusest ka 2010. aastal Eestisse visiidi teinud ka reitinguagentuuridele Fitch Ratings ja Moody's.

3.6.8. Euroopa Liidu finantsjärelevalve ümber- korraldused

2008. aastal hakati Euroopas rääkima finantsjärelevalve arhitektuuri ümberkorraldamise vajadusest ning loodi De Larosière töögrupp, kelle ülesandeks oli välja töötada ettepanek uuest finantsjärelevalve korraldusest Euroopas. Töögrupp avalikustas oma raporti 2009. aasta veebruaris, milles Jacques de Larosière'i juhitud töörühm esitas ettepaneku luua integreeritud Euroopa finantsjärelevalve süsteem, mis suudaks teostada järelevalvet riikide finantsasutuste üle, koordineerida järelevalveasutuste tegutsemist ja luua ühiseid standardeid. Euroopa Komisjon täiendas raportit ning avaldas lõplikud ettepanekud koos õigusaktide eelnõudega 2009. aasta septembris. Õigusaktide eelnõude eesmärgiks oli luua Euroopa finantsjärelevalve süsteem, mis koosneks mikro- ja makrotasandi järelevalvest. Mikrotasandil paiknevad Euroopa finantsjärelevalve asutused, kuhu kuuluvad EL liikmesriikide järelevalveasutuste esindajad, kes osalevad asutuste järelevalvenõukogu töös ja järelevalvenõukogu otsuste vastuvõtmisel. Makrotasandil Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu (*European Systemic Risk Board, ESRB*), kelle töös osalevad Euroopa Keskpanka, liikmesriikide keskpankade, Euroopa järelevalveasutuste ja liikmesriikide järelevalveasutuste juhid.

Euroopa finantsjärelevalve asutused alustasid tööd 1. jaanuarist 2011:

Euroopa Pangandusjärelevalveasutuste Komitee CEBS	→	Euroopa Pangandusjärelevalve asutus EBA
Euroopa Väärtpaberijärelevalvete Komitee CESR	→	Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve asutus ESMA
Euroopa Kindlustus- ja Töoandja Pensionijärelevalve Komitee CEIOPS	→	Euroopa Kindlustus- ja Töoandjapensionide Järelevalve asutus EIOPA

2010. aasta oli Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide vaheliseks läbirääkimiste aastaks uue Euroopa finantsjärelevalve süsteemi loomise üle, kus tähelepanu oli koondunud **Euroopa Pangandusjärelevalve asutuse EBA** (*European Banking Authority*), **Euroopa Kindlustus- ja Töoandjapensionide Järelevalve asutuse EIOPA** (*European Insurance and Occupational Pensions Authority*) ja **Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve asutuse ESMA** (*European Securities and Markets Authority*) loomise määrustele ning asutustele ülesannete ja volituste andmisele.

Määrustes nähti ette, et uued asutused võtavad üle kõik senised komiteede ülesanded ning täiendavalt anti asutustele volitused järgmistes valdkondades:

- tehniliste standardite väljatöötamine;
- liikmesriikide järelevalveasutuste vaheliste erimeelsuste lahendamine juhtudel, kui õigusaktide kohaselt peavad nad tegema koostööd või andma oma nõusoleku;
- EL tehniliste eeskirjade järjepideva kohaldamise tagamine (sealhulgas vastastikuste eksperthinnangute kaudu);
- koordineeriv roll eriolukordades;
- järelevalvesubjektide jaoks siduvate otsuste tegemine juhul, kui nende poolt ei täideta EL õigust;
- finantsstabiilsuse aspektist kahjulike finantstegevuste või -toodete ajutine keelamine ning õigus paluda Euroopa Komisjoni keelu alaliseks muutmist;
- reitinguagentuuride järelevalve Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve asutuse poolt.

Määrused, millega loodi uus Euroopa finantsjärelevalve süsteem, võeti Euroopa Parlamendis vastu 2010. aasta septembris ning need jõustusid 1. jaanuarist 2011.

4 • Finantsinspektsiooni 2010. aasta tulude-kulude aastaaruanne

Arvestuspõhimõtted

Üldine

Finantsinspektsiooni tulude-kulude aastaaruande koostamisel on lähtutud Finantsinspektsiooni seadusest ja rakendatud arvestuspõhimõtetest. Vastavalt Eesti Panga seadusele ei maksa Finantsinspektsioon tulumaksu ega muid majandustegevusega seotud makse riigieelarvesse, välja arvatud füüsiliste isikutega seotud maksud. Käibemaksuseaduse § 21 tulenevalt on Finantsinspektsioon registreeritud piiratud käibemaksukohuslaseks ja arvestab tasumisele kuuluva käibemaksu Euroopa Ühenduse siseselt soetatud või imporditud kaupade ja teenuste käibelt. Finantsinspektsiooni tulud ja kulud on kajastatud arvestusperioodi jooksul tekkepõhiselt, sõltumata raha laekumisest või tasumisest. Majandustehingud on kirjendatud soetusmaksumuse printsiibi alusel nende toimumise momendil. Tulude-kulude aastaaruanne on koostatud tuhandetes Eesti kroonides, kui ei ole eraldi viidatud mõnele teisele vääringule.

Tehingud välisvaluutas

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutad peale Eesti krooni (s.o Finantsinspektsiooni arvestusvaluuta). Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Eesti Panga valuutakursid.

Kasutusrendid

Kasutusrendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved ei ole üle kandunud rentnikule. Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna.

Tulude-kulude aruanne (tuhandetes kroonides)

	Lisa	2010	2009
TULUD			
Järelevalvetasud	1	58 797	59 770
Muud tulud	2	615	1 823
Tegevustulud kokku		59 412	61 593
KULUD			
Tööjõukulud	3	39 579	40 566
Mitmesugused tegevuskulud	4	18 900	20 401
Muud kulud	5	677	590
Tegevuskulud kokku		59 156	61 557
Põhitegevuse kasum		256	36
Finantstulud ja -kulud	6	748	722
Aruandeaasta kasum		1 004	758

TULUDE-KULUDE AASTAARUANDE LISAD

LISA 1

Järelevalvetasu (tuhandetes kroonides)

	Järelevalve- tasud 2010	Järelevalve- tasud 2009
Krediidiasutused	38 434	39 753
Kahjukindlustusandjad	7 741	6 683
Fondivalitsejad	4 612	5 256
Elukindlustusandjad	4 450	4 093
Kindlustusmaaklerid	1 544	1 845
Investeeringisühingud	1 702	1 807
Väätpaberite keskregistri pidaja		
Reguleeritud väätpaberituru korraldaja	314	332
Kokku	58 797	59 770

Finantsinspektsiooni finantseerimise põhimõtted on sätestatud Finantsinspektsiooni seadusega, mis on kättesaadav Finantsinspektsiooni kodulehelt aadressil www.fi.ee.

Fondivalitsejate järelevalvetasu osas kehtivad erinevat tüüpi fondide erinevad mahuosa määrad.

Järelevalvetasu koosneb kahest komponendist: kapitaliosast, milleks on summa, mis võrdub ühe protsendiga järelevalvesubjekti minimaalsest (neto)omavahendite, omakapitali või aktsiakapitali summast; mahuosast, milleks on summa, mis võrdub rahandusministri poolt Finantsinspektsiooni nõukogu ettepanekul kehtestatud protsendiga järelevalvesubjekti varast, kindlustusmaksete kogusummast, arvestusvarast või komisjonitasude kogusummast.

Järelevalvetasu mahuosa määrad (protsentides)

	Järelevalvetasu mahuosa määrad 2010	Järelevalvetasu mahuosa määrad 2009
Krediidiasutused	0,01	0,01
Kahjukindlustusandjad	0,08	0,08
Fondivalitsejad	0,005/0,01	0,005/0,01
Elukindlustusandjad	0,02	0,02
Kindlustusmaaklerid	0,7	0,7
Investeeringisühingud	0,15	0,15
Väätpaberite keskregistri pidaja		
Reguleeritud väätpaberituru korraldaja	0,4	0,4

Järelevalvetasu mahuosa määrade kehtestamisel erinevatele järelevalvesubjektide gruppidele arvestatakse nende tegevuse mahtusid ja kasumlikkust ja hinnatakse nende järelevalvele kuluvat ressursi ning lähtutakse eeldusest, et järelevalvetasu ei oleks subjekti jaoks ülemäära koormav.

Järelevalvetasu kapitaliosa ja mahuosa ettemakse tasutakse Finantsinspektsioonile eelarveaastale eelneva aasta 31.detsembriks. Mahuosa lõppmakse tasutakse 30. septembriks.

Eelarveaastal jooksul lisanduvad järelevalvesubjektid tasuvad järelevalvetasu ainult kapitaliosa ulatuses 30 päeva jooksul arvates tegutsemise õiguse tekkimisest.

LISA 2

Muud tulud (tuhandetes kroonides)		
	2010	2009
Menetlustasud	340	239
Muud tulud	275	1 584
Kokku	615	1 823

Vastavalt Finantsinspektsiooni seadusele tasub füüsiline isik, juriidiline isik või välismaa äriühingu filiaal, kes taotleb Finantsinspektsioonilt taotluse läbivaatamist või toimingute sooritamist Finantsinspektsioonile menetlustasu.

Muud tulud kirje kajastab Finantsinspektsiooni endise töötaja poolt vastavalt pooltevahelisele kokkuleppele Finantsinspektsioonile hüvitatavat summat ning CESR poolt tasutavat kompensatsiooni Finantsinspektsiooni poolt finantseeritud, CESR egiidi all läbi viidud koolituse korraldamise kulude osas.

LISA 3

Tööjõukulu (tuhandetes kroonides)		
	2010	2009
Palk	28 859	29 547
Maksud	10 198	10 481
Nõukogu tasud	522	538
Kokku	39 579	40 566

Palgakulus sisalduvad palgakulu, lisatasud, juhatuse liikmete tasud ja Finantsinspektsiooni töötajate arvestuslik puhkusekohustuse vähenemine kasutamata puhkuste osas koos sotsiaalmaksuga summas 349 tuhat krooni.

Finantsinspektsiooni töötaja keskmine palk oli 2010. aasta lõpus 27 tuhat krooni kuus, 2009. aastal oli keskmine palk vastavalt 28 tuhat krooni. 2010. aastal oli Finantsinspektsiooni nõukogu ja juhatuse liikmetele väljamakstud tasu kogusuurus 4 642 tuhat krooni. 2009. aastal väljamakstud tasu 4 780 tuhat krooni. Töötajatele makstud lisatasud kokku moodustasid 7,10% palgakulust.

LISA 4

Mitmesugused tegevuskulud (tuhandetes kroonides)

	2010	2009
Kinnisvara rent	5 475	7 498
IT süsteemid ja arendus	3 158	3 206
Töölähetus	2 247	2 490
Liikmemaksud	2 691	1 889
Bürookulu	1 635	1 372
Kommunikatsioonikulu	1 037	1 365
Koolitus	1 221	1 199
Raamatupidamise teenus	780	780
Teabeagentuurid	214	224
Põhivara rendikulu	201	200
Auditorkontrolli kulu	102	102
Personaliotsing	84	73
Õigusabi ja konsultatsioon	55	3
Kokku	18 900	20 401

Tegevuskulud

Kinnisvara rent sisaldab Eesti Pangalt renditud büroopinda üldpinnaga 1 399 m², hinnaga 266 krooni m² kuus, milles sisalduvad kõik büroo haldamisega seotud kulud ja renditava büroopinna parendamise kulu, mille Finantsinspektsioon tasub Eesti Pangale graafiku alusel 2012. aastaks.

Kulu IT süsteemid ja arendus kajastab Eesti Pangalt ostetud info- tehnoloogia teenust arvestusliku kuluga 30 tuhat krooni üks kasutaja ja Finantsinspektsiooni IT arendusprojektide kulu.

Töölähetusena käsitletakse Finantsinspektsiooni esindamisega ja järelevalvelise koostööga seotud lähetusi. Töölähetused olid eelkõige seotud CESR-i, CEIOPS-i, CEBS-i komitee ja alamkomiteede kohtumistega ja koostöö arendamisega Euroopa Liidu ja kolmandate riikide järelevalveasutustega. Töölähetuste kuludes kajastatakse ka Eestis registreeritud järelevalvesubjektide välisriigis asuvate tütarettevõtjate järelevalve teostamisega seotud kulusid. Kokku toimus 2010. aastal Finantsinspektsioonis 208 töölähetust. 2009. aastal oli töölähetuste arv 202.

Liikmemaksudena kajastatakse Finantsinspektsiooni poolt järgmistele rahvusvahelistele organisatsioonidele: CESR, IAIS, BSCEE, CEIOPS-i, CEBS, IOSCO tasutud liikmemakse.

Bürookulu sisaldab Finantsinspektsiooni perioodika ja raamatute kulu, tõlketööde ja postikulu, kontoritarvete ja väikevahendite kulu, nõupidamiste ja esinduskulu, kõnekulu ja transpordikulu.

Kommunikatsioonikulu hõlmab Finantsinspektsiooni tarbija-veebi www.minuraha.ee kulu, tarbijatele suunatud infomaterjalide väljaandmise ning Finantsinspektsiooni aastaraamatu kulu.

Koolituskuluna käsitletakse Finantsinspektiooni töötajate osalemist sise- ja välisriiklikel koolitustel, sh koolituslähete kulu. 2010. aastal moodustas keskmine väliskoolituse kulu 22 tuhat krooni ja riigisisese koolituse kulu 5 tuhat krooni. Aastal 2009 oli keskmine väliskoolitus 21 tuhat krooni ja riigi sisekoolitus 6 tuhat krooni. Peamisteks koolitusvaldkondadeks olid kapitaliregulatsiooni arendamine pangandus- ja kindlustussektoris, väärtpaberiturul pakutavad investeerimisteenused ja nende järelevalve, juriidilise kompetentsi arendamine ja oluliselt on edendatud ka töötajate keeleõpet.

Raamatupidamiskulu on Eesti Pangalt ostetava kuluarvestuse, osalise juhtimisarvestuse, palgaarvestuse, laenuarvestuse, maksete ja arvelduste teostamise kulu.

Teabeagentuuride kulu sisaldab teabeagentuuride kasutustasu ning Finantsinspektiooni kodulehe kulu.

Põhivara rendikulu hõlmab Finantsinspektiooni poolt makstud renti Eesti Pangale, mis arvestatakse Finantsinspektiooni kasutuses oleva põhivara, st IT riist- ja tarkvara ning inventari kohta aasta baasil. Rendi suurus võrdub Eesti Panga vastava põhivara amortisatsiooni määraga. Materiaalseks põhivaraks loetakse Finantsinspektiooni majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 50 tuhat krooni.

Auditorkontrolli kulu kajastab Finantsinspektiooni tulude ja kulude aruande auditeerimise kulu. Finantsinspektiooni seaduse § 51 lõike 3 kohaselt auditeerib Finantsinspektiooni tulude-kulude aastaaruannet Eesti Panga audiitor.

Personaliotsing sisaldab Finantsinspektiooni töötajate värbamiskulu.

Õigusabi ja konsultatsioonid kirjel kajastatakse Finantsinspektiooni kulusid ekspertide kaasamisele, erakorralistele audititele, õigusarvamustele ja õigusabile seoses Finantsinspektiooni järelevalvetegevusega.

LISA 5

Muud kulud (tuhandetes kroonides)

	2010	2009
Hüvitised ja soodustused	391	372
Kultuur ja sport	286	218
Kokku	677	590

Hüvitised ja soodustused on sünnitoetus, erakorraline toetus ja töötajate tervishoiu tagamiseks ning sportimisega seotud kulutused. Samuti kajastatakse antud kulukirjel Finantsinspektiooni töötajatele osaluspensioni maksete kompenseerimist 1/3 ulatuses, kuid mitte rohkem kui 10% osaleja aasta brutopalgast.

Kultuur ja sport kirjel kajastatakse Finantsinspektiooni töötajale suunatud ürituste kulu.

LISA 6

Finantstulud ja -kulud (tuhandetes kroonides)

	2010	2009
Finantstulud	748	722
Kokku	748	722

Eesti Pank maksab intressi Finantsinspektiooni arvelduskonto keskmise jäägi alusel ja intressimääraks on eelmise kvartali Eesti Panga välisvaluutaarreservi tootlus.

BILANSS (tuhandetes kroonides)

VARAD	31.12.2010	31.12.2009
Raha ja pangakontod	95 173	92 649
Järelevalvetasude nõuded ja muud nõuded	1 184	2 954
Varad kokku	96 357	95 603
KOHUSTUSED JA RESERV		
Võlad töövõtjale	1 085	1 434
Mitmesugused võlad	8 206	8 108
Tulevaste perioodide tulud	57 574	57 574
Viitvõlg	1	0
Kohustused kokku	66 866	67 116
Reserv	28 487	27 729
Aruandeaasta kasum	1 004	758
Reserv ja aruandeaasta kasum kokku	29 491	28 487
Kohustused, reserv ja		
aastaaruande kasum kokku	96 357	95 603

SELGITUSED 2010. AASTA BILANSI KOHTA

Raha ja pangakontodel on kajastatud arvelduskonto jääki Eesti Pangas.

Järelevalvetasude nõuded ja muud nõuded on Finantsinspeksioonile laekumata 2011. aasta järelevalvetasu ettemaksete summas 1 184 tuhat krooni ja CESR-ilt laekuvat kompensatsiooni Finantsinspeksiooni poolt korraldatud koolituse eest.

Võlad töövõtjale sisaldab puhkusekohustust. Puhkusekohustus kajastab Finantsinspeksiooni arvestuslikku puhkusekohustust töötajate kasutamata puhkuste osas summas 1 085 tuhat krooni.

Mitmesugused võlad sisaldavad Eesti Panga poolt 2010. aastal kaetud Finantsinspeksiooni kulusid, mille Finantsinspeksioon kompenseerib Eesti Pangale 2011. aastal. Finantsinspeksiooni kulud kajastatakse aastaaruandes tekkepõhiselt.

Tulevaste perioodide ettemakstud tulude all on kajastatud 2011. aasta järelevalvetasude ettemakseid.

Viitvõlg kajastab Finantsinspeksioonile ühe järelevalvesubjekti poolt 2011. aasta järelevalvetasu mahuosa eest ekslikult tasutud enamakstud summat.

2009. aasta kasum summas 758 tuhat krooni arvati Finantsinspeksiooni nõukogu 19.03.2010 otsusega reservi ning reservi jääk 2010. aastaks moodustas 28 487 tuhat krooni.

Aruandeaasta kasum 2010. aastal oli 1 004 tuhat krooni.

1. jaanuaril 2011 ühines Eesti eurotsooniga ja Eesti kroon (EEK) asendus euroga (EUR). Sellest tulenevalt konverteeris Finantsinspeksioon sellest kuupäevast alates oma raamatupidamisarvestuse eurodesse ning 2011. aasta ja järgnevaid finantsaruandeid hakatakse koostama eurodes. Võrdlusandmed konverteeritakse ametliku üleminekukursiga 15,6466 EEK/EUR.

VANDEAUDIITORI ARUANNE

Finantsinspektiooni nõukogule

Oleme auditeerinud kaasnevat Finantsinspektiooni tulude-kulude aastaaruannet lehekülgedel 60-68, mis sisaldab bilanssi seisuga 31. detsember 2010 ning eeltoodud kuupäeval lõppenud aruandeaasta tulude-kulude aruannet, peamiste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lühasid.

Juhtkonna kohustused tulude-kulude aastaaruande osas

Juhtkond vastutab tulude-kulude aastaaruande koostamise ning õiglase esitamise eest kooskõlas Finantsinspektiooni seadusega ja tulude-kulude aastaaruandes kirjeldatud „Arvestuspõhimõtetega“ ning sellise sisekontrollisüsteemi eest, mida juhtkond peab vajalikuks, võimaldamaks tulude-kulude aastaaruande korrektset koostamist ja esitamist ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta.

Vandeaudiitori kohustused

Meie kohustuseks on avaldada auditi põhjal arvamust tulude-kulude aastaaruande kohta. Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (Eesti). Need standardid nõuavad, et me oleme vastavuses eetikakoodeksiga ning et me planeerime ja viime auditi läbi omandamiseks põhjendatud kindlustunde selle kohta, et tulude-kulude aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi.

Audit hõlmab tulude-kulude aastaaruandes esitatud arvnaõtjate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali kogumiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Nende protseduuride hulk ja sisu sõltuvad vandeaudiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et tulude-kulude aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Asjakohaste auditi protseduuride kavandamiseks võtab vandeaudiitor nende riskihinnangute tegemisel arvesse õige ja õiglase tulude-kulude aastaaruande koostamiseks ja esitamiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse, juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ja tulude-kulude aastaaruande üldise esituslaadi hindamist.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Arvamus

Meie arvates kajastab kaasnev tulude-kulude aastaaruanne kõigis olulistel osades õiglaselt Finantsinspektiooni finantsseisundit seisuga 31. detsember 2010 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust kooskõlas Finantsinspektiooni seadusega ja tulude-kulude aastaaruandes kirjeldatud „Arvestuspõhimõtetega“.

Tallinn, 16. märts 2011

Ivar Kiigemägi
Ernst & Young Baltic AS

Tiina Sõmer
Vandeaudiitor

6. Eesti finantsturu ülevaade

6.I. Majanduskeskkonna areng

2010. aastal jätkas maailmamajandus taastumist ning kasvuväljavaated paranesid. Statistikaameti andmetel kasvas 2010. aastal Eesti sisemajanduse koguprodukt (SKP) eelmise aastaga võrreldes 3,1%. 2009. aastal vähenes Eesti SKP varasema aastaga võrreldes täpsustatud andmeil 13,9%. Eesti majandus hakkas järk-järgult taastuma alates 2010. aasta teisest kvartalist. Suurima panuse selleks andis töötleva tööstuse kiire kasv tugeva ekspordi toel. Välisnõudlust soodustas Eesti peamiste kaubanduspartnerite majandusareng, mis ületas 2010. aasta teises pooles varasemaid ootusi. Aasta lõpus hakkas taastuma ka sisenõudlus.

Välisnõudluse paranemise toel suurenes kaupade ja teenuste eksport 2010. aastal 22% ning import 21% võrra. 2009. aastaga võrreldes paranes Eesti väliskaubanduse tasakaal. Netoekspordi suhe SKP-sse oli 6,7%, mis on aasta arvestuses viimase kuue teistkümnne aasta parim näitaja. Tänu kaupade ja teenuste impordi kasvule oli 2010. aasta kokkuvõttes jooksevkonto saldo väiksemas ülejäägis kui aasta varem, moodustades 3,6% SKP-st. Võrdluseks: 2009. aastal 4,5% SKP-st.

2010. aastal tõusis tarbijahinnaindeks eelmise aasta keskmisega võrreldes 3% võrra, selle põhjuseks oli mootorikütuse, soojusenergia ning toiduainete ja mittealkohoolsete jookide kallinemine (2009. aastal langes aasta keskmine tarbijahinnaindeks 0,1%).

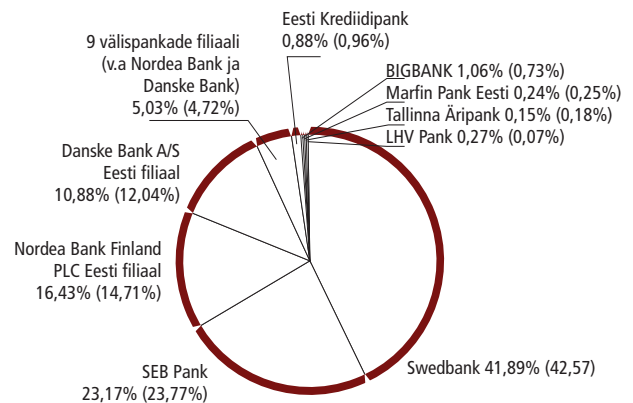
2010. aastal tõusis keskmine töötuse määr 16,9%-ni ning töötute arv oli Eesti taasiseseisvuse aja suurim. Võrdluseks: 2009. aastal oli töötuse määr Eestis 13,8%. Statistikaameti andmetel saavutas töötute arv rekordtaseme aasta esimeses kvartalis ning vähenes järgmiste kvartalite jooksul. 2010. aasta viimases kvartalis oli töötuid esmakordselt viimase pooleteise aasta jooksul alla 100 000 tööealise inimese. Aasta keskmine tööga hõivatud inimeste arv oli 2010. aastal 571 000, mis oli 25 000 ehk 4,2% võrra vähem kui aasta varem.

6.2. Krediidiasutused

Seisuga 31.detsember 2010 tegutses Eestis seitse krediidiasutust Eestis väljastatud tegevusloa alusel ja üksteist väliskrediidiasutuste filiaali. Kolm väliskrediidiasutuse filiaali – AS DnB NORD Banka Eesti filiaal¹¹, Siemens Financial Services AB Eesti filiaal ning AS Parex banka Eesti filiaal olid likvideerimisel. 2010. aasta kevadel tuli Eesti pangandusturule uus väliskrediidiasutuse filiaal – Folkia AS Eesti filiaal, mis sisuliselt jätkab Monetti AS senise äritegevusega, milleks on eelkõige lühiajaliste tarbimislenuude väljastamine. 2010. aasta suvel andis AS Parex banka Eesti filiaal oma äritegevuse üle AS Citadele banka Eesti filiaalile.

Laenuturul on kõige aktiivsemad väliskrediidiasutuste filiaalid Eesti pangandusturg on endiselt väga kontsentreeritud. Nelja suurema panga – Swedbank AS-i, AS-i SEB Pank, Nordea Bank Finland Plc Eesti filiaali ning Danske Bank A/S Eesti filiaali – summaarne turuosa laenumahtude järgi oli kokku 93% (vt joonis 1). Oma turuosa on laenuturul¹² tugevdanud Nordea Bank Finland Plc Eesti filiaal ning väiksematest väliskrediidiasutuste filiaalidest Svenska Handelsbanken AB Eesti filiaal. Väliskrediidiasutuste turuosa on jätkuvalt suurendatud suuremate krediidiasutuste arvelt. 2010. aasta lõpuks oli Swedbank AS-i, AS-i SEB Pank ning Danske Bank A/S Eesti filiaali summaarne osakaal laenuturul langenud eelmise aastaga võrreldes kokku 2,44% võrra. Suurpankade laenuportfellide mahtude vähenemisel on oma osa ka mahukatel problemlaenuude mahakandmistel 2010. aasta jooksul. Turuosa kasvatas 2010. aastal enim Nordea Bank Finland Plc Eesti filiaal – 1,72 % võrra. Väiksematest krediidiasutustest suurendasid oma turuosa BIGBANK AS ja AS LHV Pank.

Joonis 1. Krediidiasutuste turuosad mittefinantssektorile väljastatud laenu järgi seisuga 31.12.2010 (sulgudes seisuga 31.12.2009)

9 välispankade filiaali on Bank DnB NORD A/S Eesti filiaal, AS Citadele banka Eesti filiaal, Scania Finans AB Eesti filiaal, Folkia AS Eesti filiaal, Svenska Handelsbanken AB Eesti filiaal, AS UniCredit Bank Eesti filiaal, Allied Irish Banks, p.l.c. Eesti filiaal, AB bankas "Snoras" Eesti filiaal ning Pohjola Bank plc Eesti filiaal

¹¹ 2008. aastal kandis Eestis tegutsev AS DnB NORD Banka (Läti) Eesti filiaal oma äritegevuse Bank DnB NORD A/S (Taani) Eesti filiaalile

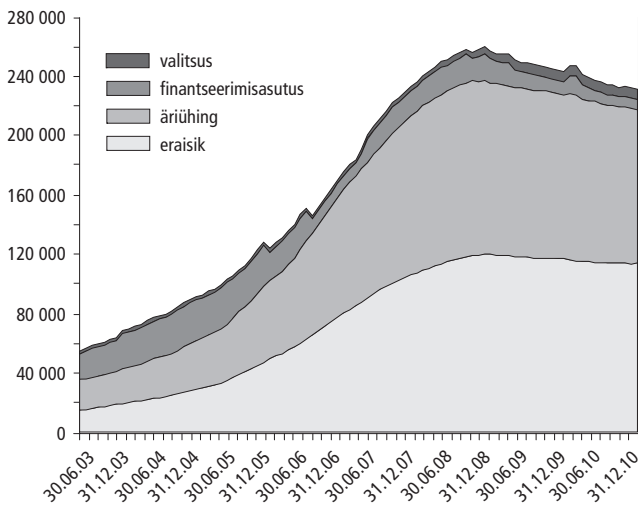
¹² Ei sisalda laene krediidiasutustele ja muudele finantseerimisasutustele

Krediitiasutuste koondlaenuportfell kahanes

2010. aastal vähenesid krediitiasutuste koguvarad 5% ning nende maht seisuga 31. detsember 2010 oli 307,9 miljardit krooni. Peamiselt mõjutas bilansimahu vähenemist krediitiasutuste laenuportfelli amortiseerumine, mille tõttu kahanes koondlaenujääk aasta lõpuks 5% (2009. aastal kahanes 6%). 2010. aasta lõpus moodustas krediitiasutuste koondlaenuportfell 233,3 miljardit krooni ehk 76% koguvaradest ning 2009. aastaga võrreldes ei ole see osakaal muutunud.

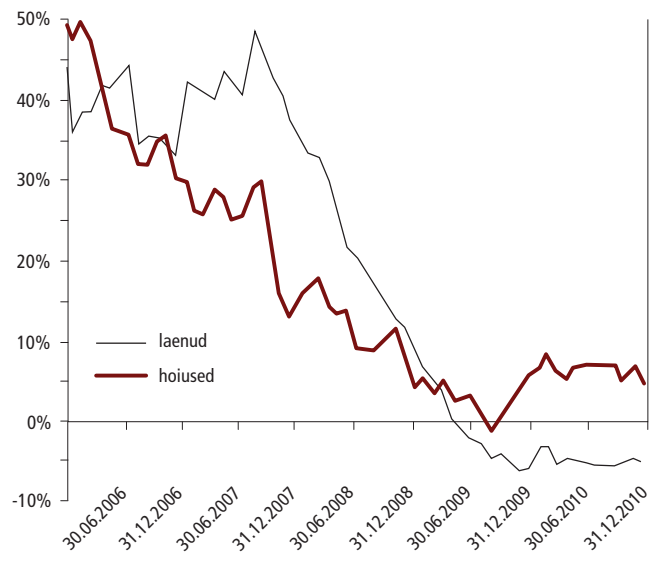
2010. aasta lõpu seisuga moodustasid krediitiasutuste koondlaenuportfelligi 49% eraisikutele, 45% äriühingutele, 3% finantseerimisasutustele ja 3% valitsussektorile antud laenud (vt joonis 2). 2010. aasta detsembri lõpu seisuga oli eraisikutele väljastatud laenude jääk 114,8 miljardit krooni ning äriühingute laenude jääk 104,5 miljardit krooni. Krediitiasutuste nõuded finantseerimisasutustele moodustasid 7,4 miljardit krooni ning valitsussektorile 6,6 miljardit krooni.

Joonis 2. Krediitiasutuste laenuportfelli struktuur olulisemate kliendigruppide lõikes (mln kr)

Krediitiasutuste koondlaenuportfell vähenes aastaga 5% võrra, samas kasvasid hoiused 5% võrra (vt joonis 3). Koondlaenuportfell vähenes peamiselt Swedbank AS-i ja AS-i SEB Pank ning ka Danske Bank A/S Eesti filiaali laenuportfelli amortiseerumise, probleemsete laenude mahakandmise ning uute laenude piiratud väljastamise tõttu. 2010. aastal olid krediitiasutused uute laenude väljastamisel ettevaatlikud, seda nii krediitiasutuse kui kliendi seisukohalt vaadatuna. Nii eraisikute kui ka korporatiivklientide puhul püsis laenuõudlus jätkuvalt madalal tasemel.

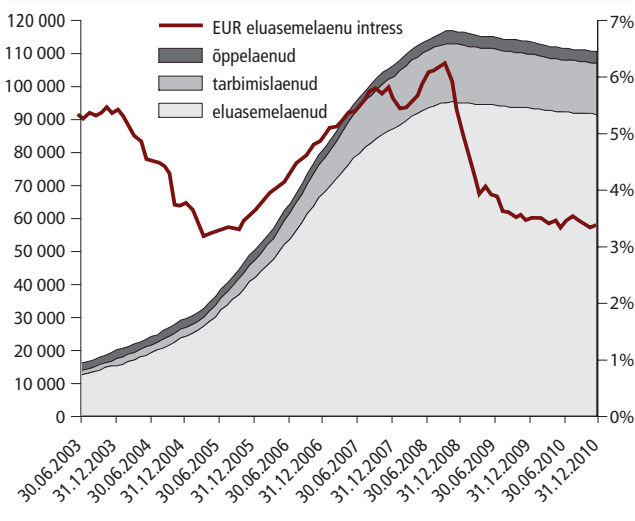
Joonis 3. Laenude ja hoiuste aastakasv (%)

Eraisikute laenude jäägid vähenesid

2010. aastal vähenesid koos tarbijate kindlustundega kõikide olulisemate eraisikute finantseerimisega seotud laenude mahud (vt joonis 4). Eluasemelaenude jääk vähenes 2010. aastal ligikaudu 2% võrra, tarbimislaenude laenuportfelli aastaseks languseks oli 5%. Võrdluseks: 2009. aastal oli langus 8%. Aastaga kahanes ka õppelaenude jääk ligikaudu 3% võrra. Aasta jooksul väljastatud uute eraisikute laenude maht ei olnud piisavalt suur, et katta ära vana laenuportfelli amortiseerumist. Tänu madalale baasintressile euriborile püsis euros väljastatud eluasemelaenude keskmine intress 2010. aastal jätkuvalt madalal tasemel. 2009. aasta detsembri lõpus oli keskmine intressimäär 3,32% ning 2010. aasta lõpus 3,25%.

Joonis 4. Eraisikute laenud (mln kr) ning eluasemelaenu intress (parem skaala)

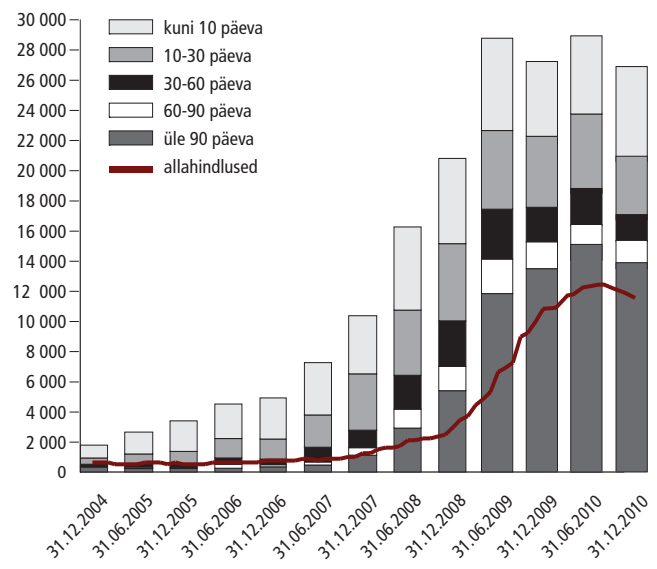
Laenude kvaliteet hakkas paranema

2010. aasta lõpuks krediitiasutuste laenuportfellide kvaliteet hakkas paranema ning viivises olevate laenude koondmaht kahanes nii absoluutmahult kui ka osakaaluna laenuportfellist (vt joonis 5). Varasema aastaga võrreldes kasvasid mõnevõrra pikaajalised viivislaenud ehk sellised laenud, mille tagasimaksmise tähtajast on möödunud üle 90 päeva. Aasta viimaste kuude jooksul oli aga ka siin näha teatud paranemist.

2010. aasta lõpuks ulatus üle 90 päeva viivises olevate laenude osakaal krediitiasutuste koondlaenuportfellist 6,1%-ni. Võrdluseks: 2009. aasta lõpu seisuga oli selliseid laene 5,5% koondlaenuportfellist. Seisuga 31. detsember 2010 oli krediitiasutuste koondlaenuportfellist 80% klassifitseeritud "korras"¹³ klassi laenudeks ning aastaga on see osakaal mõnevõrra tõusnud. Võrdluseks: aasta tagasi oli vastav näitaja 77%.

2010. aastal suurendasid krediitiasutused eraldi laenukahjumite reservi ehk allahindlusi, kuid seda tehti varasemaga võrreldes tunduvalt aeglasemas tempos. Pikaajalised viivislaenud olid allahindlustega kaetud 85% ulatuses. Võrdluseks: seisuga 31. detsember olid üle 90 päeva viivises olevad laenud allahindlustega kaetud 83% ulatuses.

Joonis 5. Pankade viivislaenu ja allahindlused (mln kr)

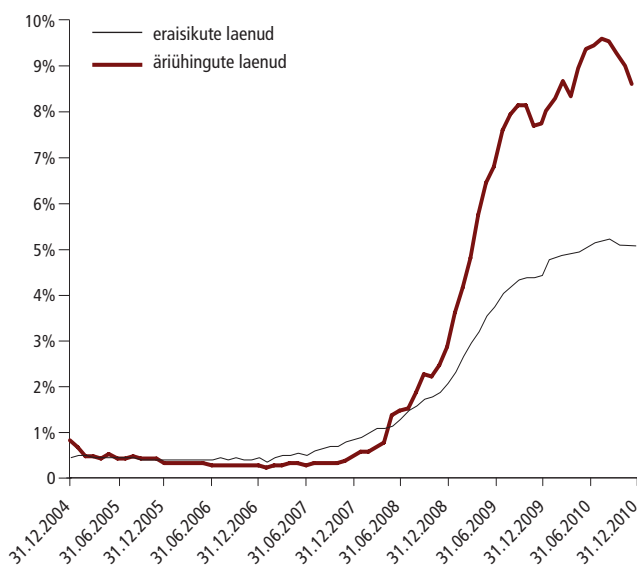
¹³ Klassifitseerimine vastavalt Eesti Panga presidendi 27.06.2000. a määrusele nr 9

Viivislaene oli äriühingutel ligi kaks korda rohkem kui eraisikutel

2010. aastal kasvasid üle 90 päeva viivises olevad laenud nii eraisikutest kui ka äriühingutest klientide puhul. Eraisikute laenukäitumine oli sarnaselt eelnevatele aastatele äriühingute omast jätkuvalt oluliselt parem (vt joonis 6). Aasta lõpu seisuga oli äriühingute üle 90 päeva viivises olevaid laene eraisikute laenuportfelliga võrreldes ligi kaks korda rohkem. 2010. aasta suve lõpust alates tuli mõlema kliendigrupi puhul tõdeda suundumuse paranemist. Laenuportfelli kvaliteedi paranemine oli eeskätt näha äriühingute lõikes, kus toimusid mahukad probleemsete laenude mahakandmised. Kuna tööjõuturul märgatavat pööret paremuse suunas ei toimunud, siis eraisikute laenuportfelli kvaliteedi paranemine ei olnud sedavõrd silmatorkav.

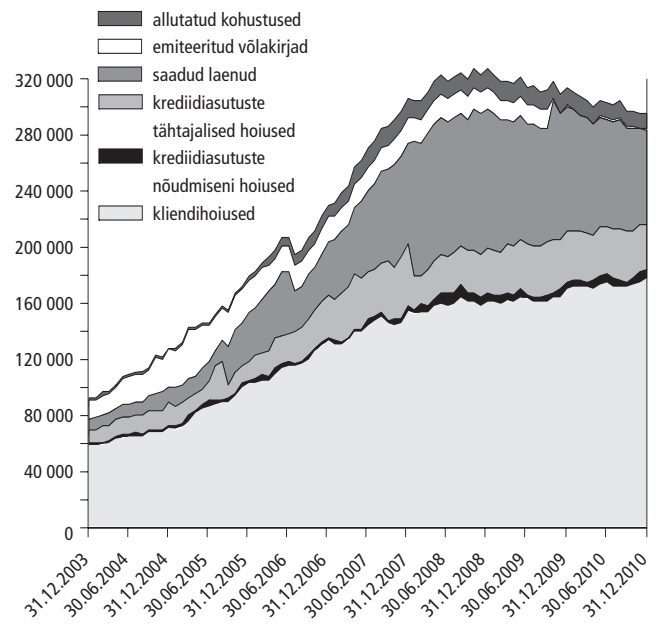
Joonis 6. Üle 90 päeva viivises olevate laenude struktuur (%)

Hoiused kasvasid märgatavalt

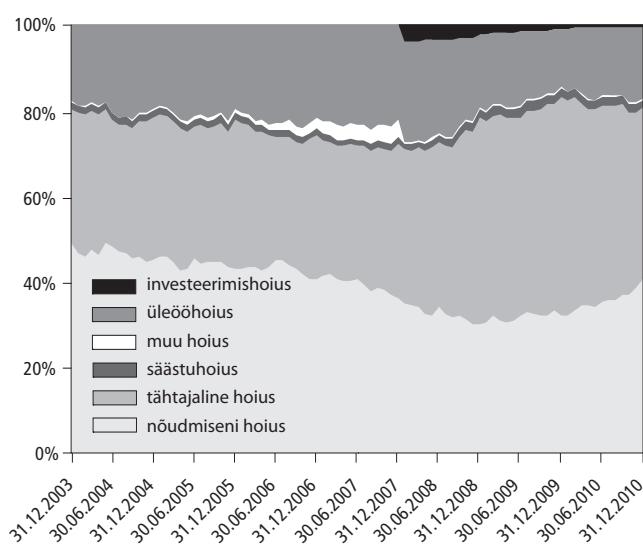
2010. aasta lõpus oli krediitiasutuste koguressursi maht 273,3 miljardit krooni, kahanedes aastaga 6%. Ressursibaasis vähenesid eelkõige väliskrediitiasutustelt saadud laenud (vt joonis 7). Selle tulemusena langes 2010. aasta lõpuks ka institutsionaalse välislaenamise osakaal. Kui 2009. aasta lõpus oli nimetatud osakaal 44%, siis 2010. aasta lõpuks vähenes see näitaja 35%-ni. Samas kasvasid krediitiasutuste ressursibaasis oluliselt kliendihoiused, mis suurenesid aastaga 5% võrra. 2010. aasta lõpuks tõusis kliendihoiuste osakaal krediitiasutuste koguvahenditest 60%-ni. Võrdluseks: aasta tagasi oli vastav näitaja 54%. Koondlaenuportfelli mahu vähenemise ning hoiuste tugeva juurdekasvu tõttu jätkas 2010. aastal paranemist laenude-hoiuste suhe: 2009. aasta lõpu 156%-lt 142%-ni 2010. aasta lõpus.

Joonis 7. Krediitiasutuste ressursibaas (mln kr)

2010. aasta lõpuks ulatus krediitiasutuste poolt kaasatud klientihoiuste maht ligi 164,7 miljardi kroonini, kasvades aastaga 5% võrra. Hoiustest kasvasid eeskätt nõudmiseni hoiused: kui 2009. aasta detsembris moodustasid nõudmiseni hoiused 32% koguhoiustest, siis 2010. aasta lõpuks tõusis nende osakaal 40%-ni (vt joonis 8). Samas vähenes tähtajaliste hoiuste osakaal ning seisuga 31. detsember 2010 oli krediitiasutustes tähtajalisi hoiuseid sama palju kui nõudmiseni hoiuseid ehk 40%. Võrdluseks: 2009. aastal moodustasid tähtajalised hoiused 51% kõikidest hoiustest. Eelnevatel aastatel toimunud tähtajaliste hoiuste kasv asendus 2010. aastal muude hoiuste kasvuga, mille põhjuseks olid osaliselt ka varasemaga võrreldes krediitiasutuste madalamad hoiuse intressimäärad.

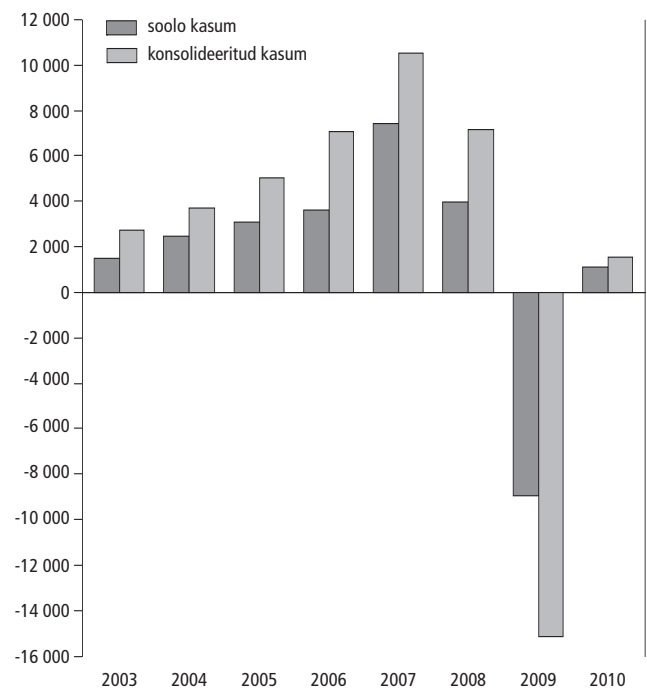
Joonis 8. Krediitiasutuste poolt kaasatud hoiuste struktuur hoiuse liikide lõikes (%)

Krediitiasutused on jälle kasumlikud

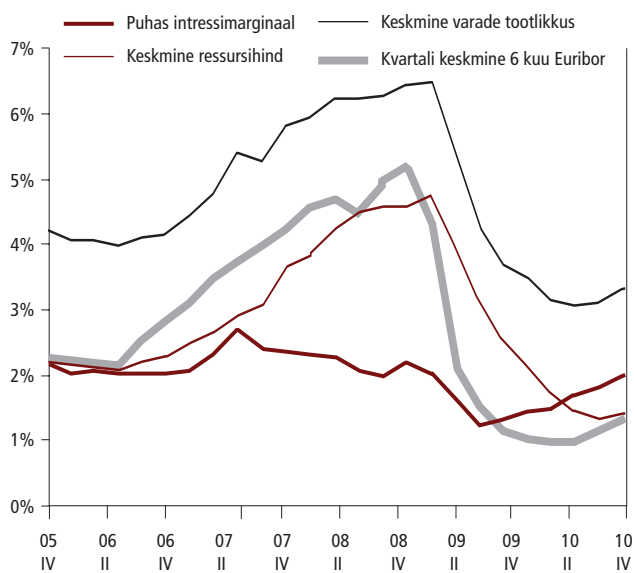
Kui 2009. aastal teenisid krediitiasutused kõrgete allahindluskulude tõttu olulisi kahjumeid, siis 2010. aasta lõpetasid krediitiasutused kasumlikult ning seda nii soolo kui ka konsolideeritud tasemel. Aastaga teenisid krediitiasutused soolo baasil kasumit 896 miljonit krooni. Võrdluseks: 2009. aastal said krediitiasutused soolo baasil 9,1 miljardit krooni suuruse kahjumi. Konsolideeritud tasemel vaadatuna teenisid pangagrupid 2010. aastal 1,5 miljardit krooni kasumit. Võrdluseks: 2009. aasta lõpetasid pangagrupid 15,1 miljardit krooni suuruse kahjumiga (vt joonis 9). Kasumlikkuse paranemise põhjuseks nii soolo kui konsolideeritud tasemel olid eelkõige väiksemad eraldised laenukahjumite reservi.

Joonis 9. Pankade ja pangagruppide puhaskasumid-puhaskahjumid (mln kr)

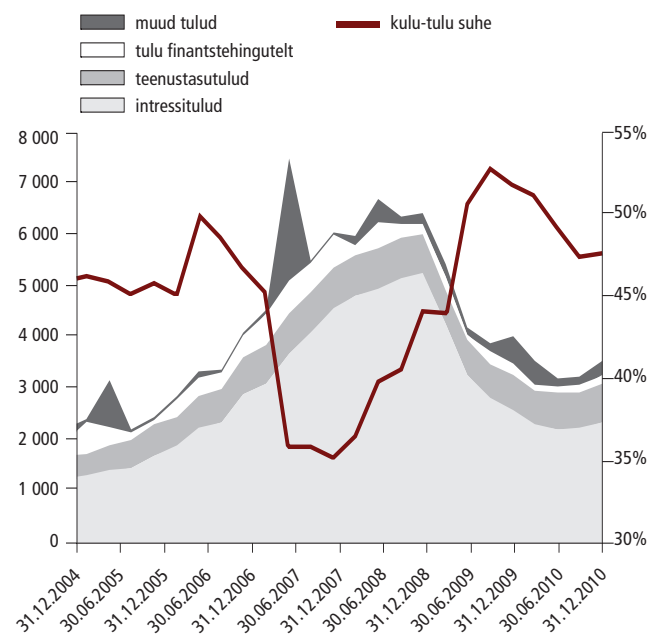
Krediitiasutuste positiivsetele tulemustele aitas kaasa ka puhta intressitulu kasv. 2010. aasta lõpuks kasvas krediitiasutuste puhas intressimarginaal (*NIM*) 1,99%-ni. Võrdluseks: 2009. aastal oli vastav näitaja 1,40% (vt joonis 10). Puhas intressimarginaal kasvas omakorda nii hoiuste langenud intressikulude kui ka mõnevõrra tõusnud intressitulude tõttu. Krediitiasutuste kasumlikkuse paranemine väiksemate allahindluste ning kasvavate intressitulude arvelt on jätkuv suundumus. Kasumlikkuse paranemist toetavad ka madal ressursihind, viivislaenude vähenemine ning enamiku laenude baasintressi – euribori kasv.

Joonis 10. Krediitiasutuste kasumlikkuse näitajad (%)

Krediitiasutuste peamiseks tulullikaks on intressitulu. Nii nagu varasematel aastatel oli ka 2010. aastal krediitiasutuste peamiseks tulullikaks intressitulu, mida krediitiasutused teenisid eeskätt väljastatud laenudelt. Aasta arvestuses krediitiasutuste tulubaas 2009. aastaga võrreldes mõnevõrra vähenes. Aasta viimases kvartalis võis aga märgata positiivseid muutusi: kõik olulised tululiigid – intressitulu, teenustasutulu, tulud finantstehingutelt ning ka muud tulud – kasvasid (vt joonis 11). Intressitulu kasvu soodustab enamiku laenude baasintressi – euribori kasv ning ka laenude kvaliteedi paranemine. Kuna tulud on kasvanud, on paranenud ka agregeeritud kulu-tulu suhe, mis moodustas 2010. aasta lõpus 47,6%. Võrdluseks: 2009. aasta lõpus 51,6%.

Joonis 11. Krediitiasutuste tulud (mln kr) ja kulu/tulu suhe (parem skaala)

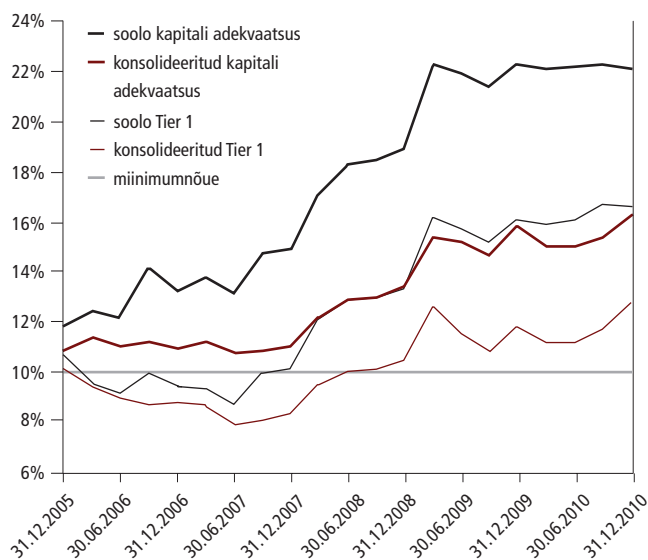

6.3. Kindlustusandjad

Krediidiasutused on hästi kapitaliseeritud

Seisuga 31. detsember 2010 moodustas krediidiasutuste kapitali adekvaatsuse koondnäitaja soolo arvestuses 22,07%. Aasta tagasi oli nimetatud näitaja 22,25%. Konsolideeritud tasemel vaadatuna moodustas 2010. aasta lõpus pangagruppide kapitali adekvaatsus 16,25% võrrelduna 15,72%-ga 2009. aasta lõpus (vt joonis 12). Aasta läbi püsis heal tasemel nii soolo kui ka konsolideeritud Tier 1 näitaja¹⁴: 2010. aasta lõpuks ulatus soolo Tier 1 näitaja 16,43% ning konsolideerituna 12,66%-ni (aasta tagasi vastavalt 15,96% ja 11,74%). Pangandussektori suurimaks riskiks on krediidirisk: selle riskiga kaalutud varad moodustasid 2010. aasta lõpus ligikaudu 80% kogu riskivaradeks konverteeritud positsioonidest. Sarnaselt varasematele aastatele ei võetud välisomandis olevatest krediidiasutustest ka 2010. aastal välja omanikutulu.

Joonis 12. Krediidiasutuste ja pangagruppide kapitali adekvaatsus (%)

2010. aastal tegutses Eestis tegevusloa alusel kaheksa kahju-kindlustusandjat, viis elukindlustusandjat ning kindlustusandjana piirikindlustuse alal MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond. Lisaks pakkus kahjukindlustusteenuseid Eestis oma filiaalide kaudu viis välisriigi kindlustusandjat. 2010. aasta lõpu seisuga oli piiriülese kindlustusteenuse pakkujate registrisse kantud 339 kahjukindlustus- ja 86 elukindlustusteenuse pakkujat.

Tegevust alustas uus kahjukindlustusandja

2010. aastal sai tegevusloa krediidikindlustusega tegelemiseks AS KredEx Krediidikindlustus. Tegemist on riigi omanduses oleva aktsiaseltsiga, mille aktsionärideks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium (osalus 66,7%) ning Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredEx (33,3%).

ERGO Kindlustuse AS-ile anti Finantsinspektiooni poolt täiendav tegevusloa raudtee veerevkoosseisu kindlustuse, veesõiduki valdaja vastutuskindlustuse ja finantskahjude kindlustusega tegelemiseks. Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS sai nõusoleku tegeleda piiriülese kindlustustegevusega Lätis ja Leedus.

Krediidikindlustuse pakkuja Euler Hermes Kreditversicherungs-AG lõpetas Eestis tegevuse filiaalina ning jätkab piiriüleste teenuste pakkimisega.

AS-i KredEx Krediidikindlustuse loomisega vähenes mitteresidentide otsese osaluse osakaal kindlustusandjate aktsiakapitalis 81%-lt 57%-le.

Baltikumiüleste kindlustusandjate loomine jätkus

2010. aastal jätkus ühte ja samasse finantsgruppi kuuluvate Balti riikide kindlustusandjate konsolideerumine. Kui varasemate ühendamine puhul on Euroopa äriühingu peakontor asutatud Eestisse, siis 3. jaanuaril 2011 tegevust alustanud ERGO Life Insurance SE on registreeritud Leedus ning Eestis ja Lätis tegutsevad filiaalid. ERGO Life Insurance SE ühendab endas elukindlustusandjad ERGO Elukindlustuse AS, ERGO Lietuva gyvybės draudimas AB ja ERGO Latvia dzīvība AAS.

¹⁴ Esimese taseme omavahendite osakaal riskiga kaalutud varadest. Esimese taseme omavahendite koosseis on sätestatud Krediidiasutuste seaduse § 73 lõikes 1

6.3.I. Elukindlustus- andjad

Kindlustusmaksete kasvu peapõhjuseks oli Balti riikide kindlustusandjate ühinemine

2010. aastal kogusid Eesti kindlustusandjad kindlustusmakseid 6,7 miljardit krooni ja maksid otsese kindlustuse nõudeid 3,1 miljardit krooni. Kindlustusmaksete maht kasvas 20,1%. Kui kahjukindlustuses kasvasid kindlustusmaksed 4,2%, siis elukindlustusandjad kogusid võrreldes varasema aastaga koguni 50,5% rohkem kindlustusmakseid, sealhulgas Eesti turul oli kasv 7%. Kasvu peamiseks põhjuseks olid 2009. aastal toimunud ühte ja samasse finantsgruppi kuuluvate Balti riikide kindlustusandjate ühendamisest, mille läbi lisandusid Läti ja Leedu filiaalides sõlmitud lepingud Eesti kindlustusandjate kindlustusportfellidesse. Ühinemised toimusid aasta kestel ja seega ei kajastu 2009. aasta mahtudes Läti ja Leedu kindlustusandjate andmed enne ühinemise hetke.

Elukindlustuse osakaal kasvas

Elukindlustuse osakaal kindlustusturul kasvas 2010. aastal 34%-lt 43%-le ja kahjukindlustuse osakaal kahanes vastavalt 57%-le koguturust. Muutuse peamiseks põhjuseks oli 2009. aasta lõpus toimunud Swedbank Elukindlustuse AS-i ja samasse gruppi kuuluva Leedu elukindlustusturu liidri Swedbank gyvybės draudimas AB ühinemine, mille tulemusena moodustus Swedbank Life Insurance SE peakontoriga Eestis ja filiaalidega Lätis ja Leedus.

2010. aastal kogusid elukindlustusandjad kindlustusmakseid 2,9 miljardit krooni, kindlustusmaksete maht kasvas 50,5%. Märkimisväärse kasvu põhjuseks on võrdlusbaasi muutus, kuna Swedbank Life Insurance SE moodustamisega seoses lisandusid 2010. aasta andmetesse kindlustusandja Leedu filiaali kindlustusmaksed. Eestis koguti 2010. aastal kõikidest elukindlustuses kogutud kindlustusmaksetest 43,8%, Lätis 15,5% ja Leedus 40,7%. Hüvitisi (sh ka tagasiostud) maksti välja 1,3 miljardi krooni eest.

Kõige osetum kindlustusliik oli kindlustus surmajuhtumiks Investeeringuriskiga elukindlustuse maksed kasvasid aastaga 60,2% ja traditsiooniliste elukindlustuslepingute- kindlustus surmajuhtumiks, kapitalikogumiskindlustus, sünni- ja abiellumiskindlustus ning annuiteet – kindlustusmaksed kasvasid 39,4%.

2010. aasta lõpu seisuga oli Eesti elukindlustusandjatel jõus 429 711 põhilepingut ja 316 514 lisakindlustuslepingut, jõusolevate lepingute arv kasvas eelneva aastaga võrreldes vastavalt 0,6% ja 2,6%.

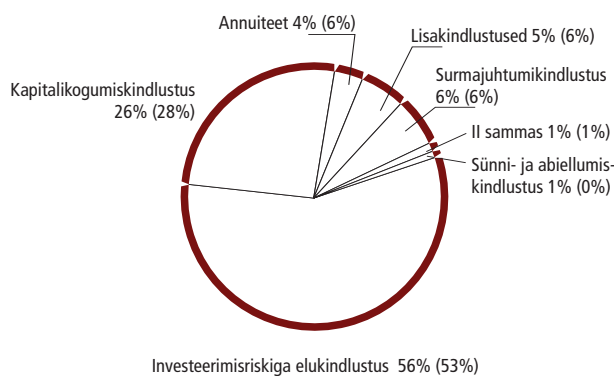
Kapitalikogumiskindlustuse lepingute arv vähenes aastaga 7,5%. Investeeringuriskiga elukindlustuse lepingud hõlmasid 34,2% ja kapitalikogumiskindlustuse lepingud 33,3% kõikidest aasta lõpul jõus olnud põhikindlustuslepingutest. Kolmandat aastat järjest oli kõige müüdumaks põhikindlustusliigiks kindlustus surmajuhtumiks lepingud, mis moodustasid 69,5% kõigist aasta jooksul sõlmitud uutest põhikindlustuslepingutest.

Investeeringisriskiga elukindlustuse maksed moodustavad endiselt üle poole kõigist kindlustusmaksetest

Kindlustusmaksete maht kasvas 2010. aastal kõikides kindlustusliikides peale annuiteedi. Kindlustusmaksete alusel oli kõige populaarsemaks kindlustusliigiks jätkuvalt investeeringisriskiga elukindlustus, mille maksete osakaal kasvas 53,2%-lt 56,7%-le (vt joonis 13). Ka uutelt lepingutelt kogutud kindlustusmaksete alusel oli endiselt populaarseim kindlustusliik investeeringisriskiga elukindlustus, siin koguti 84,4% kõigist maksetest.

Joonis 13. Elukindlustusliikide turuosad kindlustusmaksete alusel 2010

(sulgudes 2009)

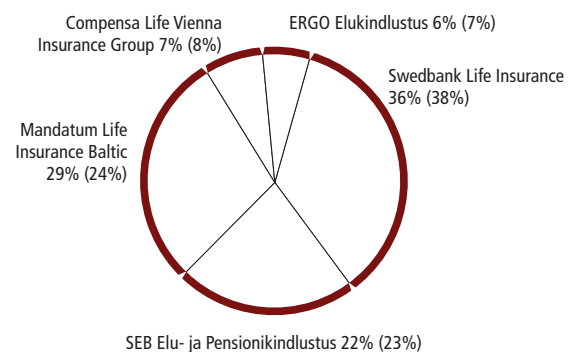
Kolm suurimat elukindlustusandjat kogusid Eesti elukindlustusturul 87% kindlustusmaksetest

Eesti turult kogusid elukindlustusandjad kindlustusmakseid kokku 1,3 miljardit krooni ja maksid välja hüvitisi 697 miljonit krooni. Kindlustusmaksed kasvasid aastaga ligi 6%. Eestis kogutud maksete alusel on jätkuvalt turuliidriks Swedbank Life Insurance SE, kes kogus ligi 36% kõikidest kindlustusmaksetest. Investeeringisriskiga elukindlustuse müügi jätkuv edu kasvatas SE Mandatum Life Insurance Baltic turuosa 24%-lt 29%-le (alates 1. juulist 2010 on SE Sampo Life Insurance Baltic ärinimi Mandatum Life Insurance Baltic SE).

AS-i SEB Elu- ja Pensionikindlustus turuosa maksete alusel oli 22%. Nimetatud kolme kindlustusandja maksed moodustasid 87% kõigist Eesti elukindlustusturul kogutud maksetest (vt joonis 14).

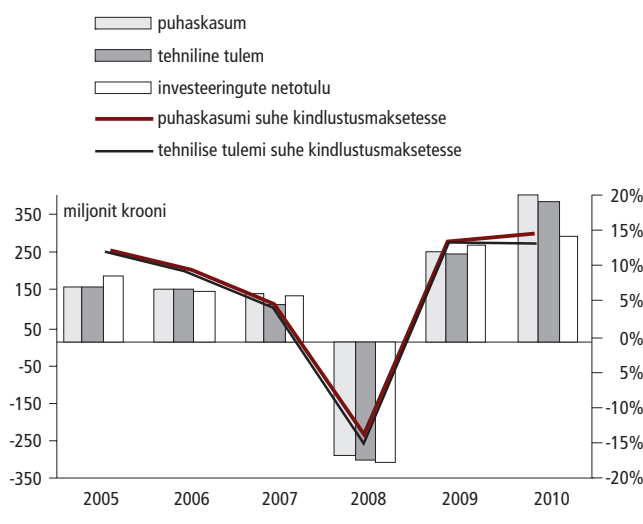
Joonis 14. Elukindlustusandjate turuosad Eestis kogutud kindlustusmaksete

alusel 2010 (sulgudes 2009)

Kõik elukindlustusandjad lõpetasid aasta kasumiga. Auditeerimata andmetel lõpetasid oma tegevuse 2010. aastal kasumiga kõik elukindlustusandjad. Elukindlustusandjate summaarne auditeerimata kindlustustehniline kasum aastal 2010 oli 378,9 miljonit krooni ja puhaskasum 399,9 miljonit krooni (vt joonis 15). Turuliidri Swedbank Life Insurance SE tulemus moodustas 83,1% koguturu puhaskasumist.

Joonis 15. Elukindlustusandjate kasum (tehniline tulem) ja kasumimarginaal (tehnilise tulemi marginaal) 2005–2010

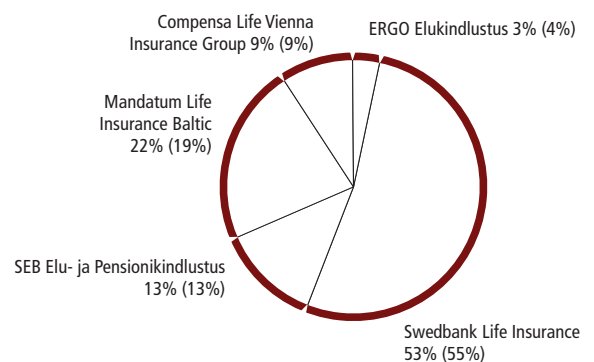

Elukindlustusandjate varad suurenesid aastaga 20%

Elukindlustusandjate varad suurenesid aastaga 20,1% ja ulatusid 2010. aasta lõpuks 13,6 miljardi kroonini. Kindlustusandjate kohustused kindlustusvõtjate ees ehk kindlustustehnilised eraldised ja garanteeritud finantskohustused kasvasid aasta jooksul 5,1% ning ulatusid aasta lõpuks 5,3 miljardi kroonini. Investeeringuriskiga elukindlustuslepingute finantskohustus suurenes aastaga 4,7 miljardilt kroonilt 6,3 miljardi kroonini. Kohustuste jagunemine kindlustusandjate lõikes on toodud joonisel 16.

Kõik elukindlustusandjad täitsid 2010. aasta lõpu seisuga kindlustustegevuse seadusest tulenevad nõuded seotud varale ja omavahendite suurusele.

Joonis 16. Elukindlustusandjate turuosad kindlustuslepingutest tulenevate kohustuste alusel 2010 (sulgudes 2009)

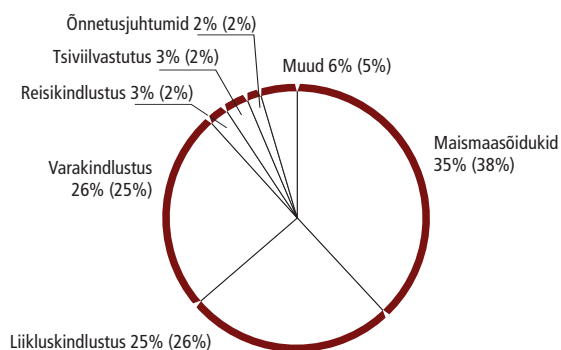
6.3.2. Kahju- kindlustusandjad

Kahjukindlustusandjad kogusid 2010. aastal kindlustusmakseid 3,8 miljardit krooni, aastane kasv oli 4% (2009. a kasv 3%). Reaalselt siiski kindlustusturu maht kahanes, kuna 2009. aasta võrdlusbaasi lisandusid seoses Euroopa äriühingu moodustamisega alates teisest poolaastast If P & C Insurance AS-i Leedu ja Läti filiaalide kindlustusmaksete mahud. Väljamakstud kahjunõuete kogusumma ulatus 2010. aastal 2,3 miljardi kroonini, kasvades võrreldes 2009. aastaga 8%.

Sõidukitega seotud kindlustusliikide kindlustusmaksete osakaal vähenes

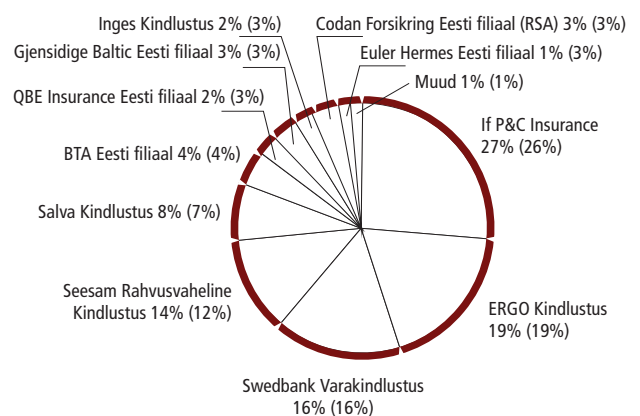
Kui 2009. aastal vähendas kahjukindlustusturul sõidukikindlustuse osakaalu autode müügi langus ja statistikasse lisandunud Läti ning Leedu kindlustusportfellide erinev struktuur, siis 2010. aasta langust mõjutas lisaks veel ka kindlustustariifide langusest tulenev mahtude vähenemine (vt joonis 17). Kuna kahjukindlustuses toimuvad muutused majanduskeskkonna muutusega võrreldes pooleaastase kuni aastase hilinemisega, siis mõningast mahtude kasvu võib oodata alles 2011. aastal.

Joonis 17. Kahjukindlustusliikide turuosad otsese kindlustuse kindlustusmaksete alusel 2010 (sulgudes 2009)

Kahjukindlustusandjad kohanesid muutunud oludega erinevalt Eesti kahjukindlustusturu osaliste hulgas toimus 2010. aastal kaks märkimisväärset muutust, mõlemal juhul oli tegemist krediidikindlustusturuga. Peamiselt seetõttu vähenes filiaalide osakaal Eestis kogutud kindlustusmaksete mahus 14%-ni. Eesti kahjukindlustusturu mahuks 2010. aastal kujunes 3,4 miljardit krooni, mis tähendab turu vähenemist aastases võrdluses 11% võrra. Suurimad langejad on kaotanud mahtudes üle kolmandiku, kuid on ka teenusepakkujaid, kes on suutnud oma mahtudega jääda 2009. aastaga võrreldes samale tasemele või isegi suurendada kogutud kindlustusmaksete summat (vt joonis 18).

Joonis 18. Kahjukindlustusandjate turuosad Eestis kogutud kindlustusmaksete alusel 2010 (sulgudes 2009)

Kolme suurima kahjukindlustusandja kindlustusmaksete maht kasvas 79%-ni turu kogumahust

Eestis tegevusloa alusel tegutsevate kahjukindlustusandjate järjestuses 2010. aastal muutusi ei toimunud. Turuliidri positsiooni kindlustas If P&C Insurance AS, kelle mahtudele lisandusid läbi 2010. aasta Leedu ja Läti filiaalide poolt kogutud kindlustusmaksed. Teise positsiooni säilitads ERGO Kindlustuse AS, kolmandal kohal on Swedbank Varakindlustus AS¹⁵. Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS suutis ühena vähestest oma kindlustusmaksete mahu ka reaalselt säilitada. Suurim langeja oli 2010. aastal AS Inges Kindlustus. Kogutud kindlustusmaksid mitmekordistas D.A.S. Õigusabikulude Kindlustuse AS, kuid sarnaselt teisel poolaastal 2010 tegevust alustanud KredEx Krediidikindlustuse AS-ga jäävad nende kindlustusandjate mahud koguturul väheoluliseks.

Edasikindlustuse osakaal kindlustusmaksetes vähenes

2010. aastal jäi edasikindlustuse osakaal kindlustusmaksetest kindlustusandjate lõikes vahemikku 3%-st 43%-ni. Kokkuvõttes vähenes 2010. aastal edasikindlustuse osakaal kahjukindlustusturul kindlustusmaksetes 7%-ni ning jätkub suundumus kindlustusandjate omavastutuse suurenemisele.

Kahjusagedus kasvas

2010. aasta kujunes kahjukindlustussektoris kokkuvõttes kasumlikuks ning seda vaatamata nii aasta alguses kui ka lõpus valitsenud ekstreemsetele ilmastikuoludele. Samas nii neto kahjusuhe¹⁶ kui ka bruto kahjusuhe kasvasid. Kahjusuhte kasvamise peamiseks põhjusteks olid nii ilmastikuoludest tingitud kahjude rohkus, kus lühemate perioodide lõikes tõusis kahjusagedus ligi kahekordseks, kui ka alanenud kindlustustariifide mõju näitajale. Kahjukindlustuse bruto kahjusuhe oli 2010. aastal 60% (2009. aastal 60%), neto kahjusuhe kasvas 62%ni (2009. a 57%).

2010. aastal pöörasid kahjukindlustusandjad varasemast suuremat tähelepanu müügitgevusele, mistõttu kasvasid nii bruto ja neto kulusuhted¹⁷ 25%-ni. Seetõttu kasvas 2010. aasta bruto kombineeritud suhe¹⁸ 85%-ni ning kindlustusandjate kasumlikust iseloomustav neto kombineeritud suhe kasvas 87%-ni.

¹⁵ Alates 1. märtsist 2011 Swedbank P&C Insurance AS

¹⁶ Kahjusuhe = esinenud kahjunõuete suhe kindlustusmaksetesse (brutonäitaja sisaldab edasikindlustuse osa)

¹⁷ Administratiivkulude ja periodiseeritud sõlmiskulude suhe kindlustusmaksetesse

¹⁸ Kombineeritud suhe = kahjusuhe + kulusuhe (brutonäitaja sisaldab edasikindlustuse osa)

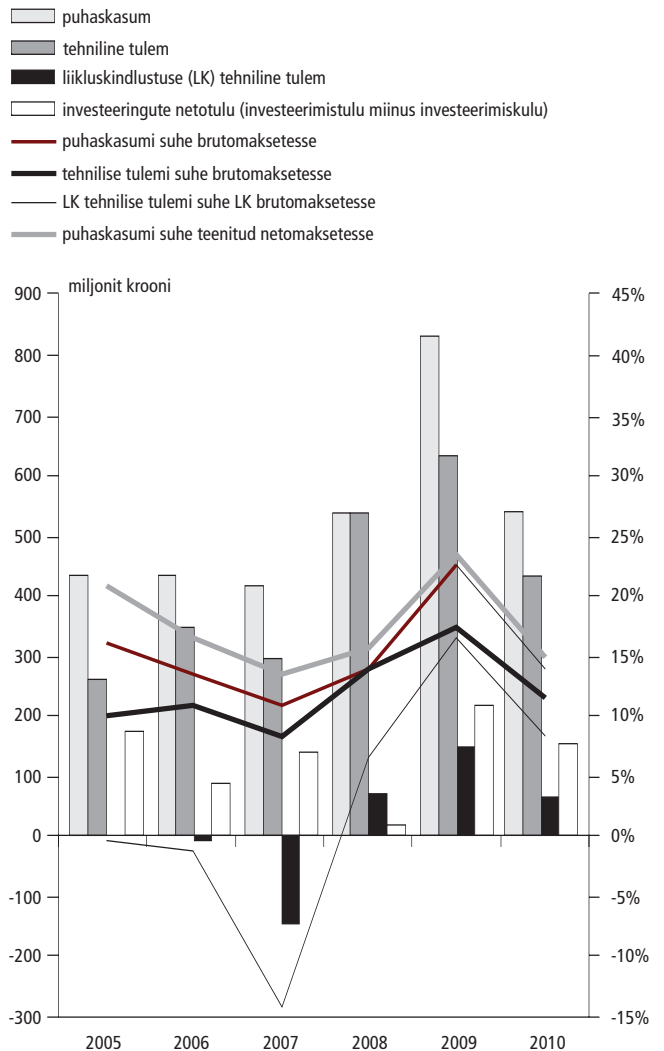
Kahjukindlustusandjate puhaskasum vähenes 35%

Kahjukindlustussektori jaoks oli 2010. aasta kasumlik¹⁹: puhaskasumina teeniti 543 miljonit krooni, sealhulgas tehnilise tulemina 433 miljonit krooni ja investeerimistegevusest 154 miljonit krooni. Võrreldes eelneva aastaga vähenesid nii tehniline tulem kui investeringute tulem. Tehnilise tulemi kahanemise põhjustas kasvanud kahjusid ning investeerimistulemuse nõrgenemise taga oli intressimäärade langus (vt joonis 19).

Kahjukindlustusandjate varad kasvasid 15%

Kahjukindlustusandjate varade maht oli 2010. aasta lõpus 7,4 miljardit krooni. Kindlustusandjate kindlustustehniliste eraldiste (netona edasikindlustusest) maht jäi 2010. aasta lõpus samale tasemele summas 2,9 miljardit krooni. Investeeringuid koos raha ja rahaekvivalentidega aga kasvasid kokku 6,6 miljardit kroonini. 2010. aasta lõpu seisuga täitsid kõik kahjukindlustusandjad kindlustustegevuse seadusest tulenevad nõuded seotud varale ja omavahendite suurusele.

Joonis 19. Kahjukindlustusandjate kasum (tehniline tulem) ja kasumi-marginaal (tehnilise tulemi marginaal) 2005–2010

¹⁹ Auditeerimata andmed

6.4. Fondivalitsejad ja fondid

6.4.I. Fondivalitsejad

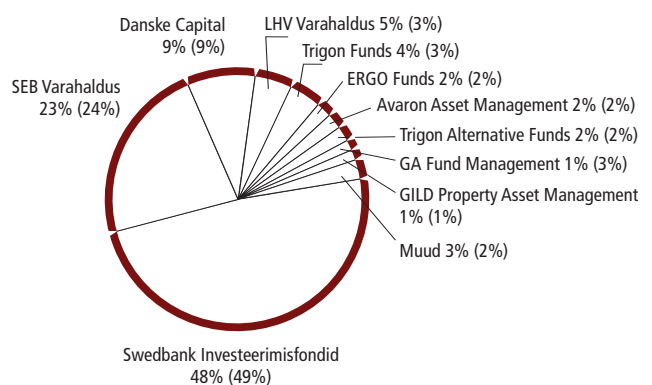
2010. aasta lõpus omas Eestis tegevusluba 16 fondivalitsejat. Aasta jooksul lahkus turult fondivalitseja KOBE Asset Management AS. 2009. aastal tegevusloa saanud KOBE Asset Management AS teenuste osutamist ei alustanudki, vaid ettevõtte soovil tunnistas Finantsinspeksioon 27. jaanuaril 2010 tema tegevusloa täielikult kehtetuks. 2010. aastal väljastati täiendav tegevusluba EfTEN Capital AS-ile investeerimisnõustamisega tegelemiseks ning kliendi jaoks fondi osakute või aktsiate hoidmise teenusega tegelemiseks AS-ile Trigon Funds.

Mitme fondivalitseja omanike ringis toimus olulisi muutusi Finantsinspeksiooni 2009. aastal alanud järelevalvemenetlus tõi kaasa muudatused ASi GILD Fund Management tegevuses. 2010. aastal andis Finantsinspeksioon TPP Holdings OÜ-le ja selle ainuosanik Tõnu Pekk'ile loa olulise osaluse (75%) omandamiseks ASis GILD Fund Management²⁰. Neva Capital OÜ sai loa olulise osaluse omandamiseks Redgate Asset Management AS-is. AS LHV Group suurendas korduvalt oma osalust AS-is LHV Varahaldus ja alates 11. veebruaril 2011 on ta fondivalitseja ainuomanik.

Domineerivad krediidasutustega seotud fondivalitsejad

Turukontsentratsioon 2010. aastal oluliselt ei muutunud ja kolm suurimat turuosalist Swedbank Investeerimisfondid AS, AS SEB Varahaldus ja Danske Capital AS kontrollisid jätkuvalt 80% fonditurust. 2009. aasta lõpu seisuga ulatus turukontsentratsioon 82%-ni. Täheldada võis väiksemat turu ümberjagamist. AS LHV Varahaldus kasvatas oma turuosa 3%-lt 5%-ni. Ettevõtte positsiooni parandas kohustusliku kogumispensioni fondide klientide liitumine LHV pensionifondidega. Turuosa kaotas oluliselt riskikapitalifondi valitsev AS GA Fund Management, kelle positsioon vähenes fondi mahu kahanemise tõttu 3%-lt 1%-ni (vt joonis 20).

Joonis 20. Fondivalitsejate turuosad vastavalt valitsetavate investeerimisfondide mahtudele 2010 (sulgudes 2009)

²⁰ Alates 10. märtsist 2010 on AS GILD Fund Management uus ärinimi AS GA Fund Management

Investeeringufondide kogumaht ulatus 27,5 miljardi kroonini. Fondivalitsejate poolt valitsetavate investeeringufondide turuväärtus kasvas 2010. aasta jooksul 12%. Fondide kogumaht ulatus aasta lõpus 27,5 miljardi kroonini. Sellest 60% moodustasid kohustuslikud pensionifondid ja 25% aktsiafondid. Väärtpaberiportfellide valitsemise teenust pakkus kaheksa fondivalitsejat ja valitsetavate väärtpaberiportfellide kogumaht küündis aasta lõpus 12,6 miljardi kroonini.

Fondivalitsejate poolt osutatavate teenuste valik on eeltoodust veelgi laiem. Fondivalitsejad pakkusid ka investeeringunõustamise teenust, kliendi jaoks fondiosakute või aktsiate hoidmise teenust ning mõned fondivalitsejad osutasid kolmandatele isikutele nõustamise ja vara valitsemise teenust vara liigi puhul, mille suhtes nad on fondi valitsemise õiguse saanud. Fondivalitsemise teenust osutati edasiantud tegevuste raames ka nendele fondidele, mida või mille vara fondivalitsejad ise ei valitse.

Fondivalitsejate varade kogumaht kasvas 13%

Fondivalitsejate varade kogumaht ulatus 2010. aasta lõpus 1,6 miljardi kroonini. Aasta lõpu seisuga moodustasid suurima osa varadest raha ja raha ekvivalendid (31% bilansimahust), laenud (23%), investeeringud enda valitsetavatesse pensionifondidesse (19%) ning tähtajalised hoiused (17%). Suurimad muutused bilansi struktuuris olid raha ja raha ekvivalentide kasv 8% võrra ning tähtajaliste hoiuste vähenemine 5% võrra.

Fondivalitsejate koondkasum oli 164 miljonit krooni

2010. aastal teenis fondivalitsejate sektor auditeerimata andmetel kasumit 163,6 miljonit krooni, mis on 4,5 korda enam kui 2009. aastal. Aasta lõpetasid kahjumiga kaks fondivalitsejat kuueteistkümnest, kuid märkimisväärse kahjumi summas 19 miljonit krooni teenis ainult AS LHV Varahaldus. Sektori omakapitali tulukus kasvas aastaga 3%-lt 11%-ni.

Sektori neto teenustasutulud kasvasid 2010. aastal ligi 10%, brutosummana 17%. Finantstulu ulatus kokku 46,2 miljonit kroonini, kusjuures aasta varem teenis sektor finantsinvesteeringutelt 57,0 miljonit krooni kahjumit. Püsivate üldkulude kogumaht 2010. aastal märkimisväärselt ei muutunud.

Fondivalitsejate sektori omavahendite ülejääk omavahendite normatiivist on jätkuvalt suur ja 2010. aasta lõpus oli normatiiv kaetud 357% ulatuses. 2009. aastal oli vastav näitaja 324%. Mitme ettevõtte puhul suurendas neto-omavahendite ülejääki 2009. aastal teenitud kasumi jätmise ettevõttesse ja püsivate üldkulude mahu vähenemise tõttu vastava normatiivi vähenemine. Kõik pensionifondide valitsemise teenust pakuvad fondivalitsejad täitsid pensionifondide osakute omamisele kehtestatud nõuded.

6.4.2. Investeerimis- ja pensionifondid

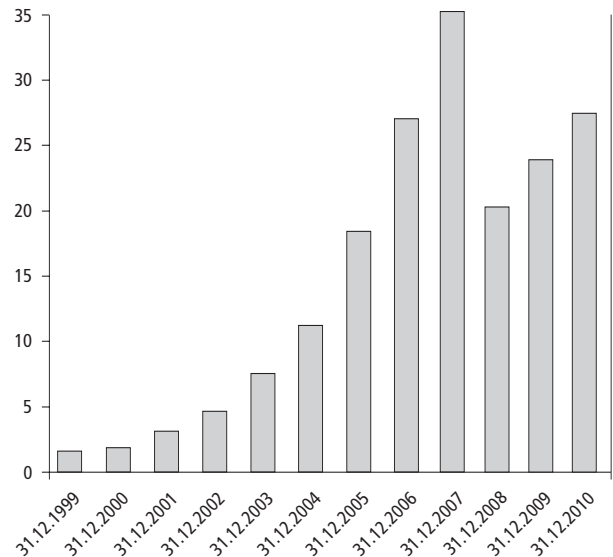
2010. aasta oli maailma finantsturgude jaoks seoses Kreeka ja Iirimaa võlaprobleemidega keeruline, mured sarnaste arengute pärast mitmes eurosooni riigis hoidsid investoreid pinges. Majanduse kasvuväljavaated aastaga siiski oluliselt paranesid. Aktsiaturud tõusid peaaegu kõikjal maailmas, taastudes 2008. aasta septembri tasemel. Võlakirjaturgu iseloomustas ettevõtete võlakirjade tootluse kasv. Üleilmsed suundumused kajastusid ka Eesti investeerimis- ja pensionifondide arengus. Üldkokkuvõttes oli 2010. aasta Eesti fondisektori jaoks edukas – aastat iseloomustas fondide mahtude stabiilne kasv ning enamik fonde saavutas positiivse tootluse.

2010. aasta lõpu seisuga oli Eestis registreeritud 78 investeerimis- ja pensionifondi.

Investeerimis- ja pensionifondide turule lisandus 2010. aastal 5 uut fondi: 2 aktsiafondi, 2 kohustusliku pensionifondi ja 1 kinnisvarafond. Samal ajal likvideeriti 1 likviidsusfond, 1 aktsiafond ning ühendati 2 aktsiafondi.

Eestis registreeritud investeerimisfondide, sh pensionifondide varade puhasväärtus kasvas aastaga 12% ehk 2,9 miljardi krooni võrra, ulatudes aasta lõpuks 26,9 miljardi kroonini (vt joonis 21).

Joonis 21. Investeerimisfondide, sh pensionifondide vara puhasväärtuse dünaamika 1999-2010 (mld kr)

Aktsiafondide varade maht kasvas

Aktsiafondide toel kasvas investeerimisfondide (v.a pensionifondid) varade maht aastaga 0,7 miljardi krooni võrra.

Eestis registreeritud aktsiafondide varade maht suurenes aasta alguse 5,6 miljardilt kroonilt aasta lõpuks 7 miljardile kroonile ehk 24% (vt joonis 22). Varade maht on kasvanud suhteliselt ühtlaselt kõikide aktsiafondide lõikes, seejuures on aktsiafondide osakuomanike arv aastaga vähenenud. Kokkuvõttes ulatus aktsiafondide osakuomanike arv aasta lõpus 23 987-ni Võrdluseks: 2009. aasta lõpus oli aktsiafondide osakuomanike arv 25 542.

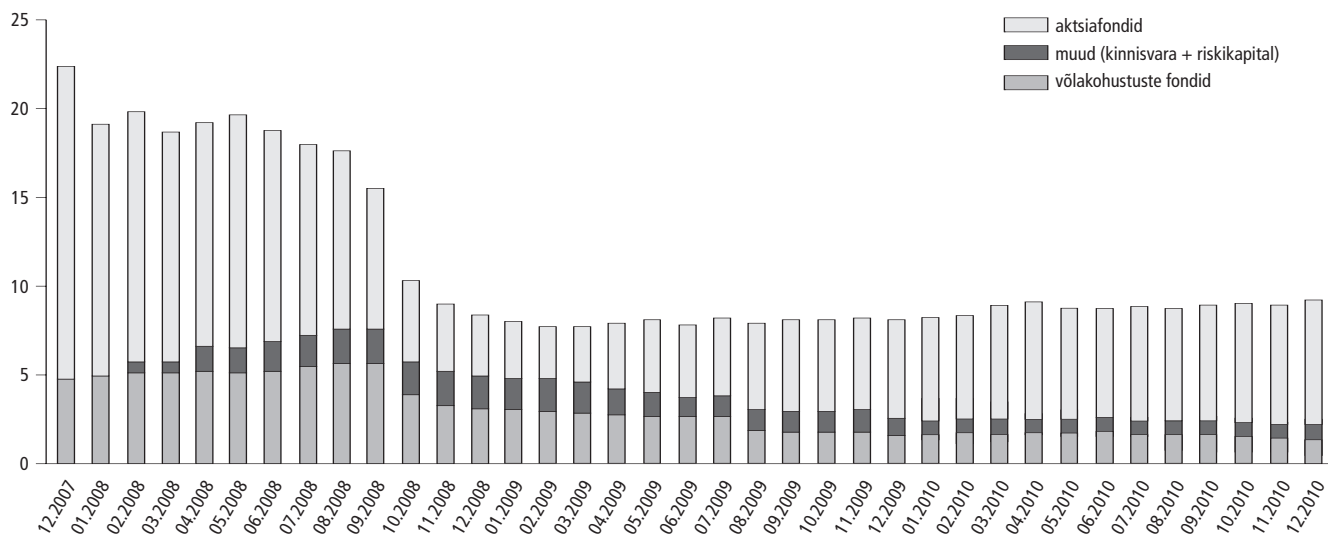
Jätakuvalt madala huvi tõttu võlakohustuste fondide (likviidsus- ja intressifondid) vastu ning mitmete võlakohustuste fondide likvideerimise tulemusena vähenes võlakohustuste fondide varade maht 2010. aastal 4% võrra, moodustades aasta lõpuks

0,9 miljardit krooni. 2010. aasta lõpus likvideeriti Danske Invest Likviidsusfond ning alustati Swedbank Private Debt Fondi ja SEB Likviidsusfondi likvideerimisega. Mõlema fondi likvideerimise põhjuseks oli Eesti üleminek eurole 1. jaanuarist 2011, mis muutis nende fondide edasise valitsemise ebaotstarbekaks

Kuna SEB Likviidsusfondi kasutasid oma igapäevaste rahavoo- gude juhtimiseks aktiivselt eraisikud, siis selle fondi likvideerimise algatamine mõjutas ka võlakohustuste fondide osakuomanike arvu tervikuna. Eestis registreeritud võlakohustuste fondide osakuomanike arv langes aasta lõpuks 658-ni. Võrdluseks: 2009. aasta lõpus oli võlakohustuste fondide osakuomanike arv 1 955.

Muude fondide – kinnisvara- ja riskikapitalifondide – varade maht vähenes aastaga 7%, moodustades aasta lõpuks 0,9 miljardit krooni. Muude fondide osakuomanike arv oli aasta lõpus 585. Võrdluseks: 2009. aasta lõpus oli nimetatud arv 591.

Joonis 22. Investeerimisfondide varade maht (mld kr)

Pensionifondide varade maht kasvas

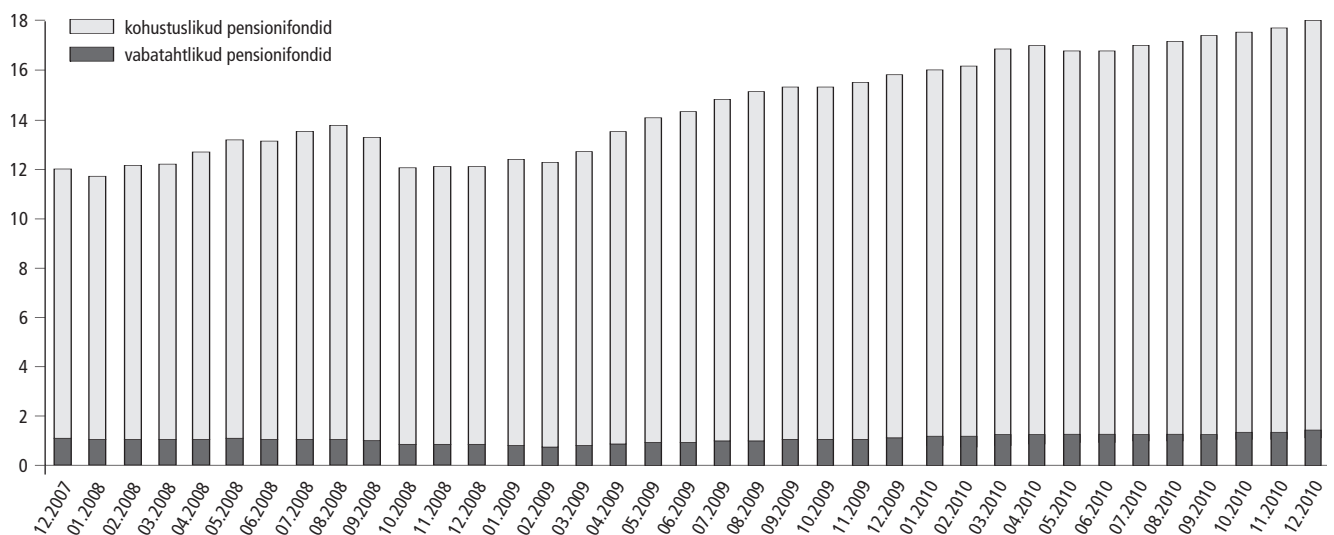
2010. aastal jätkus kohustuslike pensionifondide varade mahu kasv, mis suurenes aastaga 13%, kasvades 14,8 miljardilt kroonilt 16,7 miljardi kroonini. Kohustuslike pensionifondide varade mahu kasvule aitas kaasa sissemaksete osaline taastumine alates 2010. aasta algusest.

Aasta vältel kasvas kohustuslike pensionifondide varade maht keskmiselt 155 miljonit krooni kuus, mis jäi maha 2009. aasta tempost. Võrdluseks: 2009. aastal kasvas kohustuslike pensionifondide maht keskmiselt 283 miljonit krooni kuus.

Kohustuslike pensionifondide osakuomanike arv oli aasta lõpus 662 715. Võrdluseks: 2009. aasta lõpu seisuga oli kohustuslike pensionifondide osakuomanike arv 645 045. Siinkohal tuleb aga silmas pidada, et osa eraisikutest kogub pensioni läbi mitme kohustusliku pensionifondi, seega II pensioni sambaga liitunute tegelik arv on osakuomanike arvust väiksem.

Vabatahtlike pensionifondide varade maht kasvas aastaga 24% ehk 0,3 miljardi krooni võrra, moodustades aasta lõpus kokku 1,4 miljardit krooni (vt joonis 23). Vabatahtlike pensionifondide osakuomanike arv oli aasta lõpus 53 442 (2009. aasta lõpu seisuga 53 921).

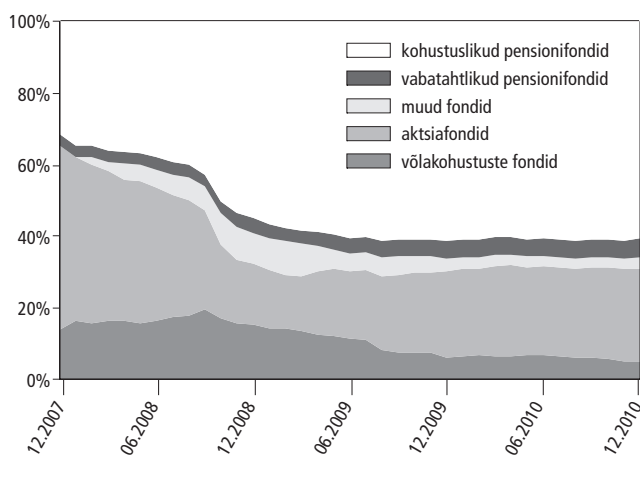
Joonis 23. Pensionifondide varade maht (mld kr)

Pensionifondid moodustavad endiselt 2/3 fonditurust

Eesti fondituru struktuur püsis 2010. aastal stabiilsena, kohustuslike pensionifondide osakaal suurenes 61%-lt 62%-le turu kogumahust. Vabatahtlike pensionifondide osakaal jäi 5%-le turu kogumahust. Aktsiafondide osakaal suurenes 23%-lt 26%-ni, võlakohustuste fondide osakaal vähenes 6%-lt 3%-ni turu kogumahust. Muude fondide osakaal vähenes 4%-lt 3%-ni turu kogumahust (vt joonis 24).

**Joonis 24. Erinevat tüüpi fondide osakaalud kogu fondituru mahust
31.12.2007–31.12.2010**

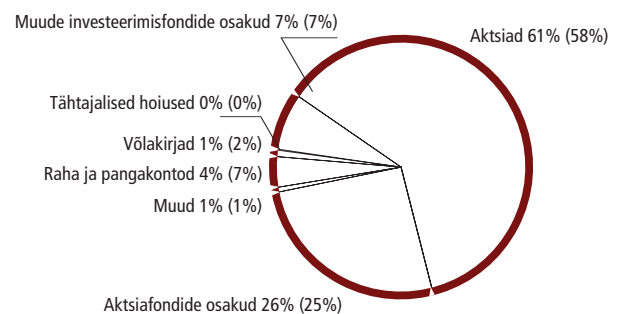

Aktsiainvesteeringud on kasvanud

Eri liiki fondide investeeringud aktsiariski kandvatesse instrumentidesse suurenesid 2010. aasta jooksul nii mahuliselt kui ka protsentuaalselt.

2010. aastal suurenes aktsiafondide investeeringute koondportfellis aktsiainvesteeringute osakaal 83%-lt 87%-ni ning seda peamiselt otseinvesteeringute arvelt. Otseinvesteeringud aktsiatesse suurenesid 58%-lt 61%-ni, sealhulgas on suurimad investeeringud tehtud Venemaale 22%²¹, Türgi 9% ning Poolasse 7%. Aktsiafondide investeeringud teistesse aktsiafondidesse kasvasid 25%-lt 26%-ni. Aktsiafondide investeeringud võlakirjadesse vähenesid 2%-lt 1%-ni koguinvesteeringutest ning investeeringud võlakohustuste fondidesse püsisid muutumatuna 7% tasemel. Tähtajalisi hoiuseid 2010. aasta lõpu seisuga aktsiafondide investeeringute koondportfellis ei olnud, raha ja pangakontod vähenesid 7%-lt 4%-ni kogu portfelist (vt joonis 25).

**Joonis 25. Aktsiafondide varade struktuur seisuga 31.12.2010
(sulgudes 31.12.2009)**

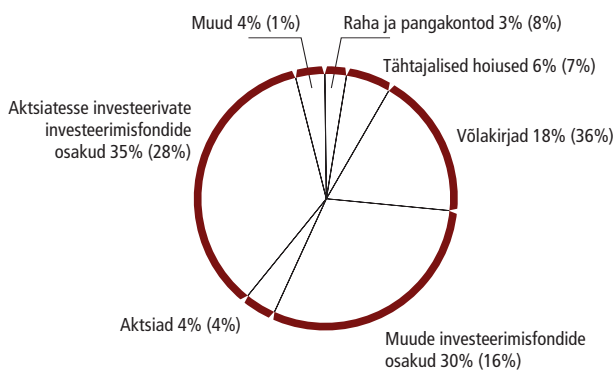

²¹ Osakaal kogu investeerimisportfelist

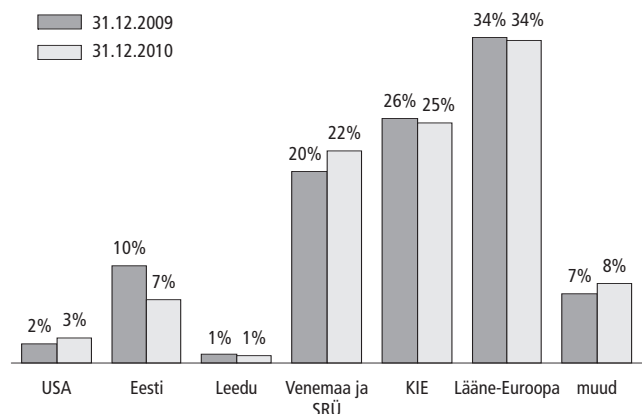
Ka kohustuslike pensionifondide koondportfellis toimus liikumine aktsiariski suurendamise suunas. 2010. aastaga suurenesid investeeringud aktsiafondide osakutesse, osakaal tõusis 28%-lt 35%-ni. Otsesed investeeringud aktsiatesse moodustasid 4% kogu koondportfellist. Võlakirjade osakaal vähenes aastaga 36%-lt 18%-ni kogu koondportfellist (millest 4%²² on investeeritud Prantsusmaa emitentidesse, 3% Leedu emitentidesse ning 2% Eesti emitentidesse). Investeeringud võlakohustuste fondide osakutesse suurenesid aasta jooksul 16%-lt 30%-ni. Tähtajaliste hoiuste osakaal vähenes 7%-lt 6%-ni ning raha ja pangakontode osakaal vähenes 8%-lt 3%-ni kogu kohustuslike pensionifondide portfellist (vt joonis 26).

Joonis 26. Kohustuslike pensionifondide varade struktuur seisuga 31.12.2010 (sulgudes 31.12.2009)

Suurimad investeeringud on tehtud arenevatele turgudele 2010. aastal olid aktsiafondide huviorbiidis jätkuvalt arenevad turud: aasta lõpu seisuga oli 25% aktsiafondide varadest investeeritud Kesk- ja Ida-Euroopa turgudele ning 22% aktsiafondide varadest Venemaale ja SRÜ riikidesse. Tegelikud investeeringud arenevatele turgudele on veelgi suuremad, sest osa investeeritud on lisaks tehtud sellistesse Lääne-Euroopas registreeritud investeerimisfondidesse, mis keskenduvad investeerimisel samuti arenevatele turgudele (vt joonis 27).

Joonis 27. Aktsiafondide investeeringute geograafiline jaotus

Aktsiafondide investeeringud Eestis registreeritud instrumentidesse moodustasid 7% aktsiafondide portfellist, millest omakorda 4% oli pangakontodel hoitav raha. Otsesed investeeringud Eestis registreeritud väärtpaperitesse moodustasid 2010. aasta lõpu seisuga 1% kogu aktsiafondide investeeringuportfellist.

Venemaa ja SRÜ emitentide instrumentid moodustasid 22% aktsiafondide portfellist. Kesk- ja Ida-Euroopa emitentidest suurima osakaaluga olid Türgi 9% ja Poola 7%-ga. Lääne-Euroopa emitentidesse tehtud investeeringute osakaal jäi 2010. aastal 34% tasemele, millest investeeringud Luksemburgis registreeritud instrumentidesse moodustasid 16% ja investeeringud lirimaale registreeritud instrumentidesse 10% aktsiafondide investeeringuportfellist.

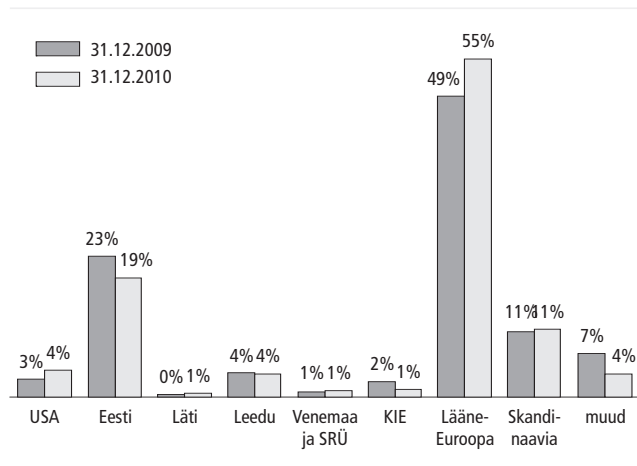
²² Osakaal kogu investeerimisportfellist

Kohustuslike pensionifondide investeringute geograafilist jaotust iseloomustab konservatiivsem lähenemine. Emitentidest prevaleerivad arenenud maade emitendid, riskantsematesse piirkondadesse investeeritakse pigem läbi teiste investeerimisfondide (vt joonis 28).

Lääne Euroopa emitentidesse tehtud investeringute osakaal suurenes 2010. aasta jooksul 49%-lt 55%-ni. Sealhulgas olid suurima osakaaluga investeringud Luksemburgis registreeritud instrumentidesse 24%²³, Prantsusmaal registreeritud instrumentidesse 19% ja Iirimaa instrumentidesse 5% ulatuses.

Investeringud Eestis registreeritud instrumentidesse moodustasid kohustuslike pensionifondide portfelist 19%, kuid see number hõlmab ka tähtjalisi hoiseid ja pangakontosid, mis on avatud Eestis registreeritud krediitiasutustes. Otsesed investeringud Eestis registreeritud väärtpaberitesse moodustasid 2010. aasta lõpu seisuga 3% investeringute koguportfelist, 9% moodustasid hoised ja pangakontod ning 3% investeringud muudesse investeerimisfondidesse (mis on omakorda enamasti Ida-Euroopa või Venemaa suunitlusega).

Joonis 28. Kohustuslike pensionifondide investeringute geograafiline jaotus

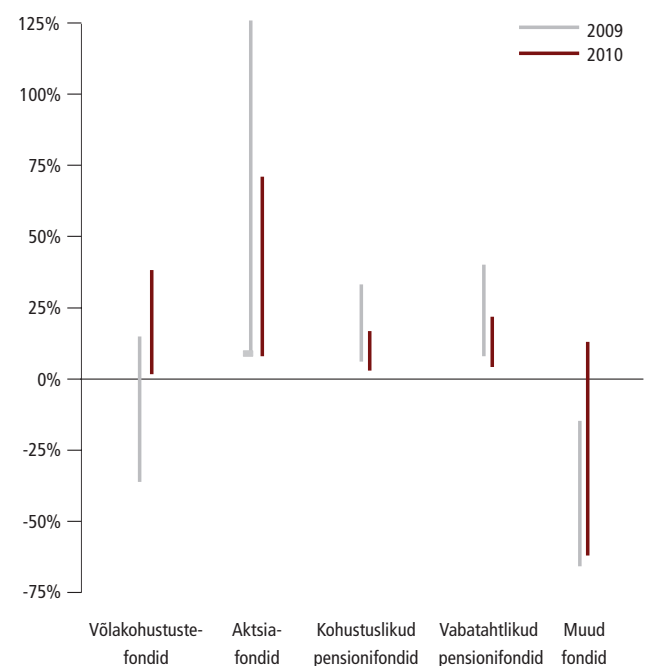

Enamiku fondide tootlus oli positiivne

2010. aastal oli enamike investeerimis- ja pensionifondide aastatootlus positiivne. Negatiivne oli tootlus vaid mõnel kinnisvara- ja riskifondil.

Võlakohustuste fondide tootlus jäi vahemikku +1% kuni +37%, aktsiafondide tootlus vahemikku +7% kuni +70%, kohustuslike pensionifondide tootlus vahemikku +2% kuni +16%, vabatahtlike pensionifondid tootlus vahemikku +3% kuni +21% ning muude fondide tootlus vahemikku -63% kuni +12% (vt joonis 29).

Joonis 29. Aastatootluse vahemikud eriliigiliste fondide lõikes

²³ Luksemburgi suur osakaal tuleneb investeerimisest läbi Luksemburgis registreeritud investeerimisfondide. Samas suurim osa nendest fondidest on arenevate turgude suunitlusega

6.5. Investeerimisühingud

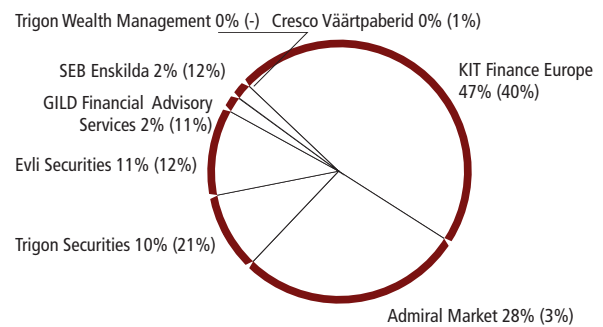
Tegevust alustas üks uus investeerimisühing

Finantsinspektsiooni poolt väljastatud tegevusloa alusel tegutses 2010. aasta lõpu seisuga Eestis kaheksa investeerimisühingut. Aasta jooksul alustas tegevust üks uus investeerimisühing – AS Trigon Capital kontserni kuuluv AS Trigon Wealth Management.

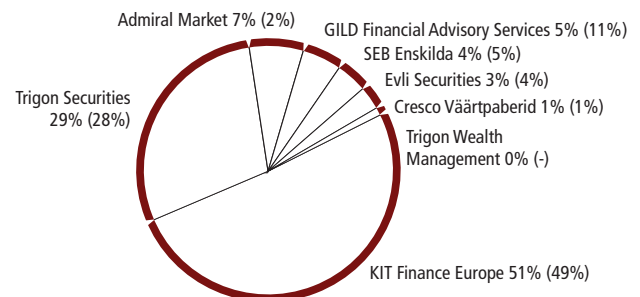
Suurim investeerimisühing on endiselt AS KIT Finance Europe. Suurimaks investeerimisühinguks nii bilansimahu, tulude kui ka hallatavate klientide varade järgi oli 2010. aastal jätkuvalt AS KIT Finance Europe (vt joonis 30 ja 31). Aastaga on kiire arengu läbi teinud 2009. aastal tegevust alustanud internetipõhisele väärtpaberivahendustegevusele spetsialiseerunud Admiral Markets AS, kes tõusis teenitud tulude järgi sektori suuruselt teiseks ettevõtteks.

AS GILD Financial Advisory Services kaotas märgatavalt turuosa. Ettevõtte tulud kahanesid aastaga peaaegu kaks korda pärast seda, kui firma vastu esitati kahtlustus seoses investeerimiskelmusega ning oluline osa ettevõtte varadest seoti kasutamiskiirangutega.

Joonis 30. Investeerimisühingute turuosad tulude järgi 31.12.2010
(sulgudes 31.12.2009)

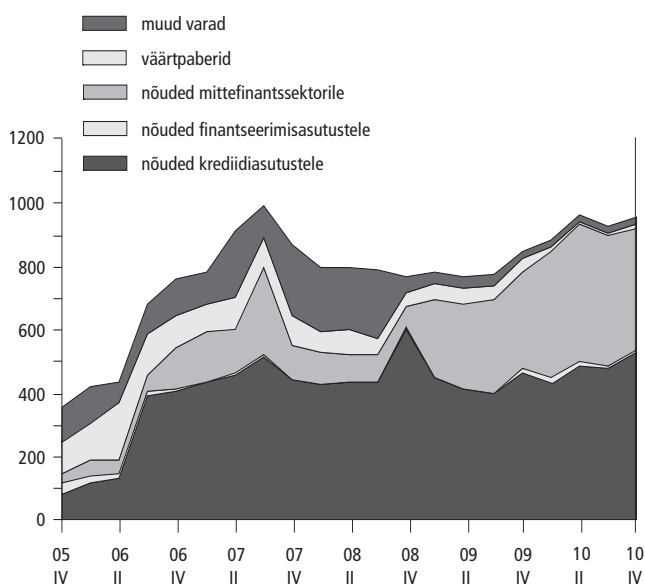

Joonis 31. Investeerimisühingute turuosad varade mahu järgi 31.12.2010
(sulgudes 31.12.2009)

Investeeringusühingute varade maht kokku moodustas 31. detsembri 2010 seisuga 953 miljonit krooni, kasvades aastaga 12% võrra. Suurema osa (55%) investeeringusühingute varadest moodustasid krediitiasutustesse paigutatud hoiused (vt joonis 32).

Joonis 32. Investeeringusühingute varade struktuur (tuh kr)

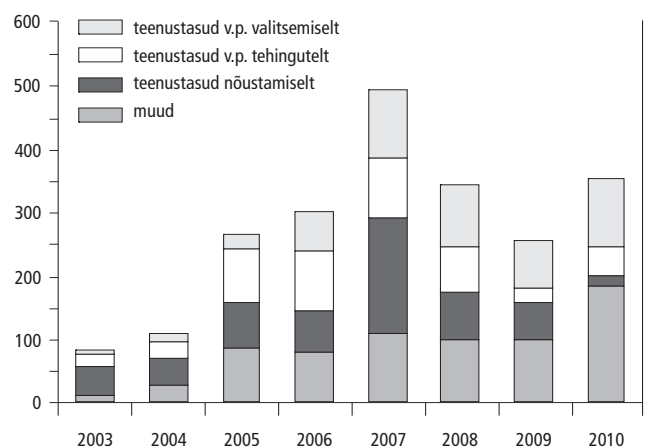
Investeeringusühingute bilansilised riskid on madalad

Investeeringusühingute bilansis oli vaid 8 miljoni krooni väärtuses väärtpaberinvesteeringud, millest suurema osa moodustasid pikaajalised strateegilised investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse. Sektori varades puudusid üldjuhul tururiski kandvad positsioonid. Investeeringusühingute bilansilised riskid püsisid madalal tasemel, kuna enamik investeeringusühingutest teenib tulu investeerimisteenuste müügist ja tehingute vahendamisel ning ei võta oma arvel riske (vt joonis 33).

Erandiks on Admiral Markets AS, kes aktiivselt kaupleb oma arvel tuletisinstrumentiga eesmärgiga teenida tulu turuhindade liikumistelt.

Võõrvahenditega finantseerimist investeeringusühingud ei kasuta, sektori ressurssidest moodustas 97% omakapital. Peaaegu kõikide investeeringusühingute bilanssides esines olulisi riskide kontsentreerumisi Euroopa Liidu ja kolmandate riikide krediitiasutuste suhtes. Euroopa Liidu panganduse direktiivis tehtud muudatuste ülevõtmine Eesti õigustikku osas, mis puudutab riskikontsentratsiooni piirmäära vabastuste reegleid, võib kaasa tuua muudatusi investeeringusühingute varade paigutuses.

Joonis 33. Investeeringusühingute tulude struktuur (mln kr)

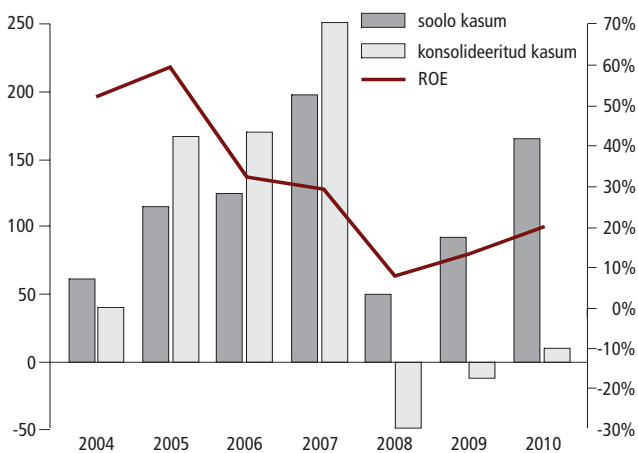

Investeeringisühingute sektor on kasumlik

Investeeringisühingud teenisid 2010. aastal 164 miljonit krooni kasumit. Investeeringisühingute aastakasum ja tulubaas suurenesid võrreldes 2009. aastaga vastavalt 80% ja 40% ning müük ja kasumlikkus jõudsid peaaegu kriisieelsele tasemele (vt joonis 34). 2010. aastal elavnes kriisiperioodiga võrreldes oluliselt väärt-paberivahenduse ning väärpaberiportfellide valitsemise turg. Korporatiivnõustamise (*Corporate Finance* teenuse) turg oli jätkuvalt loiid ning siin ei suutnud märkimisväärset tulu teenida ükski investeeringisühing.

Suhteliselt headele tulemustele vaatamata on veel vara väita, et investeeringisühingute sektor on taastanud toimimise finantskriisi eelsele tasemele, kuna tulu teenimine turusegmentide ja investeeringisühingute lõikes oli 2010. aastal väga ebaühtlane. Kaheksast investeeringisühingust tegutsesid kõrge kasumlikkusega kolm oma väljakujunenud nišis teenust pakkuvat ettevõtet – AS KIT Finance Europe, Admiral Markets AS, AS Trigon Securities – ning ülejäänud osa sektorist tegutses kas kahjumlikult või tagasihoidliku kasumiga.

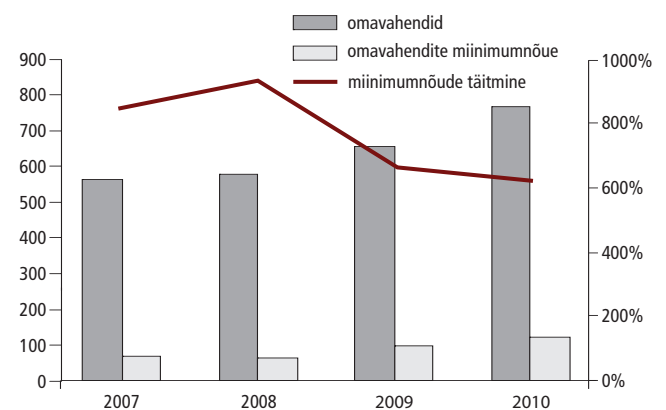
Joonis 34. Investeeringisühingute kasum (mln kr) ja omakapitali tootlikkus ROE (parem skaala)

Kapitalipuhvrid on piisavad

Investeeringisühingute omavahendid ületasid regulatiivsed kapitalinõuded rohkem kui kuuekordselt (vt joonis 35). Finantsinspektsiooni tähelepanu all olid tegevust alustavad või pikemaajaliselt kahjumiga tegutsenud turuosaliselised.

Joonis 35. Investeeringisühingute summaarsed omavahendid (mln kr)

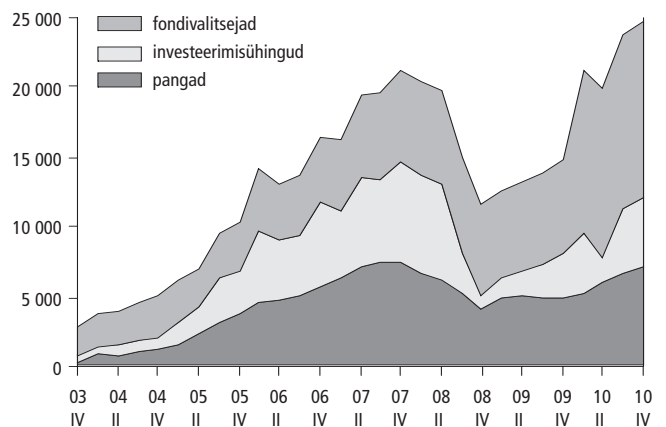
6.6. Investeerimisteenused

6.6.1. Väärtpaberi- portfellide valitsemine

Väärtpaberiportfelli valitsemise teenus on väärtpaberitest moodustatud portfelli valitsemine iga kliendi jaoks eraldi vastavalt kliendi poolt antud üldistele juhistele. Väärtpaberiportfelli valitsemise teenust võivad osutada fondivalitsejad, investeerimisühingud ja krediidasutused.

Eesti finantssektori poolt juhitud klientide portfellid ulatusid aasta lõpus 24,9 miljardi kroonini, neist üle poole valitsesid fondivalitsejad (vt joonis 36). 2010. aastaga suurenes klientide varade maht 65% võrra. Suurimad portfelligalitsemise teenuse kliendid olid Eesti, Soome, Läti ja Leedu finantsasutused, kindlustusandjad ja fondid. Muude äriühingute ja eraisikute portfellid moodustasid vaid 6,6 miljardit krooni ehk 27% kõikidest klientide varadest. Samas tuleb arvestada, et jõukamatele eraisikutele pakutakse portfelligalitsemisega sarnast teenust ka muus juriidilises vormis, näiteks investeerimisnõustamise lepingute alusel. Sel põhjusel jääb arvestatav turuosa ametlikust statistikast välja.

Joonis 36. Väärtpaberiportfellide valitsemine sektorite lõikes (mln kr)

6.6.2. Väärtpaberite hoidmine

Väärtpaberite hoidmise teenus on väärtpaberite hoidmine krediidasutuse või investeerimisühingu nimel avatud väärtpaberikontodel kolmandate osapoolte juures või väärtpaberite keskregistris sel moel, et kolmandate osapoolte jaoks ei ole väärtpaberite lõplik omanik tuvastatav. Eestis ja paljudes Euroopa Liidu riikides kehtivate seaduste kohaselt on klientide jaoks hoitavad väärtpaberid lahutatud teenusepakkuja pankrotivarast, kuid on jurisdiktsioone, kus saab rääkida varade lahutamise riskist.

Erinevalt klientide hoiustest hoitakse klientide väärtpabereid bilansiväliselt, seega allpool toodud mahud ei kajastu finantssektori bilansis.

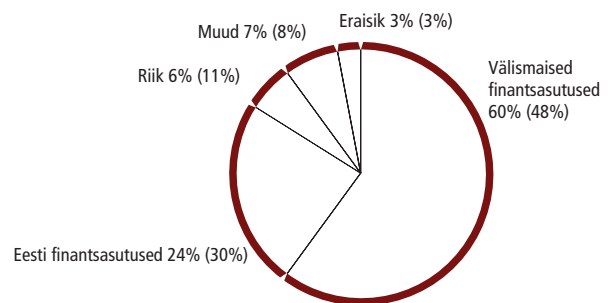
Klientide väärtpaberite maht suurenes 64%

Eestis tegevusloa alusel tegutsevad krediidasutused ja investeerimisühingud hoidsid aasta lõpu seisuga 136 miljardi krooni eest klientide väärtpabereid, mis oli võrreldav Eesti krediidasutustesse paigutatud klientide hoiuste mahuga (164 miljardit krooni). 2010. aastaga suurenes klientide väärtpaberite maht 64% võrra. Teatud osa kasvust oli seotud väärtpaberite turuväärtuse kasvuga, valdava osa klientide varade juurdekasvust andis aga uute klientide lisandumine.

Enamik väärtpaberitest kuulus välismaistele kutselistele investoortele – kindlustusandjatele, fondidele ja muudele finantseerimisasutustele. Välismaistele finantsasutustele kuulus koguni 60% kõikidest krediidasutustes hoitavatest väärtpaberitest (vt joonis 37).

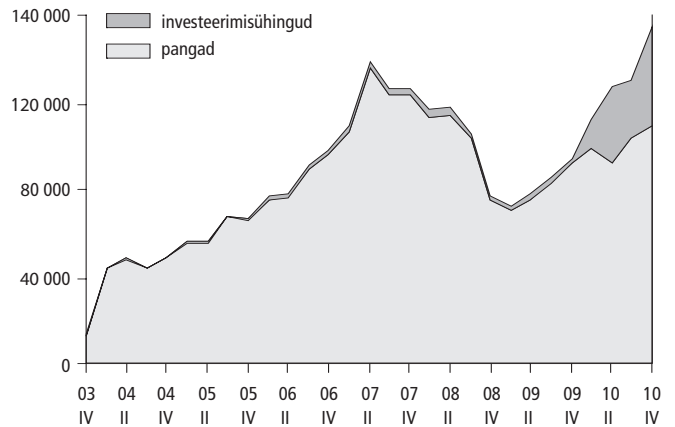
Eraisikud hoidsid krediidasutustes vaid 4 miljardi krooni eest väärtpabereid ehk 3% kõikidest väärtpaberitest.

Joonis 37. Väärtpaberiportfellid klientide lõikes 31.12.2010 (sulgudes 31.12.2009)

Väärtpaberihoidmise teenuse turg on veelgi kontsentreeritum kui Eesti laenu- ja hoiuseturg. 95% klientide varadest hoiavad Swedbank AS ning AS SEB Pank ja investeerimisühing AS KIT Finance Europe. Investeerimisühingute poolt hoitavate klientide väärtpaberite maht on aastaga hüppeliselt suurenenud (vt joonis 38). Kui 2009. aasta lõpu seisuga paiknes investeerimisühingute kontodel vaid 2 miljardi krooni eest klientide väärtpabereid, siis 2010. aasta lõpuks suurenes investeerimisühingute kätte hoiule usaldatud väärtpaberite maht 40 miljardi kroonini – investeerimisühingud suutsid võita suuremate kutseliste investorite usalduse.

Joonis 38. Finantssektori poolt hoitavad klientide väärtpaberid (mln kr)

6.7. Väärtpaberituru korraldajad

6.7.I. NASDAQ OMX

Tallinna börs

NASDAQ OMX Tallinna börs on ainus reguleeritud väärtpaberite järelturg Eestis, mille kaudu toimub väärtpaberitega kauplemiseks vajaliku keskkonna haldamine, tehingukorralduste sobitamine, väärtpaberitehingute arveldamine ja ettevõtete noteerimine.

Tallinna börsil oli edukas aasta

Tallinna börsil kujunes 2010. aasta äärmiselt edukaks – NASDAQ OMXT indeks kasvas aastaga 72,6%. Järsu tõusu põhjuseid tuleb eelkõige otsida nii kohaliku kui ülemaailmse majanduskasvu taastumisest, kuid ka suhteliselt madalast võrdlusbaasist – viimaste aastate madalaim tase Tallinna börsil jäi aastasse 2009. Lisaks selgus juulis 2010 lõplikult Eesti üleminek eurole, mis lisas kohalikele ja välismaistele investoritele kindlust. Negatiivset mõju aktsiaturule avaldas Kreeka võlakriis, kuid seda vaid lühiajaliselt 2010. aasta teises kvartalis.

Samuti mõjutas börsi tervikuna positiivselt AB Autoliv gruppi kuuluva AS-i Automotive Holding poolt märtsis tehtud ülevõtmispakkumine Norma aktsionäridele, mille aktsionärid vastu võtsid.

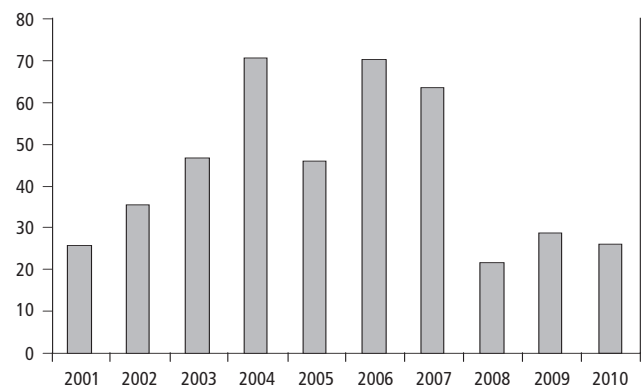
2010. aasta mais lisandus taas üle pika aja börsile uus ettevõte – Premia Foods AS. Samuti kaasas aasta esimeses pooles uut raha AS Ekspress Grupp ning aktsiakapitali suurendas AS Baltika, kes viis läbi suunatud aktsiaemissiooni. 13. jaanuaril 2010 lõppes AS Eesti Telekom aktsiate noteerimine NASDAQ OMX Tallinna börsil.

Kuigi aktsiate hinnad möödunud aastal järsult tõusid, jäi käive Tallinna börsil viimaste aastate madalaimaks, samas kui tehingute arv kasvas. Ühest küljest näitab see väikeinvestorite aktiivsuse kasvu börsil, kuna euro käibeletuleku tõttu ühtlustunud madalad intressid hoiustamist ei soosinud. Käibe kahanemine aga viitab suuremate ja likviidsemate ettevõtete vähesusele Tallinna börsil.

Turukapitalisatsioon kahanes

Tallinna börsi turukapitalisatsioon oli 2010. aasta lõpus 26,3 miljardit krooni. Võrdluseks: 2009 aasta lõpus 28,9 miljardit krooni. Võrreldes 2009. aastaga kahanes turukapitalisatsioon 2,6 miljardi krooni võrra, mis tähendab, et teiste ettevõtete turuväärtuse kasv suutis peaaegu korvata AS-i Eesti Telekom ja AS-i Norma börsilt lahkumise mõju (vt joonis 39).

Joonis 39. Tallinna börsi turukapitalisatsioon aastatel 2001–2010 (mld kr)

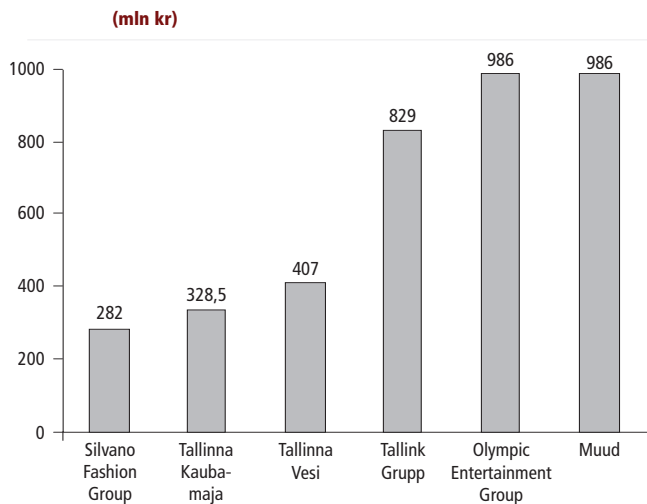
Käive börsil kasvas

2010. aasta lõpu seisuga oli NASDAQ OMX Tallinna börsi põhinimekirjas noteeritud 15 ettevõtte aktsiad.

2010. aastal tehti Tallinna börsil aktsiatega 101 300 tehingut, mis on 19% rohkem kui aastal 2009, mil börsil tehti 84 757 tehingut. Tallinna börsi käive 2010. aastal oli 3,8 miljardit krooni, mis on 9% vähem kui 2009. aastal (4,17 miljardit krooni).

Kõige aktiivsemalt kaubeldi eelmisel aastal Olympic Entertainment Group AS aktsiatega, millele järgnesid AS Tallink Grupp ja AS Tallinna Vesi aktsiad (vt joonis 40).

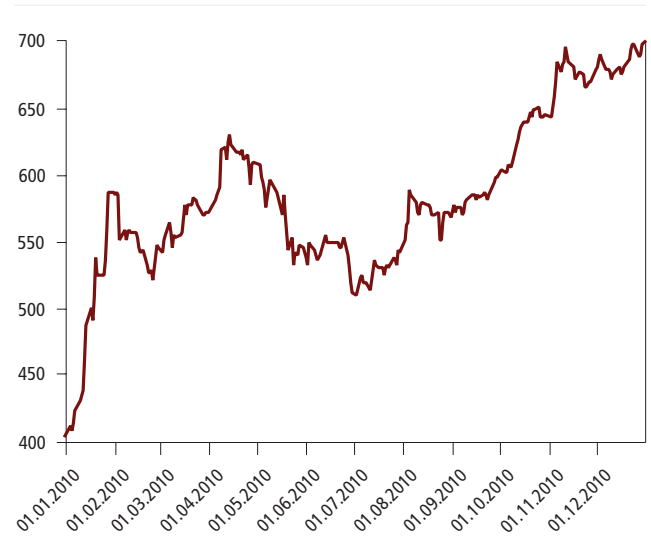
Joonis 40. Enimkaubeldud aktsiad NASDAQ OMX Tallinna börsil 2010. aastal

NASDAQ OMX Tallinna börsi liikmete nimekirja lisandus möödunud aastal Regionälä investiciju banka (Läti). Märtsis lõpetati Snoras-Jusu Tarpininkas (Leedu) liikmestaatus ning juulis HQ Bank AB (Rootsi) liikmestaatus. Parex Banka (Läti) asemel jääb börsil kauplema AS Citadele Banka.iget.

Aastaga tõusis OMX Tallinn indeks 72,6% tasemele 698,38 punkti. Võrdluseks: Euroopa börse kajastav DJ Stoxx 600 indeks tõusis 8,6% (vt joonis 41).

Joonis 41. OMXT indeks aastal 2010

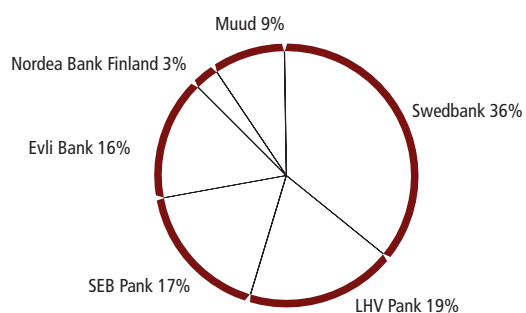

6.7.2. Eesti väärtpaberite keskregister

Aktiivseim kaupleja oli Swedbank AS

Kõige aktiivsemad börsiliikmed Tallinna börsil olid 2010. aastal Swedbank AS ja AS LHV Pank. Nii käibe (35,9% kogukäibest) kui tehingute arvu (32,7%) poolest saavutas suurima turuosa Swedbank AS (vt joonis 42).

Joonis 42. Börsiliikmete osakaal NASDAQ OMX Tallinna börsil 2010. aastal

1994. aastal loodud AS Eesti Väärtpaberikeskus (algelt Eesti Väärtpaberite Keskdepositoorium) on Eesti väärtpaberite keskregistri ja kogumispensioni elektroonilise registri pidaja Eestis, kes peab arvet kõigi Eestis avatud väärtpaberikontode, kogumispensioni kontode ning Eestis tegutsevate aktsiaseltside aktiaraamatute üle. Samuti haldab AS Eesti Väärtpaberikeskus (EVK) kogumispensioni ehk pensionisüsteemi II samba liitumisavalduste vastuvõtmist ning fondiosakute väljalaskmist. AS Eesti Väärtpaberikeskuse omanik on rahvusvahelisse NASDAQ OMX gruppi kuuluv NASDAQ OMX Tallinn AS.

2010. aasta lõpuks oli EVK-s kehtivaid väärtpaberikontosid 126 054, eraisikutele kuulus neist 112 903 (aastane langus 2%). Vähemalt viis börsitehingut teinud ehk aktiivsete investorite arv oli eelmisel aastal 3 447, püsidis 2009. aastaga samal tasemel. Tühjade väärtpaberikontode arv oli eelmise aasta lõpus 34 489, suurenedes aastaga 3 512 konto võrra.

Börsiinvestorite päritoluriikide hulgas suurenes 2010. aastal Eesti investorite osakaal 34%-lt 63%-ni. Rootsi investorite osakaal langes 47,8%-lt 5,6%-ni. Järskude liikumiste peamiseks põhjuseks on nii AS-i Eesti Telekom kui AS-i Norma aktsiate noteerimise lõpetamine edukaks kujunenud ülevõtmispakkumiste kaudu.

Lisa I. Finantsinspeksiooni struktuur

Lisa 2

Järelevalvesubjektide loetelu seisuga 31. detsember 2010

Järelevalvesubjektid	Aadress	Kontakt	Telefon	Tegevjuht
Krediidasutused				
Allied Irish Banks p.l.c. Eesti filiaal	Roosikrantsi 11, 10119 Tallinn	www.amcredit.ee	6 277 180	Jeffrey Gawley
AB bankas "Snoras" Eesti filiaal	Roosikrantsi 17, 10119 Tallinn	www.snoras.com	6 272 971	Asta Žemkauskiene
Bank DnB NORD A/S Eesti filiaal	Tartu mnt 10, 10145 Tallinn	www.dnbnord.ee	6 868 500	Hans Pajoma
BIGBANK AS	Rüütli 23, 51006 Tartu	www.bigbank.ee	7 377 570	Targo Raus
AS Citadele banka Eesti filiaal	Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn	www.citadele.ee	7 700 000	Sofia Krist
Danske Bank A/S Eesti filiaal	Narva mnt 11, 15015 Tallinn	www.sampopank.ee	6 800 800	Aivar Rehe
AS Eesti Krediidipank	Narva mnt 4, 15014 Tallinn	www.krediidipank.ee	6 690 900	Andrus Kluge
Folkia AS Eesti filiaal	Pärnu mnt 141, 11314 Tallinn	www.monetti.ee	6 009 766	Helen Veski
AS LHV Pank	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn	www.lhv.ee	6 800 400	Erki Kilu
Marfin Pank Eesti AS	Pärnu mnt 12, 10148 Tallinn	www.marfinbank.ee	6 802 500	Riho Rasmann
Nordea Bank Finland Plc Eesti filiaal	Liivalaia 45/47, 10145 Tallinn	www.nordea.ee	6 283 300	Vahur Kraft
Pohjola Bank plc Eesti filiaal	Pärnu mnt 141, 11314 Tallinn	www.pohjola.fi	6 630 840	Arja Helena Jurmu
Scania Finans AB Eesti filiaal	Peterburi tee 72, 11415 Tallinn	www.scania.ee	6 651 203	Veljo Barbo
AS SEB Pank	Tornimäe 2, 15010 Tallinn	www.seb.ee	6 655 100	Riho Unt
Svenska Handelsbanken AB Eesti filiaal	Harju 6, Tallinn 10130	www.handelsbanken.se	6 808 300	Rauno Klettenberg
Swedbank AS	Liivalaia 8, 15040 Tallinn	www.swedbank.ee	6 310 310	Priit Perens
Tallinna Äripanga AS	Vana-Viru 7, 15097 Tallinn	www.tbb.ee	6 688 000	Valeri Haritonov
AS UniCredit Bank Eesti filiaal	Liivalaia 13, 10118 Tallinn	www.unicreditbank.ee	6 688 300	Taavi Laur
AS DnB NORD Banka Eesti filiaal (likvideerimisel)	Tartu mnt 10, 10145 Tallinn	www.dnbnord.ee	6 868 500	Hans Pajoma, Kairi Evard, Andis Paulinš (likvideerijad)
Siemens Financial Services AB Eesti filiaal (likvideerimisel)	Pärnu mnt 139C, 11317 Tallinn	www.siemens.ee	6 305 705	Jarl Anders Stenbock (likvideerija)
AS Parex banka Eesti Filiaal (likvideerimisel)	Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn	www.citadele.ee	7 700 700	Irina Solovjova (likvideerija)

Järelevalvesubjektid	Aadress	Kontakt	Telefon	Tegevjuht
Elukindlustusandjad				
Compensa Life Vienna Insurance Group SE	Roosikrantsi 11, 10119 Tallinn	www.compensalife.eu	6 103 000	Olga Reznik
ERGO Life Insurance SE Eesti filiaal	A. H. Tammsaare 47, 11316 Tallinn	www.ergo-kindlustus.ee	6 106 677	Taivo Saar
Mandatum Life Insurance Baltic SE	Viru Väljak 2, 10111 Tallinn	www.mandatumlife.ee	6 812 300	Imre Madison
AS SEB Elu- ja Pensionikindlustus	Tornimäe 2, 15010 Tallinn	www.seb.ee	6 656 840	Indrek Holst
Swedbank Life Insurance SE	Liivalaia 12, 15036 Tallinn	www.swedbank.ee/ elukindlustus	6 131 606	Mindaugas Jusius
Kahjukindlustusandjad				
BTA Adprošināšanas akciju sabiedrība Eesti filiaal	Järvevana tee 9, 11314 Tallinn	www.bta-kindlustus.ee	6 868 060	Olavi Laido
Codan Forsikring A/S Eesti filiaal	Peterburi tee 2f, 11415 Tallinn	www.royalsunalliance.ee	6 224 557	Kaido Kepp
D.A.S. Öigusabikulude Kindlustuse AS	Veerenni 58A, 11314 Tallinn	www.das.ee	6 799 450	Maiko Kalvet
Euler Hermes Kreditversicherungs-Aktiengesellschaft Eesti filiaal	Pirita tee 20, 10127 Tallinn	www.eulerhermes.ee	6 028 105	Frank Wille
ERGO Kindlustuse AS	A. H. Tammsaare 47, 11316 Tallinn	www.ergo-kindlustus.ee	6 106 500	Kęstutis Bagdonavičius
AAS Gjensidige Baltic Eesti filiaal	Sõpruse pst 145, 13417 Tallinn	www.gjensidige.ee	6 755 380	Marko Privoi
If P&C Insurance AS	Pronksi tn 19, 10124 Tallinn	www.if.ee	6 671 100	Andris Morozovs
AS Inges Kindlustus	Raua 35, 10124 Tallinn	www.inges.ee	6 410 436	Voldemar Vaino
AS KredEx Krediidikindlustus	Hobujaama 4, 10151 Tallinn	www.kredex.ee	6 674 100	Meelis Tambla
QBE Insurance (Europe) Limited Eesti filiaal	Sõpruse pst 145, 13417 Tallinn	www.qbeurope.com/ estonia	6 671 400	Aivar Vähi
Salva Kindlustuse AS	Pärnu mnt 16, 10141 Tallinn	www.salva.ee	6 800 500	Tiit Pahapill
Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS	Vambola 6, 10114 Tallinn	www.seesam.ee	6 281 801	Ivo Kuldmäe
Swedbank Varakindlustus AS*	Liivalaia 12, 15039 Tallinn	www.swedbank.ee/ /varakindlustus	8 882 100	Margus Liigand
MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond	Mustamäe tee 44, 10621 Tallinn	www.lkf.ee /varakindlustus	6 671 800	Mart Jesse

* Alates 1. märtsist 2011 Swedbank P&C Insurance AS

Järelevalvesubjektid	Aadress	Kontakt	Telefon	Tegevjuht
Kindlustusmaaklerid				
AAA Kindlustusmaakler OÜ	Narva mnt 4-420			Artur Karaman
Aadel Kindlustusmaaklerid OÜ	Meistri 20, 13517 Tallinn	www.aadel.ee	6 816 910	Tõnis Laks
OÜ ABC Kindlustusmaaklerid	Endla 69/Keemia 4, 10615 Tallinn	www.kindlustuseabc.ee	6 679 650	Erik Sei
Avor Kindlustusmaakler OÜ	Vabaõhumuuseumi tee 4c-35, 13522 Tallinn	www.avor.ee	6 628 556	Kalmet Kala
Balti Kindlustusmaakler OÜ	Välja 1-2, 76916 Tiskre küla Harjumaa	www.bkm.ee	6 645 606	Aet Peetso
BCP Kindlustusmaakler OÜ	Narva mnt 9A, 10117 Tallinn	www.mkindlustus.ee	6 616 844	Aivar Riimets
Colemont Kindlustus- maakler OÜ	Veerenni 24, 10135 Tallinn	www.colemont.ee	6 679 130	Richard Raid
CHB Kindlustusmaakler OÜ	Jõe 2b, 10151 Tallinn	www.chb.ee	6 650 160	Andry Saarm
Clemenc Kindlustusmaakler OÜ	Punane 6-203, 13619 Tallinn		6 213 065	Elina Skljarova
Credo Kindlustusmaaklerid OÜ	Mäepealse 21a, 12618 Tallinn	www.credokindlustus.ee	6 829 696	Toomas Tamm
OÜ DnB NORD Kindlustusmaakler	Lõdtsa 2b, 11415 Tallinn	www.dnbnord.ee	6 868 744	Ando Uus
Fix Kindlustusmaakler OÜ	Pikk 11, 80010 Pärnu	www.fixkindlustus.ee	6 825 904	Eve Põldemaa
Fort Kindlustusmaakler OÜ	V. Reimani 5a, Tallinn 10124	www.fort.ee	6 333 777	Maria Pimenova
IIZI Kindlustusmaakler AS	Pärnu mnt 158/1, 11317 Tallinn	www.iizi.net	6 660 300	Igor Fedotov
Kasko Kindlustusmaakler OÜ	Ahtri 6a, 10151 Tallinn	www.kasko.ee	5813 4075	Maksim Valkovitš
KindlustusEst Kindlustusmaakler OÜ	Mustamäe tee 55, 10621 Tallinn	www.kindlustusest.ee	6 776 751	Maldon Ots
OÜ Kindlustusmaakler Tiina Naur	Juhkentali 52, 10132 Tallinn	www.naur.ee	6 420 022	Tiina Naur
K. Kindlustusmaakler OÜ	Narva mnt 7b-253, 10127 Tallinn	www.kindlustusjuht.ee	6 022 025	Merle Lõbus
Kominsur Kindlustusmaakler OÜ	Villardi 22, 10136 Tallinn	www.kominsur.ee	6 644 388	Dmitri Soljanik
Krooni Kindlustusmaaklerid OÜ	Pikk 11, 80010 Pärnu		4 423 001	Eve Põldemaa
Lambert Kindlustusmaakler OÜ	Lodumetsa tee 10, 11912 Tallinn	www.lambert.ee	6 188 130	Heiki Nurmeots
Lõuna Kindlustusmaakler OÜ	Raekoja plats 20, 51004 Tartu	www.lkm.ee	7 407 134	Märt Riiner
OÜ Marks ja Partnerid Kindlustusmaaklerid	Endla 69/Keemia 4, 10615 Tallinn	www.marks.ee	6 680 266	Jaan Marks
Marsh Kindlustusmaakler AS	Tartu mnt 18, 10115 Tallinn	www.marsh.ee	6 811 000	Mart Mere
NB Kindlustusmaakler OÜ	Väike-Kuke 8-27, 80018 Pärnu	www.nbkm.ee	5335 9536	Heino Nõel
Optimal Kindlustusmaakler OÜ	Toompuiestee 30, 10149 Tallinn	www.optimal.ee	6 562 828	Tarmo Hillep
Premium Kindlustusmaakler OÜ	A.Adamsoni 2, 10138 Tallinn	www.premiumkm.ee	6 040 485	Guido Grünberg
AS Smart Kindlustusmaakler	Lõdtsa 2B, 11415	www.smartkindlustus.ee	6 181 610	Heiki Puusaar
AS SEB Kindlustusmaakler	Tornimäe 2, 10145, Tallinn	www.seb.ee	6 549 677	Raivo Piibor
OÜ TIIB Kindlustusmaakler	Tammiku 18, 10922 Tallinn	www.tiib.ee	5012 167	Vallo Saar
UADBB Aon Baltic Eesti Filiaal	Liivalaia 13/15, 10118 Tallinn	www.aon.com	6 996 227	Kaido Konsap

Järelevalvesubjektid	Aadress	Kontakt	Telefon	Tegevjuht
SIA UniCredit Insurance Broker Eesti filiaal	Liivalaia 13/15, 10118 Tallinn	www.unicreditleasing.ee	622 2100	Raul Paloots
Vagner Kindlustusmaakler AS	Villardi 23-2, 10136 Tallinn	www.vagner.ee	6 312 627	Roman Illarionov
AS Vandeni Kindlustusmaaklerid	Tornimäe 7 PO Box 149, 10145 Tallinn	www.vanden.ee	6 164 550	Raul Källo
2D Kindlustusmaakler	Tallinna mnt 42-28, 21006 Narva	www.2d.ee	35 71441	Andrei Fišer
Fondivalitsejad ja fondid				
AS Avaron Asset Management	Narva mnt 5-58, 10117 Tallinn	www.avaron.ee	6 644 205	Kristel Kivinurm- Priisalm
Avaron Areneva Euroopa Fond Investeeringisfond Avaroni Privaatportfell				
BPTAM Estonia AS	Rävala pst 5, 10143 Tallinn	www.bptam.com	6 309 420	Indrek Hääl
BPT Baltic Opportunity Fund				
Danske Capital AS	Narva mnt 11, 15015 Tallinn	www.danskecapital.ee	6 752 295	Silja Saar
Kohustuslik Pensionifond Sampo Pension 25 Kohustuslik Pensionifond Sampo Pension 50 Kohustuslik Pensionifond Sampo Pension Intress Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension 100 Pluss Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension Intress Pluss Danske PP Arenenud Turgude Aktsiastrateegia Fond Danske PP Arenevate Turgude Aktsiastrateegia Fond Danske PP Intressistrateegia Fond Danske Uus Euroopa Fond				
EFTEN Capital AS	Tartu mnt 43/F.R. Kreutzwaldi 24 10115 Tallinn	www.eften.ee	6 181 818	Viljar Arakas
EFTEN Kinnisvarafond AS Investeeringisfond TI EFTEN Globaalne portfell Investeeringisfond TI EFTEN Maailma pärlid				

Järelevalvesubjektid	Aadress	Kontakt	Telefon	Tegevjuht
Ergo Funds AS Ergo Pensionifond 2P1 Ergo Pensionifond 2P2 Ergo Pensionifond 2P3 Ergo Pensionifond 3P1 Ergo Pensionifond 3P2 Ergo Pensionifond 3P3	A.H. Tammsaare tee 47, 11316 Tallinn	www.ergo.ee	6 106 500	Alo Alanurm
AS GA Fund Management Riskikapitalifond GILD Arbitrage	Roosikrantsi 11, 10119 Tallinn	www.gafm.com	6 802 680	Tõnu Pekk
GILD Property Asset Management AS Eastern Europe Real Estate Investment Fund	Roosikrantsi 11, 10119 Tallinn	www.gildrealestate.com	6 802 630	Gren Noormets
AS Kawe Kapital Kawe Investeerimisfond	Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn	www.kawe.ee	6 651 704	Ago Lauri
AS LHV Varahaldus LHV Täiendav Pensionifond LHV Pensionifond L LHV Pensionifond M LHV Pensionifond S LHV Pensionifond XL LHV Pensionifond XS LHV Tõusva Euroopa Alfa Fond LHV Pärsia Lahe Fond LHV Maailma Aktsiad Fond	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn	www.lhv.ee	6 800 400	Mihkel Oja
AS Limestone Investment Management	Väike-Karja 12, 10140 Tallinn	www.limestonefunds.eu	7 120 801	Mihkel Õim
Nordea Pensions Estonia AS Nordea Pensionifond A Nordea Pensionifond A Pluss Nordea Pensionifond B Nordea Pensionifond C Nordea Pensionifond Aktsiad 100	Liivalaia 45/47, 10145 Tallinn	www.nordea.ee	6 283 300	Angelika Tagel
Redgate Asset Management AS Redgate Intressifond	Pärnu mnt 10/Väike-Karja 12, 10148 Tallinn	www.redgatecapital.eu	6 668 200	Veikko Maripuu

Järelevalvesubjektid	Aadress	Kontakt	Telefon	Tegevjuht
AS SEB Varahaldus	Tornimäe 2, 15010 Tallinn	www.seb.ee	6 655 100	Sven Kuning
SEB Kasvufond				
SEB Geneerilise Farmaatsia Fond				
SEB Tasakaalukas Fondifond				
SEB Aktiivne Fondifond				
SEB Dünaamiline Fondifond				
SEB High Yield Bond Fund				
SEB Ida-Euroopa Völakirjafond				
SEB Likviidsusfond (likvideerimisel)				
SEB Konservatiivne Pensionifond				
SEB Optimaalne Pensionifond				
SEB Progressiivne Pensionifond				
SEB Energiline Pensionifond				
SEB Aktiivne Pensionifond				
SEB Tasakaalukas Pensionifond				
Swedbank Investeerimis- fondid AS	Liivalaia 8, 15038 Tallinn	www.swedbank.ee	8 886 681	Agnes Makk
Swedbank Ida-Euroopa Aktsiafond				
Swedbank Venemaa Aktsiafond				
Swedbank Kesk-Aasia Aktsiafond				
Swedbank Ida-Euroopa Kinnisvara Aktsiafond				
Swedbank Private Debt Völakirjafond (likvideerimisel)				
Swedbank Fondifond 30				
Swedbank Fondifond 60				
Swedbank Fondifond 100				
Swedbank Pensionifond K1				
Swedbank Pensionifond K2				
Swedbank Pensionifond K3				
Swedbank Pensionifond K4				
Swedbank Pensionifond V1				
Swedbank Pensionifond V2				
Swedbank Pensionifond V3				

Järelevalvesubjektid	Aadress	Kontakt	Telefon	Tegevjuht
AS Trigon Alternative Funds	Viru väljak 2, 10111 Tallinn	www.trigoncapital.com	6 679 200	Sami Henrik Sormunen
Trigon Active Alpha Fund				
Luka Adriatic Property Kinnisvarafond				
Trigon Ukrainian Property Kinnisvarafond I				
Trigon Ukrainian Property Kinnisvarafond II				
AS Trigon Funds	Viru väljak 2, 10111 Tallinn	www.trigoncapital.com	6 679 200	Mehis Raud
Trigon Balkani Fond				
Trigon Uus Euroopa Väärtusfond				
Trigon Uus Euroopa Väikeettevõtete Fond				
Trigon Top 10 Fond				
Trigon Arenevate Turgude Finantssektori Fond				
Trigon Arenevate Turgude Agrisektori Fond				
Investeeringisühingud				
Admiral Markets AS	Ahtri 6a, 10151 Tallinn	www.forextrade.ee	6 309 303	Juri Kartakov
Cresco Väärtipaberite AS	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn	www.cresco.ee	6 405 860	Olev Schults
Evli Securities AS	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn	www.evli.com	6 405 700	Aidas Galubickas
AS GILD Financial Advisory Services	Roosikrantsi 11-54, 10119 Tallinn	www.gildbankers.com	6 800 401	Rain Tamm
AS KIT Finance Europe	Roosikrantsi 11, 10119 Tallinn	www.kfe.ee	6 630 770	Kaido Kaljulaid
AS SEB Enskilda	Tornimäe 2, 15010 Tallinn	www.enskilda.ee	6 655 390	Henrik Igasta
AS Trigon Securities	Viru Väljak 2, 10111 Tallinn	www.trigoncapital.com	6 679 200	Merle Keskel
AS Trigon Wealth Management	Viru Väljak 2, 10111 Tallinn	www.trigoncapital.com	6 679 208	Ülo Adamson

FINANTSINSPEKTSIOON

Sakala 4
15030 TALLINN

Telefon: +372 668 0500

Faks: +372 668 0501

E-post: info@fi.ee

Veebileht: www.fi.ee

Majandusaasta algus: 1. jaanuar 2010

Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2010

Põhitegevusala: Finantsjärelevalve teostamine

Juhatus: Raul Malmstein, Kilvar Kessler,
Andres Kurgpõld, Kaido Tropp

Auditorkontroll: Ernst & Young Baltic AS